

Iktatószám:

A CSONGRÁDI ÓVODÁKIGAZGATÓSÁGÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

6640 Csongrád, Templom u.4-8 sz.

OM: 102880

Dokumentum jellege: Nyilvános

Készítették:

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága Tagintézményeinek nevelőtestületei

Érvényes:

Visszavonásig

Megtalálható:

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága honlapján,
valamint a tagintézmények vezetői irodáiban

Átdolgozva: 2022.szeptember 30.

Intézmény OM- azonosítója: 102880	Intézményvezető: ..... aláírás
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: ..... aláírás	Szülői szervezet nevében: ..... aláírás
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Ph.	

Tartalomjegyzék

Törvényi előírások:	5
1. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL	6
1.1. Az intézmény, jellemző adatai	6
1.2. Az intézmény személyi és tárgyi feltételei	7
1.3. Az intézményünk területi elhelyezkedése, társadalmi, szociokulturális környezete ...	7
1.4. A Bercsényi Utcai „Kincskereső” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	9
1.5. A Bokrosi „Napsugár” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	10
1.6. A Bökényi „Napraforgó” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	11
1.7. A Fő Utcai „Platánfa” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	13
1.8. A Széchenyi Utcai „Gézengúz” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	14
1.9. A Templom Utcai „Delfin” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai	15
2. PEDAGÓGIAI PROGRAM	17
2.1. Az intézményünk nevelési alapelvei, küldetésnyilatkozatunk	17
2.2. A gyermekek személyiségfejlesztésének általános céljai és feladatai	19
2.3. Gyermekképünk	20
2.4. Óvodaképünk	21
2.5. Pedagógusképünk	22
2.6. Dajkaképünk	23
2.7. Pedagógiai asszisztens képünk	24
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI	25
3.1. Az egészséges életmód alakítása	25
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	26
3.2.1. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált nevelés feladatai	26
3.2.2. Közösségi nevelés feladatai	28
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	30
Értelmi nevelés	30
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	32
4.1. A csoportok alakításának szempontjai	32
4.2. Napirend	33
4.3. Heti rend	34
5. TEVÉKENYSÉGEK	34
5.1. Játék	34
5.2. Munka jellegű tevékenységek	37
5.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás	38
6. TEVÉKENYSÉG FORMÁK AZ ÓVODÁKBAN, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ...	40
FELADATAI	40
6.1. Verselés, mesélés	40
6.2. A külső világ tevékeny megismerése	43
6.3. Mozgás	46
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	49
6.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	51
6.6. Az iskolára való felkészítés elvei és a fejlődés jellemzői:	52
6.6.1. A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó iskolakezdésre felkészítő foglalkozások	54

8. ÜNNEPEK, JELES NAPOK, RENDEZVÉNYEK AZ ÓVODÁKBAN	55
8.1. Nemzeti hagyományok megismertetésére, a magyarságtudat, hazaszeretet alakítása ..	56
9. KAPCSOLATAINK	56
9.1. Fenntartó.....	57
9.2. Gyermek, szülő, pedagógus együttműködésének formái.....	57
9.3. Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	57
9.4. Bölcsőde	57
9.5. Iskolák	58
9.6. Közművelődési Intézmények	58
9.7. Védőnői hálózattal, gyermekorvosokkal történő kapcsolattartás és formái.....	58
9.8 Fogorvos.....	58
10. SAJÁTOS FELADATOK AZ INTÉZMÉNYBEN	59
10.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	59
10.2.1 Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése	66
10.2.2. Az esélyegyenlőséget szolgáló nevelési feladatok.....	68
10.2.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő nevelési feladatok.....	68
10.2.4. Migráns gyermekek integrált nevelése.....	69
10.3. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	69
10.3.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek /SNI/	70
10.3.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermek /BTM/	74
10.3.3. A kiemelten tehetséges gyermek.....	74
10.3.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek.....	76
10.3.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	77
11. TERVEZÉSI FELADATOK.....	78
11.1. A nevelőmunka dokumentálása	78
12. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS, KORREKCIÓ RENDSZERE	79
12.1. A pedagógiai munka ellenőrzése.....	79
12.2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje	80
A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció:.....	80
13. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, FELSZERELÉSEK, ESZKÖZÖK	81
14. PEDAGÓGUSOK ETIKUS MAGATARTÁSA	82
15. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	82
16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	83
17. MELLÉKLET	84
17.1. Egészségfejlesztési program	84

I. BEVEZETŐ

Programunk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, a mozgásra, a környezet tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a mesére, a hagyományok ápolására épít. Hirdetjük a gyermekközpontú, a befogadó, szeretetteljes, családi óvodai légkört, amelyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük. Lehetőséget biztosítunk a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére. Az óvoda munkáját, a partnerek véleményét, valamint a fenntartó elvárásait figyelembe véve működik. Ennek szellemében készült Pedagógiai Programunk, mely a tagóvodák sokszínű nevelési gyakorlatának összessége. A kiváló működéshez a feltételek adottak, az óvodapedagógusok jól képzettek, szakmailag folyamatos megújulásra készek. Tapasztalataikat megoszthatják egymással a városi munkaközösségben. Rendelkezünk mesterpedagógus végzettségű óvodapedagógusokkal is, akik tudásukkal, mesterprogramjukkal színesítik a nevelőmunkánkat. Intézményünkben a tagóvodai nevelőközösségek szélsőségektől mentes pedagógiai nézetet vallanak, értékrendjük, színesíti a város óvodaképét, amelyben a nevelés minden résztvevője fontos és megbecsült! Óvodapedagógusaink széleskörű pedagógiai felkészültséggel, a tagóvodák közösségei által kialakított hagyományok és elfogadott értékrend alapján nevelik, fejlesztik a gyermekeket. Feladatunknak tekintjük, hogy úgy vegyük figyelembe a gyermekeink egyéni képességét, fejlődésének ütemét, hogy az segítséget nyújtson a tehetség kibontakozásához és a személyiség fejlődéséhez. A gyermek mindenekfelett álló érdeke tükröződik munkánkban, hiszen igyekszünk a pedagógiai feladatok megvalósításakor a legjobb megoldást választani. Óvodánk egy nevelési intézmény, amely 6 tagóvodával működik, melyből egy Csongrád Bokros városrészben található. Mindegyik tagintézmény más-más földrajzi adottsággal, és különböző rétegződésű szülői háttérrel rendelkezik.

A költségvetést tekintve, az állami normatíva kiegészítését a képviselőtestület határozza meg, a helyi sajátosságokat és a gyermekek igényeit, valamint az épületek állapotát figyelembe véve. A takarékos gazdálkodás mellett a legfontosabb felújítási munkálatokat is minden évben mérlegelik, a szükséges javításokra lehetőséget biztosítanak. Óvodáinkat folyamatosan újítjuk, a fenntartó önkormányzat által pályázott forrásokból. Minden óvoda rendelkezik a program megvalósításához szükséges eszközökkel, ill. a nevelő munkát segítő eszközöket folyamatosan megújítjuk, pótoljuk.

Törvényi előírások:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiségű óvodai nevelésének irányelve 1997.

tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

149/1997. (IX. 10.) kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. szeptember 2-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

363/2012. kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak hatályos módosítása

1. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

1.1. Az intézmény, jellemző adatai

Az intézmény neve:

Csongrádi Óvodák Igazgatósága

Címe: 6640 Csongrád, Templom u.4-8

Intézményvezető: Tóthné Fodor Zsuzsanna

Tel.: 63/898-055

E-mail: ovodak@csongrad.hu

Az intézmény fenntartója:

Csongrád Város Önkormányzata

Címe: 6640 Csongrád, Kossuth tér 7.

Az összevont intézményt 144/2000.(VI.23.) Ökt. számú Határozattal hozta létre, a 236/2003.(X.17.) Ökt. sz., a 8/2006.(I.27.) Ökt. sz., és a jelenlegi formában a 92/2006.(V.4.) Ökt. sz. Határozattal Csongrád Város Önkormányzatának Képviselő-testülete módosította, újabb módosítás: 2019. augusztus 12.

Az intézmény működési területe:

Csongrád város közigazgatási területe

Az intézmény jogállása:

Önálló jogi személy

Vállalkozási tevékenységet nem végez

Részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv

Önálló bankszámlával nem rendelkezik

Az intézmény szakágazati besorolása:

851 020 Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

041231 Rövid időtartamú közfoglalkoztatás

041233 Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

082091 Közművelődés-közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

Az intézmény felügyeleti szerve, fenntartója:

Csongrád Város Önkormányzatának Képviselő- Testülete

Működését: Alapító okirat rögzíti.

Tagintézmények neve, címe, tagóvoda vezetője:

Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Bercsényi Utcai „Kincskereső” Tagóvodája
 6640 Csongrád, Bercsényi u. 2.
 Tel.: 63/898-049 20/575 -1747
 E-mail: kincskeresoovi@csongrad.hu
 Kádár Katalin

Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Bökényi „Napraforgó” Tagóvodája
 6640 Csongrád, Orgona u. 26.

Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Bokrosi „Napsugár” Tagóvodája
 6648 Csongrád – Bokros, Gyójai u. 1.
 Tel.: 63/898-050
 E-mail: napsugarovi@csongrad.hu
 Horváth Lajosné
 Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Fő utcai „Platánfa” Tagóvodája
 6640 Csongrád, Fő u. 38.

Tel.: 63/898-057 20/575-1580
E-mail: napraforgoovi@csongrad.hu
Dékány Rita

Tel.: 63/898-051 20/575-2010
E-mail: platanfaovi@csongrad.hu
Meggyesi Tünde

Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Széchenyi Úti „Gézengúz” Tagóvodája
6640 Csongrád, Széchenyi u. 31.
Tel.: 63/898-054 20/575-1435
E-mail: gezenguzovi@csongrad.hu
Szokolai Erika

Csongrádi Óvodák Igazgatósága
Templom Utcai „Delfin” Tagóvodája
6640 Csongrád, Templom u. 4-8.
Tel.: 63/898-056 20/20/254-3781
E-mail: delfinovi@csongrad.hu
Dr. Vigné Dudás Szilvia

1.2. Az intézmény személyi és tárgyi feltételei

Intézményünkben jóváhagyott álláshelyek száma a mindenkor Alapító Okirat függvénye.

Intézményünkben rehabilitációs munkavállalók is segíti a munkánkat, és a közfoglalkoztatás keretein belül változó létszámmal, közfoglalkoztatottakat is alkalmazunk.

Az óvodák épületeinek állagmegóvása és felújítása a fenntartó önkormányzat anyagi lehetőségétől és ráfordításától függ.

Az épületek korszerűsítése csak apró lépésekben valósul meg, ezért a tagintézmények épületeinek állapota eltérő a városban. Korszerűsítések, felújítások minden évben történnek az anyagi lehetőségekhez mérten. Az óvodák udvarának karbantartása a Városellátó munkatársainak segítségével történik, az udvari játszó eszközök javítása folyamatos. A tárgyi feltételek korszerűsítését és fejlesztését szem előtt tartjuk, a biztonságos, korszerű, és a pedagógiai gyakorlat megvalósítását szolgáló bútorzat és eszközök beszerzésével. Ennek lehetőségét elsősorban a pályázatok és alapítványi támogatások biztosítják. A tagintézmények belső tereinek alakításánál esztétikus, praktikus, a gyermekek magas színvonalú ellátását szolgáló környezetet alakítanak ki az óvodai dolgozók. A feladatellátáshoz az alapvető eszközökkel az óvodák rendelkeznek. A tagintézményekben az alaptevékenység ellátásához szükséges eszközök rendelkezésre állnak.

1.3. Az intézményünk területi elhelyezkedése, társadalmi, szociokulturális környezete

Csongrád a Tisza jobb partján, a Körös torkolata előtt fekszik. Kedvező földrajzi helyzete miatt az újkőkori óta lakott hely. Szerencsés adottsága a városnak, hogy nem csak élővizei vonzóak, hanem termálkincse is. A Városi Gyógyfürdő és strand közel 7000 m²-es, ligetes területen fekszik mely vonzóvá teszi az idelátogatók részére a várost. A Csongrádi Körös-toroki üdülőövezet a legkedveltebb, de a kevésbé ismert partszakaszok és a városhoz tartozó zártkertek is az Öregszőlő és Kisrét is látogatottak. Északnyugatra, 12 kilométerre Bokros-puszta és a Tisza-holtágak kínálnak látnivalót. Arany-sziget a neve a Serházzugi Holt - Tiszánál kialakult kiránduló helynek - horgászni, vízi sportolni járnak oda a helybeliek és vendégeik. A várostól nyugatra fekvő magas homokhát, a sok napsütés kedvez a szőlőtermesztésnek - ezt a területet nevezik "Öregszőlőknek". A városnak 1987-ben Rómában odaítélték a "Szőlő és a Bor Nemzetközi Városa" címet. A Szent Vince Borrend a csongrádi borvidék legjelesebb borászeit

tömöríti. Csongrád várost Szent István király megyeszékhellyé emelte, nevét máig is viseli a fontos közigazgatási terület. Lakosainak száma: körülbelül 12000 fő, a népesedés az elmúlt években stagnál, és ezek az adatok is mutatják, milyen hatással van az óvodák intézményszerkezetére. Az Óváros egy XVIII. századi magyar halászfalu szerkezetét mutatja. A vályog és vert falú házak nádtetősek, s egy épülete eredeti berendezéssel őrzi múltunk szépségeit. Innen csak néhány százméternyire van a Tisza azon szakasza, ahol a Hármas-Körös betorkollik. A természet itt gyönyörű homokpartot épített ki, s a környékét galéria erdők koszorúzzák. A Holt-Tisza nádasai a vízimadaraknak adnak biztonságos otthont. A mai Csongrád utcái tágasak, parkjai ápoltak, üde zöldjükkal kellemessé teszik a közérzetet, és friss levegőt árasztanak a városközpontra. Csongrád város óvodái viszonylag egyenletesen helyezkednek el a földrajzi területeket tekintve, valamennyi gyermek ellátását a mi tagintézményeink biztosítják. Csongrád városára főként a mezőgazdaság a jellemző. Csongrádon emellett megjelenik az ipar is. A városban a működő vállalkozások kissé elmaradnak a megyei értéktől, alacsony a vállalkozások száma. Néhány helyi vállalkozás magas technológiával dolgozik, közülük akad olyan, amely pl. autóiipari beszállítóként egyre jelentősebb szerepet játszik a város gazdaságában. Az iparban foglalkoztatottak aránya magas. Nagyobb piaci foglalkoztató kevés található a városban. A város ipari kapacitásai döntően az ipari parkban koncentrálódnak, itt működnek a város magasabb technológiát képviselő cégei is. A település gazdasági élete alapvetően összefügg a mezőgazdasággal és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokkal. A helyi mezőgazdaság speciális eleme a szőlő- és borgazdálkodás. Csongrádon a meglévő turisztikai potenciál is része a város értékeinek

Csongrád város lakosságának megélhetési lehetőségei főként mezőgazdasági jellegűek, kis %-ban ipari tevékenység is folyik – pl. állateledel gyártás, légtechnikai berendezések gyártása, hűtőgép- és bútorgyártás. Intézményünk 6 tagóvodájának területi elhelyezkedése viszonylag egyenletes, ezért a gyermekek elhelyezése és az intézmények kihasználtsága is hasonló mértékű. Intézményhálózatunk egységes irányítás alá tartozik 2000. szeptember 01. óta.

Munkáltatói jogkör, és részben önálló gazdálkodás irányítása tekintetében az SZMSZ-ben meghatározottak szerint működik. Az egyéni arculat és a szakmai autonómia minden tagóvodában a helyi sajátosságok és az adott nevelőtestület felkészültségének meghatározója. Csongrád város közigazgatási területéhez tartozik a 9 km-re lévő Bokros városrész is, ahol egy csoportos óvoda üzemel jelenleg. Minden tagintézmény élén tagintézmény vezető irányításával működik az óvodai nevelés, a bokrosi Óvodát és a Bercsényi Utcai „Kincskereső” Óvodát egy vezető irányítja. A település gazdasági élete alapvetően összefügg a mezőgazdasággal és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokkal.

Minden tagóvodában tornaszobával rendelkezünk.

Csoportjaink szerkezetük szerint osztottak és osztatlanok, részben osztottak, a helyi lehetőségek igényeihez igazodva.

1.4.A Bercsényi Utcai „Kincskereső” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Intézményünk 1923 óta többszöri bővítés során nyerte el mai profilját, jelenleg 4 csoporttal működik. Az utóbbi évek eredményeként bővült az udvar, mely alkalmas az össze csoport befogadására. Mozgásfejlesztő udvari játékaink mindegyike természet közeli anyagból – fából készültek.

Az udvar fontos játszóhely, minden évszakban gazdag lehetőséget biztosít a mindennapos levegőzésre, változatos játéktevékenységekre, valamint munkánkat segíti a kialakított tornaszoba. Egyéni fejlesztésre szolgáló külön helyiség áll a gyermekek rendelkezésére, ahol gyógypedagógus és logopédus foglalkozik velük. 100 m²-es zsibongóval rendelkezünk, mely öltözőként funkcionál, de alkalmas nagyobb családi programok megrendezésére is rossz idő esetén.

Pedagógusaink elfogadó attitűdje, értéket teremtő lelkiismeretes munkája során a családokkal való szoros együttműködésre építünk, a gyermekek érdekeit szem előtt tartva szervezzük a mindennapok tevékenységeit, programjait. Nevelésünkben nagy hangsúlyt fektetünk a természetvédelem jeles „zöld” napjaira. Óvodai életünk tevékenységeiben, külsőségeiben egyaránt kiemelték ezek a jeles napok. Ezeknek a napoknak a lényegét játékos programokon keresztül tapasztalják meg óvodásaink, melyeket hagyományokká formáltunk. Hagyományaink között szerepelnek: „Tök jó nap!” – „Márton napi felvonulás” – „Karácsonyi készülődés” – „Farsangi multság” – „Apák napja” és egyéb más hagyományokat is ápoló programok.

Óvodásainkkal igyekszünk megszerettetni a hagyományörző és természetóvó jeles napok szokásait, a népi mozgásos és dalos játékok, mondókák, mesék, a népi tánc és a kismesterségek világát.

Fontos feladatunknak tartjuk a testi-lelki egészség védelmét, környezetünket óvó-védő gyermekek nevelését, akik gazdag érzelmekkel, helyes erkölcsi tartalmak tükrözésével vesznek részt pedagógiai munkánkban az értékek integrálásában. A nyelvi és vizuális kultúra fejlesztésével, gazdagításával a „szép” iránti fogékonyságot kívánjuk erősíteni.

2013-ban elnyert „Zöld Óvoda” címnek továbbra is szeretnénk megfelelni, eredményeinket őrizni, fejleszteni. Célunk, hogy az óvodáskor végére gyermekeinkben kezdjen kialakulni egy olyan látásmód, mellyel képesek lesznek az önmegvalósításra, a környezettel való harmonikus együttlétre, az élet tiszteletére. A 2016-os évben elnyertük a „Biztonságos óvoda” címet, és csatlakoztunk az „Ovi-zsaru” programhoz is.

Óvodánk erőssége a nyitott működés mellett, hogy programjainkat sikeres módon szervezve bevonjuk a családokat a megvalósításba. Dolgozóink kreativitása, lelkiismeretes munkája feltétele az eredményes munkánknak.

A jó működés érdekében elsősorban a gyermekek és a szülők elvárásainak igyekszünk megfelelni. Nevelőtestületünk innovatív, szakmailag állandóan megújulni képes a gyermekek fejlesztése érdekében. Ezért is kiemelt helyet kap intézményünkben a tehetség gondozás. Több tehetségműhelyt ajánlunk heti rendszerességgel délutáni elfoglaltságként nevelési évünk alatt: drámajáték, ovifoci, néptánc, angol, zenés tánc.

Célunk, hogy az óvodai tevékenységek folyamatában gyermekeink képessé váljanak az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására, az új ismeretek befogadására.

Munkánkat három fő alapelv határozza meg:

- Nyugodt, és kiegyensúlyozott légkör biztosítása, a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- Stabil szokásrendszer.
- A hatékony képességfejlesztés feltételeinek biztosítása.

1.5. A Bokrosi „Napsugár” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Bokros ma hozzávetőlegesen 1200 fős lélekszámú kistelepülés. 1977-ben csatolták közigazgatásilag Csongrád városához.

Bokros lakosságának 70-80 %-a mezőgazdaságból él. Igen magas a nyugdíjasok és munkanélküliek száma. A családok 75-80 %-a tanyán él, 3-5 km-re Bokros központjától.

Az utóbbi években tapasztalható gazdasági hatásokat a lakosság jelentős része negatív tapasztalatokkal éli meg. A munkanélküliség jelentős gondot okoz a lakosságnak. Egy faluban sokkal nehezebb a családoknak megélni, mint a nagyvárosban. Egyre több család szorul anyagi segítségre, egyre több a hátrányos helyzetű gyermek.

Óvodánkban gyermekeink jó levegőjű, csendes falusi környezetben tölthetik napjaikat, Csongrádtól 9 km-re található épületünk. 1975 óta működik, jelenleg két vegyes csoporttal, 48 férőhellyel. Az elmúlt években sok felújítás és fejlesztés történt óvodánkban. Az épületben a két csoportszobán kívül egy tornaszoba, só barlang, gyermekmosdó, tálaló konyha és két gyermeköltöző található. A felnőtt öltözőn és szertáron kívül egy kis nevelői szoba is rendelkezésünkre áll.

Az udvarunk nagy alapterületű, hatalmas árnyékot adó fák, zöld növények, örökzöldek árasztanak sajátos hangulatot. A tágas, füvesített udvarrészeket mozgásfejlesztő fajtékok, homokozó, babaházak, pihenőpadok gazdagítják. Mozgásfejlesztő udvari játékaink mindegyike természet közeli anyagból – fából készültek. Az udvar fontos játszóhely, minden évszakban gazdag lehetőséget biztosít a mindennapos levegőzésre, a megfigyelésre, kísérletezésre minden korosztály számára.

Óvodánk tárgyi felszereltségének gyarapításakor a korszerűsége, praktikusságra, biztonságosságra törekszünk. Óvodásainkat esztétikus, tiszta környezetben fogadjuk. Csoportszobáinkat az évszaknak megfelelő természetes anyagokból készült gyermek és óvónői munkákkal tesszük hangulatossá. Mindkét csoportszobánknak egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényel. A természetsarkok nagy jelentőségűek, folyamatos gazdagítással hangulatos színtoltjai a gyermekcsoportoknak, ahol a megfigyelés mellett tevékenykedünk, vizsgálódunk, felfedezünk. Növényápolási, állatgondozási feladatokat is ellátnak a gyerekek, természetesen az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.

Az óvodánknak otthont adó falusi környezet sok lehetőséget kínál a hagyományörző, természetóvó lehetőségek kihasználására.

1.6. A Bökényi „Napraforgó” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Óvodánk 1979-ben épült Csongrád város új lakótelepén, a Bökényi városrészben, parkosított, zöld területen. Elsősorban ebben a városrészben élő családok gyermekei járnak hozzánk. Azok a szülők, akik szeretnék, hogy gyermekük egészséges, tiszta levegőn tartózkodjon, minél többet mozogjon, mozgásigényét maximálisan kielégíthesse udvarunkon, a város távoli részéről is a mi intézményünkbe hozzák gyermeküket. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, joga és kötelessége. Célunk a szülőkkel együttműködve közös értékek teremtése, közös nevelési elveket kialakítva gyermekeinket együtt nevelni. Az óvoda kiegészítő, egyes esetekben, hátránycsökkentő szerepet tölt be. Az óvodás gyermek fejlődésének legfontosabb eleme a játék, amelyen keresztül kapcsolatot teremt a külső világgal, a természeti és társadalmi környezettel. Közben formálódik személyisége, kibontakoznak az egyéni képességek, önmagához képest fejlődik, gazdagodik érzelmileg, szociálisan és értelmileg is. Feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak az iskolai közösségbe való beilleszkedésre, birtokában legyenek azoknak a személyiségvonásoknak, képességeknek, amelyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez. Programunkban hangsúlyt fektetünk

- az egészséges életmód kialakítására,
- hátrányok csökkentésére,
- tehetségek kibontakoztatására,
- a környezettudatos magatartás alakítására,
- az érzelmi intelligencia megalapozására.

A gyermeki tevékenységek keretét az évszakok, jeles napok és az ünnepek adják. Anyanyelvünk ápolása érdekében gondot fordítunk a helyes beszédpéldára, különösen odafigyelünk az óvodán belüli szép magyar beszédre.

A közösségen belül minden gyermek külön egyéniség, ezért figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra, a másság elfogadására, odafigyelésre, fejlesztésre. Kiemelt terület, nevelési gyakorlatunkban az integrált nevelés. Gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, logopédus, fejlesztő pedagógus közreműködésével segítjük a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását, a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel szorosan együttműködve. A Napraforgó óvodában vegyes és homogén csoportok találhatóak. A csoportszervezés elveit elsősorban a gyermekek korcsoport szerinti összetétele, fejlettsége, a gyermeklétszám egyenletes elosztása határozza meg. Az intézmény óvodának épült, minden csoporthoz saját mosdó, öltöző tartozik és sok kiszolgáló helyiséggel rendelkezik – só-szoba, tornaterem, fejlesztő szoba, logopédiai szoba. Csoportszobáink a sok ablak által világosak, melyeken reggeltől estig besüt a nap. Nagy, füves játszó udvarral rendelkezünk, melynek felszereltségét folyamatosan fejlesztjük, bővítjük - ahol a gyermekek nyáron is fákkal védett területen tudnak játszani. A 2010-ben átadott KRESZ parkunk nagyszerű lehetőséget nyújt a különböző közlekedésszabályok megismerésére, életszerű helyzetekben való gyakorlására. Fontosnak

tartjuk a mindennapos, aktív mozgás biztosítását, ebben nagyszerű segítséget nyújt jól felszerelt tornatermünk is. A gyermekek egészségének megőrzését szolgálja a só-szobánk, melyet a gyermekcsoportok ősztől tavaszig heti rendszerességgel látogatnak. A gyermekek heti rendszerességgel vehetnek részt különféle délelőtti és délutáni tevékenységeken, foglalkozásokon: gyermek néptánc, ovibugi (mazsorett), angol nyelvszoktató, ovifoci, birkózás, hittan, vízhez szoktatás a csongrádi uszodában. A felsorolt lehetőségeket, szolgáltatásainkat a gyermekek teljesen ingyenesen vehetik igénybe, a szülők választása alapján. Egész éven át közös programokra várjuk a szülőket, családokat. Az Idősek Világnapján meghívjuk a nagyszülőket, ahol a nagyszülők betekintést nyerhetnek unokáik óvodai életébe és egy vidám, játékos délelőttöt tölthetnek együtt.

Néphagyomány őrzés keretén belül

- a Szent Mihály havi ünnepkör
- karácsonyi készülődés
- farsang, télkergetés, Kiszebáb égetés

Legnagyobb rendezvényünk a Tavaszköszöntő, amelyre a gyermekcsoportok néhány perces műsorral készülnek, majd, mint egy kerti parti folytatódik, ahol ugráló vár, arcfestés, csillámfestés, zsákbamacska, póni lovaglás, tombola szórakoztatja a családokat, vendégeket. A rendezvények szervezésében, lebonyolításában a szülők is aktívan részt vesznek. A jó hangulatú, kellemes légkörű, közös munka során közösségi kapcsolatok, barátságok alakulnak ki. A „Mesterségem címere” rendezvényeinken a gyermekek többféle mesterséggel ismerkedhetnek meg, melyeket ki is próbálhatnak, kapcsolatba kerülhetnek az alkotókkal, mesterekkel (fafaragás, tojásfestés, kosárfonás, nemezelés, festészet, fonás-szövés). Időszakos kiállításokat is rendeztünk, rendezünk, mint pl: „Hobbi kiállítás, Régi idők eszközei, viselete, Régi idők játéka, Fafaragás csodái”. A kiállításra kerülő eszközök, tárgyak összegyűjtésében a szülők, nagyszülők is sokat segítenek. Színvonalas bábműsorokkal szórakoztatjuk a gyermekeket, az óvodánk nevelő közösségének összefogásával alakult Napraforgó Bábcsoportunkkal. Havi rendszerességgel Napraforgó Játsszóház működik, a leendő óvodások és szüleik számára. Az év során nyitottak vagyunk óvodánk bemutatására, lehetőséget nyújtunk a gyermekeknek és szülőknek óvodánk megismerésére. Hangsúlyt fektetünk az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, biztonságos, otthonos, barátságos óvodai légkör megteremtésére, hogy gyermekeink derűs, kiegyensúlyozott körülmények között töltsék napjaikat. A gyermekeket, a családokat megbecsülés, bizalom és szeretet övezi.

„Minden ember egy megismételhetetlen csoda,

és a hozzávezető útnak is egy csodának kell lennie.”

(Erich Fromm)

1.7. A Fő Utcai „Platánfa” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

2000. szeptember 1-jén Csongrád óvodái egy igazgatás alá kerültek, melynek egyik tagintézménye a mi óvodánk; a Fő Utcai Platánfa Óvoda. Nevét nem véletlenül kapta, hiszen több száz platánfa szegélyezi a város fő utcáját, az óvoda épületének is ezek a fák adnak árnyas menedéket. Az épület a város központjában, családi házakkal beépített területen helyezkedik el.

Óvodánk történetét az 1900-as évektől tudjuk nyomon követni. Berényi Lipótné volt az óvoda épületének tulajdonosa, aki magánóvodaként működtette lakását, úttörő munkát végezve a kisdud nevelés területén. 1922-től a város tulajdonába került az óvoda, majd 1944-ben korszerűbb emeletes épületté építették át. A 2020/21-es nevelési évben óvodánk egy átfogó épület felújítási pályázat kapcsán megújult, kívül – belül hőszigetelést kapott, nyílászárócsere, valamint a fűtés korszerűsítésére is sor került. Belső tereit, homlokzatát újra festették, villamoshálózatát felújították.

Férőhelyeink száma: 100 fő. Csoportszobáink területe a földszinten azonos, az emeleti két csoportszoba mellett tornaszobával is rendelkezünk. Emellett logopédiai és fejlesztő szoba, iroda, óvónői szoba, szertár, melegítő konyha, gyermek és felnőtt mosdók is megtalálhatók az intézményben. A földszinti csoportszobákban egy-egy galéria ad lehetőséget a gyermekek játéktémáinak gazdagítására. A szobák bútorzata esztétikus, a gyermekek méreteihez illeszkedik. A rendelkezésre álló játékok mennyisége és minősége megfelelő.

Nevelőtestületünk, nyitott, vidám, elfogadó közösség. Innovatív szemléletünk segíti a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadását. A hátrányok leküzdését és a felzárkóztatást a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik logopédus, fejlesztőpedagógus személyében. Udvarunk két részre osztott, a belső teljesen természetes talajú, a külső vegyes. Belső udvarrészünkben egy nagy platánfa ad árnyékot a homokozó fölött. Természetes alapanyagú játékok járulnak hozzá a gyermekek szabad levegőn való mozgásigényének kielégítéséhez.

Fontos nevelési céljaink a környezeti értékek megbecsülése, a hagyományok ápolása, az erkölcsi értékek alakítása, az együtt munkálkodási képességek értékközvetítése, a személyiség gazdagítása. A szülőkkel való együttműködés, az együtt gondolkodás és együtt nevelés közös programokkal, élményekkel fűszerezve, nevelési gyakorlatunk alapja. Igyekszünk minél több olyan közös programot szervezni, ahol az óvoda – gyermek - szülő együttes, közös élményekkel gazdagodhat. Óvodánkban a kirándulások, gyermeknap, kerti parti, tök parti több éves hagyományokra tekint vissza, ugyanis több mint húsz évvel ezelőtt ezeket a rendezvényeket a mi óvodánk indította el, tőlünk kapott kedvet ezek után a többi óvoda is, és tették magukévá ezeket a programokat.

Környezeti nevelésünket folyamatosan bővítettük a zöld jeles napokról való megemlékezéssel, amelyet mindig más – más tartalommal igyekszünk megtölteni, minél több oldalról megközelíteni, ugyanis immár háromszorosan is Zöld Óvoda vagyunk, és pályázhatunk az Örökös Zöld Óvoda címre.

A környezettudatos szemlélet kialakítása csak az erkölcsi normák megismertetésén, gyakoroltatásán keresztül, a szokások kialakításával lehetséges. Egész évben folyamatosan

biztosítjuk a szelektív hulladékgyűjtést 2012-ben *Madárbarát Óvoda* cím birtokosa lettünk. Óvjuk, gondozzuk az udvarunkon előforduló, visszatérő madár vendégeinket. Madáretetőket, itatót, madárodúkat biztosítunk számukra. A folyamatos megfigyelés során tapasztalatot szerezhetnek gyermekeink a madarak életéről, így alakítjuk környezetükhöz való pozitív érzelmi viszonyulásukat.

1.8. A Széchenyi Utcai „Gézengúz” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

A mi óvodánk a város peremén a főút mellett helyezkedik el. A területi körzetünkön kívül vonzáskörzetünkbe tartoznak a környező tanyavilágból bejáró gyermekek.

Az óvodai életen belül a **differentiált, egyéni fejlesztésre** nagy hangsúlyt fektetünk. Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk felkutatni a tehetséges gyermekeket. Erősségünk közé tartozik, hogy a szeretetre és az önbizalom erősítésére helyezzük a legnagyobb hangsúlyt. Úgy gondoljuk, ha megvan az erős érzelmi kötődés a gyermekek és a pedagógusok között, akkor lehet lineárisan építkezni a fejlődés útján felfelé. Óvodapedagógusaink ötleteikkel teszik változatossá a játékos tanulási módszereket. A tanulás folyamatában fontosnak tartjuk a képességfejlesztést, a közvetlen érzéki tapasztalatszerzést.

A gyermekeknek igyekszünk ismeretet nyújtani a társadalom, természet, évszakok változásai, környezetvédelem, népszokások, hagyományok terén. Fontosnak tartjuk az egészséges életmód kialakítását, testi – lelki egészségnevelést, és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségének fejlesztését. Az anyanyelv ápolása érdekében a kommunikációs képességek és a szép magyar beszéd fejlesztésére is hangsúlyt fektetünk. Fontos a szokásrendszer kialakítása, mely szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódhoz. A szokások, a napirend kialakítása a gyermeknek érzelmi biztonságérzetet ad. A **szokás-, és szabályrendszer kialakítása** minden esetben a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik.

Beszédhibás gyermekeink fejlesztését a logopédus végzi, fejlesztőpedagógus és gyógypedagógus is segíti a munkánkat. A **játék egész napi** tevékenységeinket áthatja. Megismertetjük a gyermekeket a népi kultúrával: népmesével, mondókával, találós kérdésekkel, népi és dalos játékokkal. Ünnepekhez kapcsolódóan a népszokásokat elevenítjük fel és a néptáncal tesszük kézzel foghatóvá. Igényfelmérés során lehetőséget biztosítunk mazsorette, néptáncra, birkózásra, úszásra és focira. Nagyon fontos számunkra, hogy a gyermekek örömmel jöjjenek az óvodába és itt jól érezzék magukat. Szívesen vegyenek részt a játékokban, tevékenységekben és a programjainkon (élménypedagógia). A játékos tevékenységek során gondoskodunk olyan együttes élményekről, tapasztalatokról, amelyek a gyermekekben az egymás iránti rokonszenvet felébresztik, így a társas kapcsolatok erősödhetnek, barátságok alakulnak ki.

Óvodánk egyik sajátossága a hátránykompenzáció, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. Befogadunk bármilyen nemzetiségű gyermeket, és nagy szeretetben közösen, elfogadásra neveljük őket már kisgyermekkortól kezdve. A roma gyermekek szülei közül

néhányan közcélú munkát végeznek, általában segélyekből élnek, nincs munkahelyük. Előző évekhez képest egyre több feladatot kell vállalnunk a hátrányos helyzetű családok védelmében, szociális akadályaik feltérképezésében. Ebben különösen fontos a gyermekvédelmi felelőssel történő kapcsolattartás, az együtt végzett munka az óvónők részéről. Ezeket a tényeket el kell fogadni, szociálisan érzékenyebbek, **előítéletektől mentesek** az ide járó gyermekek.

Óvodánk összes óvodapedagógusa több **„Így tedd rá!” Továbbképzésen** is részt vett/vesz. Mindkét csoportunk beépítette ezt az új szemléletet, módszertant a mindennapokba, melyben a néptánc, népi játék, néphagyományőrzés, táncos és játékos mozgásfejlesztés és a komplex fejlesztőpedagógia is megjelenik. Segítségével élményt, hagyományt, a zene és a tánc szeretetét, összetett fejlesztést tudunk átadni. Ovisaink örömmel vesznek részt ezekben a tevékenységekben, játszva tanulnak és szereznek új ismereteket.

Óvodánk nyitott a szülők felé, az SZMK tagokkal szoros a kapcsolatunk, általuk igyekszünk felmérni a szülők igényeit, és bevonni őket az ünnepekbe, nyílt napokat tartunk, barkácsolunk, udvart rendezünk, élményeket nyújtunk, melyet a családdal együtt élhetnek át a gyerekek.

Pedagógusaink folyamatosan képzik magukat.

2017.december 7-én átadták a **teljesen felújított** óvodánkat, amely a Terület-, és Településfejlesztési Operatív Program keretében újult meg. A két csoportszoba mellé egy tornaszobával bővült óvodánk, ezzel is a gyermekek igényeit tudjuk még összetettebben fejleszteni. Az óvoda udvara is folyamatosan szépül, bővül, **motor-, és kerékpárpályát** készítettünk el az örökbefogadók által és szülői segítséggel, támogatással. Hamarosan egy 30 méteres **mesefal** teszi színesebbé udvarunkat.

1.9. A Templom Utcai „Delfin” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

A Csongrádi Óvodák Igazgatóságának Templom utcai tagóvodája vagyunk. Óvodánk a város legnagyobb gyermeklétszámát befogadó intézmény a városközpontban. A természeti adottságok: a Tisza folyó és a templom kert közelsége, ideális játszóhely és szép zöldövezeti környezet a gyerekek számára. Épületünk különleges jellege abból adódik, hogy pavilon rendszerű, és egy épületen belül szeparáltan biztosítja a bölcsődei, óvodai elhelyezést, és még az óvodai körzet igazgatósága is itt működik. A szülők és gyermekek számára vonzó, hogy egy oktatási komplexum részeként három intézmény: Bölcsőde, Óvoda és Katolikus Általános Iskola működik egymás mellett, mely meghatározza arculatunkat, munkánkat, mindennapi életünket. Hiszen egy rendszeren belül könnyebb az átjárhatóság, egymás segítése, és az együtt dolgozás a közös célokért. A szoros kapcsolat megkönnyíti a gyermekek óvodai, ill. iskolai beilleszkedését, a bölcsődei átmenetet. A mindennapi találkozások előre viszik a munkánkat, jó kapcsolat alakult ki az itt dolgozó szakemberek között.

Nevelőtestületünk jelenleg az óvodai körzet helyi pedagógiai programját követi, melyet korszerű óvodapedagógiai módszerekkel (a gyermekek egyéni fejlődését segítő fejlesztések, tehetséggondozás, kooperatív technikák alkalmazása, a gyermeki kezdeményezésekre való támaszkodás) egészítünk ki. Nevelési szemléletünk, hogy az örömteli játékot és a gyermekek nevelését tartjuk elsődlegesnek.

Nevelési gyakorlatunkban kiemelt terület az egészségnevelés, felvállaljuk, hogy

SPORTOS ÓVODA vagyunk. Mozgásra ösztönző környezet alakítunk ki, a csoportszobákban, öltözőben, udvaron, tornaszobában. Fontos minden óvodapedagógusnak a napi rendszeres mozgás, napi rendszeres szabad levegőn történő játék, mozgás (téli is!) Az óvoda udvarán, (pavilonok között, mű fűvön) ahol az időjárástól függően tartjuk a mozgásfoglalkozásokat. Ezen kívül a hinták, mászókák, homokozók, trambulínok, labda tölcser, kerékpárok, kismotorok és más szabadidős játékok várják az örökmozgó kicsiket.

A mezítlábas ösvény:

Kialakítása során nagy lehetőséget látunk a lábboltozat süllyedésének megelőzésében, hiszen a mezítláb járás során fejlődik a talpi érzékelés, jótékony hatással van a vérkeringésre, az akadálypályákon fejlődik az egyensúlyérzék, csökkenthető a lábboltozat süllyedés kialakulásának kockázata, erősíti az izomzatot és megakadályozza a gerinc deformitások kialakulását.

A jól felszerelt tornaszoba kiemelt eszköze a-

Mozgáskotta:

Egy pszichológiai alapokon nyugvó komplex személyiség fejlesztő mozgásos módszer. A gyermekek érettségének és egyéni fejlettségének megfelelő mozgásmintákat kapcsol játék helyzetekhez és szituációkhoz, így igazodik elemi szükségleteikhez.

Sportos, mozgásos különfoglalkozások:

Vízhez szoktatás:

Hagyomány óvodánkban, hogy megszervezzük nagycsoportos gyermekeink részére a játékos vízhez szoktatást, úszásoktatást.

Célja a legalapvetőbb vízbiztonságot elnyerjék, a félelemérzést leküzdjék, megszeressék a vizet, biztonságosan mozogjanak a víz közegében, aktívan vegyenek részt az úszás elemeinek elsajátításában.

Ovi foci:

Célja, hogy az egészséges életre, a mozgás szeretetére nevelje, a labda segítségével. Versenyszellem kialakítása.

Kézilabda:

Célja: labdajáték megszerettetése, szem kéz koordináció fejlesztése, csapatszellem kialakítása.

Ovis birkózás:

Célja, az óvoda nevelési koncepciójával összhangban, a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése gyermeksportoltatás támogatása. A mozgáskoordináció fejlesztése, a birkózószőnyeg megkedveltetése.

Ovi sakk:

A sakk foglalkozáson résztvevő gyermekek megismerik, a játék szabályait és elméleti alaptrükkjeit. Fejlődik logikus gondolkodásuk, figyelmük, türelmük, kreativitásuk, memóriájuk, problémamegoldó képességük, megtanulnak figyelni egymásra, megtanulják kezelni a győzelmet és a vereséget, kialakul a szabály- és feladattudatuk.

Néptánc:

A tánc a közösségi együttlétet, a szórakozás lehetőségét, a mozgáskultúra, a ritmusérzék, a figyelemkoncentráció fejlődését, a gyermekek szocializációját (pl. egymásra figyelés,

udvariasság, segítőkészség, tolerancia, stb.), alapvető társas kapcsolatainak, erkölcsi normáinak és tulajdonságainak kialakulását segíti elő.

Mazsorett:

Olyan táncos műfaj, mely hozzájárul a helyes testtartás kialakulásához, a figyelem–koncentráció fejlődéséhez. A gyerekek megismerik a mazsorett sport eszközeit, a pomponokat és botokat, egy-egy koreográfiában alkalmazva.

Fitness:

Elősegíti a jó fizikai erőnlétet, a szív, a tüdő és a vérkeringés tartós teljesítőképességének fejlesztését. Hajlékonyság mozgástartomány folyamatos karbantartását.

Zene ovi:

Célja a magyar gyerekdalok repertoárjának bővítése, a magyar nyelv dallamának, hanglejtésének megéreztetése mondókákon, gyerekverseken keresztül, mozgásos játékok és hangszerek megismertetése.

Ennek érdekében a nevelési év folyamán több olyan alkalmat biztosítunk a gyermekeknek (projekt- és témahetek, a vízhez szoktatás, heti rendszerességgel a gyümölcsnapok, óvodán belüli időben sporttevékenységek lehetősége, kirándulásokon szerzett élmények), melyek az egészséges életvitel megalapozását, a sport megszerettetését szolgálják. A környezetvédelem terén minden évben gazdag programmal készülünk egy- egy világnap (takarítási, állatok, víz, föld, madarak fák napja) megünneplésére.

Az óvónők szakmai munkája és hivatásszeretete nevelési eredményességünkből kitűnik. Egyéni arculatunk színesítése érdekében óvodapedagógusaink egyéniségüknek megfelelő továbbképzésekkel növelik szakmai műveltségüket, hogy hatékony és jól működő közösséget alkossunk. Mesterpedagógus kollega segíti a közösséget a néphagyományok ápolásában, ezzel a gyermekek magas színvonalú fejlődését erősíti. A megújulás, a többet tudás igénye jellemző a dajkákra is, mivel mindenki elvégezték közülük a dajkaképzőt

Tárgyi feltételek: Óvodánkban a csoportszobák és a kiszolgáló helyiségek méretei, felszerelése megfelelőek, a 20-25 fős gyermeklétszámnak ideális mozgásteret biztosítanak. A csoportszobák szépek, világosak, galériázottak, így a gyermekeknek izléses környezetet nyújtanak. Épületünk rendelkezik még tornaszobával, só szobával és fejlesztő szobával is. Óvodánk épületéhez egy hosszanti irányban elnyúló udvar tartozik, mely évről évre szebb és korszerűbb, megfelelő játszóhelyet, mozgáslehetőséget biztosítva gyermekcsoportjaink számára.

2.PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1. Az intézményünk nevelési alapelvei, küldetésnyilatkozatunk

Fontosnak tartjuk, hogy tagóvodáinkban a legfontosabb érték a gyermek, akinek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. Törekszünk arra, hogy gyermekeink olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessenek, amely igazodik egyéni szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz, fejlődési ütemükhöz. Mindig figyelembe vesszük az életkori sajátosságokból adódó igényeket, érdeklődést és az egyes gyermekek egyéni sajátosságait is. Érték számunkra a családi, szeretetteljes, elfogadó, nyitott, pedagógiai légkör, mely a gyermeknek biztonságot nyújt. A játékot tartjuk a gyermekek számára a legfőbb élményforrásnak, ugyanakkor a személyiségfejlesztés színterének és a tanulás leghatékonyabb módjának is. Óvodáinkban komplex nevelés keretében, különböző tevékenységek rendszerében segítjük a gyermekek fejlődését.

A céljaink meghatározásánál arra törekedtünk, hogy mindannyiunk nevelőmunkáját meghatározó legalapvetőbb értékekből induljunk ki, a gyermekek szeretetéből. Az a pedagógiai

tudást, melyet magunkénak vallunk, segíti a gyermeki fejlődést. A sokféle, differenciált, önkéntesen vállalt gyermeki tevékenység jellemezte óvodai légkörrel és a személyes bánásmód alapelveinek alkalmazásával a gyermekek átélhetik az elfogadást az óvodapedagógustól, a felnőtt környezettől. Úgy hisszük, hogy a megbecsülésben élő gyermek képessé válik maga is becsülni környezetét, szabadságot biztosítva nevelése során biztonságban érzi magát. Ha olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol természetes az, ahogyan a másságot kezeljük, ott természetessé válik az is, ahogyan azt kezeljük.

A lelki és a testi egészség megőrzése alapfeladat és az egészségfejlesztés alapja is egyben. A személyes pozitív példaadást elengedhetetlennek tartjuk a napi munkánk során, és hisszük, hogy a gyermekeket körülvevő felnőttek mintája alapvetően fejlesztő. Alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés bizalom övezi.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakozását.

Szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag óvodát teremtünk, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyerekeknek.

Kiindulási pontjaink:

***„Tisztellek téged,
fontos vagy nekem,
csakis Rád figyelek,
és segítek Neked,
ha szükséged van
a segítségemre”.*** (ismeretlen szerző)

Nevelési alapelveink:

Óvodánk alapértéke, hogy a gyermek érdeke „mindenek felett áll!” A gyermeki jogokat tiszteletben tartva.

A ránk bízott gyermekeket derűs, szeretetteljes, családi légkörben, érzelmi, testi és lelki biztonságban nevelkednek.

Egyénre szabott, a meglévő készségekre szabott, differenciált fejlesztéssel biztosítja minden hátrányban lévő gyermek (SNI, HH, HHH) és tehetség optimális fejlődését.

Személyiség és tevékenységközpontú, elfogadó.

Komplex nevelést biztosít kiemelve a szabad játék jelentőségét a személyiség formálásában. Mintaadással és cselekedtetéssel segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását az egészséges életmód szokásainak megalapozásával.

Óvodánk biztosítja az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Óvodánk partnerközpontú és nyitott.

Küldetésnyilatkozat

Óvodánkban fontos alapelv, hogy olyan gyermeket neveljünk, akik érzelmileg gazdag, környezetében jól eligazodó, nyitott, érdeklődő, jó kapcsolatteremtő, másokat elfogadó, együttműködő tulajdonságokkal rendelkeznek. Tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni. A pedagógus kulcs szereplő, jelenléte a nevelés egész időtartamában szükséges.

Az óvodapedagógus munkája váljon példa értékűvé, személyisége, viselkedése minta, modell, a gyermekek egészséges személyiségfejlődése szempontjából. A mindennapok során a pedagógus legyen nyitott és befogadó a különböző innovatív törekvések megismerésére és azok alkalmazására. Gyermekeink számára mindenkor biztosítjuk a szabad játék lehetőségeit és

feltételeit. Hisszük, hogy a játékon keresztül jut el a gyermek a rácsodálkozás, felfedezés, alkotás – megtapasztalás örömeig, az önmegvalósítás lehetőségéig, mely elő kompetenciája a tanulási képességek megszerzésének.

Az időtálló nemzeti értékekre és hagyományokra alapozzuk nevelőmunkánkat.

Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Érzelmi biztonság megteremtésére, egészséges személyiségfejlesztésre, készség és képességfejlesztésre törekszünk.

Pedagógiai munkánk során a komplexitást helyezzük előtérbe, mellyel globális képet adunk egy-egy témáról.

Cél a kíváncsiság és az aktivitás ébrentartása, a kreativitásra ösztönzés és a kompetenciaérzés fenntartása.

Nevelési céljaink elérése érdekében a gyermek önállóságának - aktivitásának növelését, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani.

Minden gyermek önálló egyéniség, ennek elfogadása, tiszteletben tartása alapelvünk.

Fontos, hogy a gyermek el tudja fogadtatni magát és el tudjon fogadni másokat is, hisz az együttélésnek, együttműködésnek, a szociális és társas kompetenciáknak alapja.

Kiindulási pontjaink: minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető mely feladatban részt vesz az óvoda összes dolgozója. Ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy "tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre".

A minden gyermekben meglévő pozitív tulajdonságokra, értékekre építünk.

2.2. A gyermekek személyiségfejlesztésének általános céljai és feladatai

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is. Mindannyiunk célja, hogy gyermekeink boldogan, kiegyensúlyozottan, békében, félelemmentes környezetben nevelkedjenek, nőjenek fel. Mindez rajtunk múlik, amennyiben olyan környezetet teremtünk számunkra, ahol természetes dolog a másokra figyelés, a társ kérésének - óhajának - kívánságának - alapvető igényének teljesítése, illetve kielégítése a többi gyermek hátrányba kerülése nélkül.

Az óvodai környezeti hatások megszervezésében a pedagógus, döntő szerepet játszik. Tőle függ a csoportban kialakult légkör, a gyermekek viselkedését meghatározó érzelmek létrejötte, a kölcsönös tisztelet, a társ elismerése, az "érzelmi jogok" gyakorlása, ezért fontos feladatnak tarjuk a tudatos odafigyelést.

A további elveket tekintjük is fontosnak tartjuk:

- Az óvodai nevelés a személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia
- A gyermeket különleges védelem illeti meg, és gyermek érdeke mindenek felett áll.
- A nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet játszik

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az egészséges életmód alakítása

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Munkánk során az a célunk, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakoztatását legjobb tudásunk szerint elősegítsük egészséges óvodai környezet megteremtésével. A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása, alapvető szükségleteinek kielégítése. Gyermekek és tevékenység központú, élmény-és érzelem gazdag óvodai élet megteremtése, melyben jól érzi magát a gyermek. Igyekszünk biztosítani gyermekeknek harmonikus, nyugodt, vidám, szeretetteljes, egészséges, változatos tevékenységekre lehetőséget adó környezetet. A gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése is feladatunk, amely magában foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. Fontosnak tartjuk az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, és a természetes és mesterséges környezetünk megismerésére, védelmére nevelést is a tevékenységek által és tevékenységeken keresztül. Minden tagóvoda célja, hogy megteremtse a munkájának irányvonalát meghatározó nevelés feltételeit, és folyamatosan biztosítsa azt. Feladatunk az, hogy a gyermek életkorának megfelelően lehetőséget teremtsünk a játékra, utánzásra, mesével fejlesszük belső tárvilágát, módot adjunk a spontán utánzásra alapuló tanulásra. Az integrált fejlesztést egyéni és csoportos keretek között vállaljuk. Feltétel hiányában külső szakemberek bevonásával oldjuk meg. (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus)

Az óvodai nevelőmunkánk a családi nevelésre építve, annak pozitív megerősítésére törek-szik. Törek-szünk arra, hogy szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családias légkörben történjen a nevelés, és a gyermekek személyiségét és jogait teljes körű tiszteletben tartsuk, a gyermeki másságot elfogadjuk. Gyermekközpontú szemléletet, differenciált egyéni bánásmódot alkalmazunk a csoport, a közösség keretein belül. Esélyegyenlőség megteremtésével a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével igyekszünk a nevelést megvalósítani. A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése a célunk, és a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése. Figyelünk arra, hogy az etnikai kisebbség kultúráját megőrizzük és kiterjesszük azokban az óvodákban, ahol kisebbség él. Igyekszünk olyan, környezet felé nyitott nevelési légkört teremteni, hogy a családok megismerhessék az óvodai életet. A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése. Vég-ső célunk a gyermekek személyiségének fejlesztése.

2.3 Gyermekképünk

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Elősegítjük a gyermekek érzelmeinek a differenciálódását, növeljük az érzelmi állapotuk tartósságát, csökkentjük az érzelmi labilitásukat, melyet otthonos, derűs, szeretetteljes elfogadó légkör biztosításával kívánjuk megvalósítani.

Szeretnénk elérni, hogy az óvodába járó gyermek:

- szeressen óvodába járni, élvezze a közös tevékenységeket,
- legyen együttműködő szolidáris játszótárs,
- ismerje, tisztelje természeti és társadalmi környezetét, annak hagyományait,
- kötődjön a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez, legyen kreatív,
- nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelem gazdag,
- derűs, jókedvű, vidám, tudjon felfedezni, oldottan beszélgetni,
- az óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon éljen együtt,

- testileg – lelkiileg meg erősödjön, örömmel készüljön az iskolába.

A differenciált nevelés során elsődleges szempont, hogy minden gyermek a neki megfelelő nevelésben és bánásmódban részesüljön. Adottságait, potenciális lehetőségeit kibontakoztathassa olyan támogató inkluzív környezetben, ahol alapvető, és természetes a különbözőségek elfogadása.

Célunk:

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt.
- A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül.
- A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása.
- Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez.
- A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).
- Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.
- Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával.
- A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.

Már óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, szülőnek és érdeklődőnek, hogy betekintést nyerjen óvodánkban folyó munkánkba, ismerkedhessen környezetünkkel, az itt dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt. Beiratkozás előtt néhány nappal „Óvodanyitogató” néven nyitott kapukkal várja minden tagintézményünk az új gyermekeket és az érdeklődő szülőket. Minden óvodába más - más napokon bepillantást nyerhetnek a leendő óvodásaink családjai és az érdeklődők.

2.4. Óvodaképünk

Intézményünk nevelőmunkájának középpontjában minden esetben a gyermek áll. A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, az óvoda ezt egészíti ki, és ebben nyújt segítséget. Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok, és alapvető szabályok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A szülők, és az óvodapedagógusok aktív együttműködésére van szükség, mely a kölcsönös bizalmon kell, hogy alapuljon a gyermek személyiségének fejlesztéséhez.

Az óvoda a családi nevelést kiegészítve biztosítja az óvodás gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Olyan óvodai környezetet, szeretetteljes légkört alakítunk ki számukra, melyben megfelelő feltételeket biztosítunk a gyermekek zavartalan testi – lelki, érzelmi és szociális fejlődéséhez. Fontos a jó munkahelyi mentálhigiénés légkör, ahol az óvodapedagógusok kiegyensúlyozott munkát végezhetnek, így munkájukban megfelelő óvodai légkört alakítanak ki, ezáltal örömmel jönnek a gyermekek és felnőttek az intézményekbe, így a szülők biztonságba tudhatják gyermekeiket. Valljuk, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy olyan rugalmas rendszerben fejlődhessen, amely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori

és egyéni képességeihez, sajátos fejlődési üteméhez. Mindezekre építve jutunk el a műveltségterületek megalapozásához.

Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).

Az óvodás gyermek legegyszerűbb szükséglete, létformája a játék. A szabad játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, így szerez ismereteket, így különös hangsúlyt fektetünk a nyugodt, elmélyült játék feltételeinek megteremtésére, melyhez tagintézményeink megfelelő eszközöket biztosítanak, ezzel segítjük személyiségük kibontakozását, képességeik fejlődését.

Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Óvodánk ellátja feladatait az esélyegyenlőség területén is. Biztosítja a gyermekek számára az egyéni fejlesztést és a különféle programokban való részvételt.

Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek, új ötletek kipróbálására. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, amit segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbálunk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarcűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.

Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.

Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. A jogokra és köteleességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását.

Egyéni tulajdonságaik fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lényé válásukat.

A fejlesztés alapja mindig a gyermek alapos megismerése, az elért eredmények alapján pozitív megerősítéssel a fejlődés segítése, differenciált fejlesztéssel a beilleszkedési zavarokkal, szociális hátránnyal küzdők segítése.

Azokra a nevelési területekre tesszük programunkban a hangsúlyt, melyeken belül úgy érezzük, hogy komplex nevelő hatást tudunk kifejteni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására. Intézményeinkben olyan elhivatott pedagógusok dolgoznak, akik figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, differenciált fejlesztését, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Minden esetben célunk, hogy zavartalan környezetben nevelkedjenek, ahol pedagógusaink tervszerű, tudatos pedagógiai munkával fejlesztik képességeiket.

Minden intézményünk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szülők is tevékeny résztvevői legyenek az óvodai életnek, közös programok szervezésével erősítjük a család és óvoda kapcsolatát. Lehetőséget adunk fogadóórák igénybevitelére, ahol nyugodtan és hatékonyan tudunk gyermekeikről beszélni. Szülői értekezletek során figyelembe vesszük a szülők javaslatait, kéréseit.

Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy intézményeink között megfelelő legyen a szakmai kapcsolat, melyet a gyermekek hasznára tudunk fordítani.

2.5. Pedagógusképünk

Programunk kulcsfontosságú része, hogy a pedagógus olyan mintát mutasson, hogy a gyermek azonosulni akarjon a szeretet személyével. Az óvodapedagógus megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe, ezért fontos a pozitív óvodapedagógusi modell. Feladatunknak tekintjük a biztonságos és nyugodt légkőrt megteremtését, fenntartását.

Meghatározónak tartjuk, hogy milyen értékkel rendelkezik az óvodapedagógus, mit alakít ki, és örökíti át a gyerekekben.

Fontos az óvónő dicsérő, odaforduló magatartása, a pozitív magatartás megerősítése, a gyermekek pozitív „Én képének” kialakítása, fejlesztése.

Az egyéni, differenciált bánásmód jellemezze nevelési gyakorlatát. A gyermekeket differenciálási szintek, képességfajták szerint fejleszti. A gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő módszert választ.

Hitvallása, a rá bízott gyermekek felelősségteljes nevelése, és minél eredményesebb fejlesztését szolgálja. Tiszteletben tartja az átlagostól, más irányban eltérő képességű gyermekeket, azokat differenciáltan fejleszti.

Az óvodapedagógus pozitív, elfogadó magatartásával segíti elő, alapozza meg a gyermekcsoportban egymás elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Munkájában:

- saját példájával hat a szülőkre
- a szülői értekezleteken csak az egész csoportot érintő kérdéseket, gondolatokat beszél meg
- a szülőkkel való kapcsolatára a kölcsönös tisztelet, megbecsülés, segítő szándék jellemző
- a családi vonatkozású információkat szigorú titokként kezeli
- a gyermekekről teljes, valós, de tapintatos információt nyújt
- befogadó, elfogadja a másságot és erre neveli a gyermekeket
- együtt érző, megértő, elfogadó attitűd jellemezi, nemcsak a gyermekkel, hanem a szülőkkel, kollegákkal egyaránt
- óvodapedagógusainkat a folyamatos önképzés, továbbképzéseken való részvétel igénye, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata jellemezi
- kollegiális munkakapcsolat, óvónő-óvónő, óvónő-dajka, óvónő- pedagógusasszisztens között kölcsönös, őszinte, jó szándékú, tiszteletteljes viszony jellemző
- az óvoda belső életével kapcsolatos információkat titokként kezeli.
- az intézmény értékrendszerével azonosulni tud.

2.6. Dajkaképünk

Pedagógiai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összhangban kell, hogy álljon, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a gyermekekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelően tájékozódjon az óvoda és az óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők az egyes gyermekcsoportok fejlesztését megvalósítani.

Munkájában:

- gyermeki jogokat, minden esetben, tiszteletben tartja
- gyermekszerető, elfogadó
- türelmes, segítőkész
- magatartásmódja, kommunikációja modell értékű a gyermekek és a szülők számára
- aktívan vesz részt, a csoport mindennapjaiban
- együttműködő
- partner a gondozásban, nevelésben

- pozitív megerősítést nyújt a gyermekek számára
- munkatársaival együttműködő, toleráns
- a szülőkkel udvarias, segítőkész
- munkavégzése precíz, pontos, megbízható
- a rábízott információkat bizalmasan kezeli
- szülőnek nem ad felvilágosítást

2.7. Pedagógiai asszisztens képünk

Intézményünkben a pedagógiai asszisztensek alkalmazásának célja, hogy tagóvodáinkban megvalósuló pedagógiai munkát segítsék. Munkavállalás feltétele középfokú iskolai végzettség vagy pedagógiai szakképzettség. Kiemelt feladata a pedagógiai program szellemében folyó nevelőmunka keretében a gyermekcsoportok tevékenységeinek segítése a tagintézmények vezetőinek iránymutatása alapján. Feladatainak ellátása során támogatja az óvodapedagógusok nevelőmunkáját. Óvónői irányítás mellett segít a tevékenységek megszervezésében, eszközök el és kikészítésében. Részt vesz a gyermekek gondozási teendőinek ellátásában. Magatartásában a gyermeki személyiség tisztelete és gyermekközpontú szemlélet jellemezza. Kreatív és gyakorlatias módon áll megoldandó feladatokhoz. Munkatársakkal és szülőkkel együttműködő, segítőkész, empátikus és toleráns. Az óvodapedagógusok által nyújtott nevelői attitűddel azonosuljon, segítve a csoportokban folyó nevelőmunka sikerét.

Munkája során:

- ismerje meg az intézmény alapidokumentumait
- vegyen aktívan részt a gyermekek gondozási teendőinek ellátásában (tisztálkodás, étkeztetés, öltözködés, levegőzés, pihenés)
- szükség esetén lássa el a gyermekek felügyeletét, segítse a befogadás folyamatát
- segítse az óvodapedagógusok munkáját a megbeszélte feladatok ellátásával, segítsen az egyéni fejlesztés megvalósításában
- kapcsolódjon be a gyermekek játékába, segítse elő az óvodapedagógus fejlesztő tevékenységét
- készítse szemléltető eszközöket, és a tevékenységekhez készítse elő a szükséges anyagokat
- a tagintézmény vezető és az óvodapedagógusok által kijelölt adminisztratív feladatokat végezze el
- segítsen az óvodai dekoráció, plakátok elkészítésében
- a kirándulások, programok szervezésében és lebonyolításában vegyen részt
- a gyermekcsoportok utazása, külső programok megvalósítása során segítse az óvodapedagógusokat a biztonságos gyermekfelügyelet ellátásában
- az étkezések megrendelésének adminisztrációját napra készen lássa el
- vegyen részt a tagintézmény vezető meghívása alapján nevelési értekezleten, munkatársi megbeszéléseken és szülői értekezleten
- tartson kapcsolatot a szülőkkel, a gyermek fejlődéséről felvilágosítást ne adjon, a szülőt irányítsa az óvodapedagógushoz
- titoktartási kötelezettségét tartsa be
- a munkatársakkal és szülőkkel kommunikációja legyen hiteles, felelősségteljes
- kezelje az IKT eszközöket

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk az óvodai életritmus és a családi szokásrendszer összehangolása, az egészséges életvitel igényének alakítása. Ebben a folyamatban a szomatikus, pszichikus és szociális harmónia megteremtése. Az egészséges életmód legyen természetes számukra, legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk. A gyermekek fejlődjenek egyéni tempójuknak megfelelően, legyenek aktív résztvevői a társas kapcsolatoknak, különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük őket. Az egészségmegőrzés szempontjából lényeges a természet közeli életmód, a test, lélek, a környezet harmóniájának megteremtése. A gyermekek egészségének, edzettségének, egészséges táplálkozásának biztosítása, alapvető szükségleteik kielégítése, helyes életritmus, mozgásigény és pihenés megfelelő arányának megteremtése. Önmagával és környezetével szemben igényes, egészséges, önálló, különféle mozgásokat ismerő és szerető gyermekek nevelése. Gyermekünk testi fejlődésének biztosítása, az egészséges életvitel megalapozása. A gyermekek gondozása, testi-lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése. A tisztálkodás, az öltözködés, az étkezési kultúra igényének kialakítása. Mozgásukban korlátozott gyermekek speciális fejlesztése.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése. A telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztása helyett törekszünk a szülők segítségével biztosítani a napi gyümölcs fogyasztást, megismertetjük a gyermekeket a smoothie és a gyümölcslevek ízével, megköstölésével törekszünk, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Az egészséges kenyerek napi szintű fogyasztása érdekében több alkalommal a gyermekekkel közösen köstölőket készítünk el. A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Óvodapedagógus feladatai a gyermek egészséges életmódra nevelésében:

A gyermekek életkorához igazodva egészséges, barátságos, biztonságos óvodai környezet kialakítása. Egészséges életvitel iránti igény megalapozása az óvodai életmód jó szokásainak kialakításával, gyakorlásával. Elfogadó, megértő, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosítása. Gyermek gondozottságának biztosítása,

Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétellel a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, szükség esetén a megfelelő szakember bevonása a prevenció érdekében.

A HH és a HHH gyermekek esetében feladat az alapvető higiéniai szokások kialakítása, segítségnyújtás. A gyermekek mozgásigényének kielégítése változatos mozgásfajták, lehetőségek biztosításával, nagy hangsúlyt fektetve a szabad mozgásra.

A gyermekek egészségvédelme, szervezetük edzettségének biztosításával. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása. A gyermekbalesetek megelőzése, a gyermekek testi épségének megóvása. Biztonságot nyújtó, rugalmas életritmus kialakítása, megfelelő heti és napirend biztosításával. Személyi higiénére nevelés, az önálló testápolásra nevelés, az egészséges táplálkozási szokások megalapozása. A kulturált étkezés és magatartás kialakítása példamutatással. A mozgásfejlesztő pedagógusok rendszeres fejlesztő munkájával segítjük az egészséges mozgásrendszer kialakítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Ismeret:

Egyre bővebb ismerettel rendelkeznek a testükkel, a mozgással, a táplálkozással, az egészség megóvásával kapcsolatban, rávezethetők ezek összefüggésének megértésére.

Kompetencia:

Kialakul a gyermek tisztaságigénye. A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek. A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják. Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból. Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, kést, villát. Étkezés közben halkán beszélgetnek. A hőmérsékletnek megfelelően önállóan öltözködnek, vetkőznek, ruhájukat gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik. Levett ruháikat esztétikusan, összehajtva teszik a helyére. Környezetükben igyekeznek rendet tartani, rendet rakni. Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés. Tanulnak megalkalmazkodni környezetükhöz, környezetükben biztonságosan mozognak, jól tájékozódnak. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését képesek szándékosan irányítani.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

3.2.1. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált nevelés feladatai

Célunk a pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt. A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése. A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül. A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása. Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez. A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.

Alapvető feladatunk:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt azért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladatunk még:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).
- Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.
- Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával.
- A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.

Átmenet a családból az óvodába – befogadás

A csoportok szervezésénél minden évben az adott gyermeklétszámot vesszük alapul. Vegyes életkorú és homogén csoportokkal dolgozunk. Fontos szempontunk a csoportok kialakításánál az életkor, a nem, a gyermek személyisége, egyéni fejlettsége, a szülők igénye. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel induljon már az óvodába lépéskor. Több vegyes életkorú csoport működik, melynek számos előnye is van. A fiatalabb gyermekek nagyobb ütemben fejlődnek, míg a nagyobbak érzelmi töltése, kötődése, toleranciája magasabb szintű hasonló korú társaihoz mérten. Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekek az óvodába kerülés előtt, lehetőleg otthoni környezetben találkozzanak leendő óvónőikkel. Ezt a célt szolgálja az előzetes családlátogatás (mely nyáron van). A családdal folytatott beszélgetés során szerezhetünk információkat a gyermek születési körülményeiről, addigi beszéd- és mozgásfejlődéséről, étkezési, alvási, vagy egyéb szokásairól, egészségi állapotáról/ pl. allergia

/ . A tapasztalatok alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, nevelési gyakorlata, a gyermeknek a családban elfoglalt helye. Ez nagymértékben segíti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását. Szükségesnek tarjuk, hogy a szülők megismerjék az óvoda nevelőprogramját, s az óvónókkal közösen segítsék a gyermek első óvodai napjait. A fokozatos beszoktatás meghatározó az egész óvodai életre. A gyermekek többsége vágyik a gyermektársaságra, viszont a szülőtől való elválás nehézséget okozhat, és az elválás, szorongással töltheti el. Éppen ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedhessenek az óvodai élettel. A szülők fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt ebben a folyamatban. A szülővel való együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadására, a társak, az óvodában dolgozó felnőttek megismerésére. Ugyanakkora a szülő is megismerheti az óvoda belső életét, rendjét, s könnyebben tud segítséget adni a további neveléshez, az együttműködéshez. Az óvodakezdés időszakában körültekintéssel járunk el. Tiszteletben tartjuk igényeiket, otthonról hozott személyes játékaikat elfogadjuk. Különös szeretettel vesszük körbe őket. Ölbeli játékokkal, testközelséggel, szeretetteljes és meleg hangvétellel törekszünk a felnőtt és gyermek közötti bensőséges kapcsolat kialakítására. Bábfigurák segítségével próbáljuk szorongásaikat feloldani.

3.2.2. Közösségi nevelés feladatai

Mindennapjainkban sok közösen átélt élmény biztosítására törekszünk, melyek gazdagítják a gyermekek érzelmeit, és aktivitását. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot adunk, ugyanakkor határokat is kijelölünk. Mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, eltérő szokásaikat. Ilyen légkörben kialakul az érzelmi kötődés az óvónókhöz és társaikhoz, amely pozitív módon befolyásolja a gyermekek közérzetét, szociális érzékenységét. Barátságok kialakulását, baráti kapcsolatok elmélyülését segítjük. Erősítjük az egymás iránti szociális érzékenységet és türelmüket, egymás meghallgatásának képességét. Segítségadásra, kérésre, együttműködésre szoktatunk. A gyermekek magatartás viselkedéskultúráját türelemmel, bátorítással saját példánkon keresztül is fejlesztjük. A sikerben együtt örülünk, a bátortalan viselkedést tapintattal kezeljük és oldjuk fel. Az eltérő képességű és tulajdonságú gyermekek mindegyikéhez megkeressük a fejlődést segítő egyéni bánásmódot. Nevelési módszereinkben a kérdezés, a megértés, az átértés jelenti a fő hangsúlyt. A kialakult összeütközések feldolgozására kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk azok meghallgatására, hogy megfelelő objektív véleményünkkel a gyermek felelősségérzetét erősítsük. A felnőtt - gyermek társalgására nagy hangsúlyt fektetünk. Igyekszünk minden nap minden gyermekkel személyes perceket biztosítani, hogy a jó kapcsolatot megerősítsük. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését. Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, változásra képessé váljanak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Attitűd:

A gyermek személyiségét egyéniségének megfelelően a nyitottság, a barátkozásra való hajlam jellemzi.

Kompetencia:

- Képesek a kapcsolatteremtésre, metakommunikációs jelrendszerük képessé teszi őket arra, hogy szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit és rendelkeznek a koruknak megfelelő társalgási és metakommunikációs készséggel is.
- Ismerik az alapvető illemszabályokat és be is tartják azokat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés szabályának betartása, egymást is figyelmeztetik erre.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, a kisebbeknek. Együtt éreznek a közösség tagjaival. Szívesen dolgoznak a közösségért. Bízunk önmaguk képességeiben.

A kisgyermek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, nevelőmunkánk alapja.

Segítjük a gyermekeket a szülőktől való zökkenőmentes elválásban, megismertetjük velük társaikat és az óvodában dolgozó felnőtteket.

Folyamatos, szakszerű tájékoztatást és tanácsot adunk a szülőknek a gyermekek fejlődéséről, a nevelésről. Egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek. Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermeki személyiség egészének fejlesztésére törekszünk.

A nevelésben az óvoda elismeri a családi nevelés elsődlegességét, pedagógusi szerepeinkre legjellemzőbb a partnerség, belehelyezkedünk a modell, a játszótárs, a megfigyelő, a fejlesztő szerepekbe. Nevelési feladatainkat a gyermekek szükségleteihez igazítva, a különböző tevékenységek és képességeinek figyelembevételével egyéni adottságokból kiindulva valósítjuk meg. Nevelési rendszerünk legfontosabb elemének, eszközének a játékot tekintjük.

Tervszerűen élményeket, tevékenységeket, eszközöket biztosítunk, támogatjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit. A gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira építve segítjük elő a korszerű látásmód megalapozását. Arra törekszünk, hogy a gyermek értelmi képességei az óvodába kerüléstől az óvodában, a nevelés végéig önmagához képest, a legoptimálisabban fejlődjen. Az óvodapedagógus a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori és egyéni sajátosságaira építve változatos tevékenységi formákat biztosít a megvalósításhoz. Mozgáskoordináció fejlesztésre nagy hangsúlyt fektetünk, figyelembe véve gyermekenként az egyéni idegrendszeri érést. A mozgás öröme a szellemi fejlődéssel szoros kapcsolatba hozzuk. Kiemelt figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű és a kiemelkedően tehetséges gyermekek esélyeinek megteremtésére.

A fejlődésben elmaradó gyermekeket a szülő belegegyezésével, speciális segítséggel támogatjuk. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetes, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, gyermekek és szülők számára egyaránt. Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására, szókincsének bővítésére, a nyelvi kifejezés eszközeinek variálására, a kommunikáció valamennyi eszközének alkalmazására. Feladatunk, a népi kultúránk sokoldalú megismertetése, különböző helyszíneken, tevékenységekben. Programunk a családokkal együttműködve, a kapcsolatot folyamatosan építve, erősítve valósulhat meg.

Célunk:

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt.
- A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül.
- A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása.
- Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez.
- A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.

Feladatunk:

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.

Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).

Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.

Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával. A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése. Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Már óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, szülőnek és érdeklődőnek, hogy betekintést nyerjen óvodánkban folyó munkánkba, ismerkedhessen környezetünkkel, az itt dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt. Beiratkozás előtt néhány nappal „nyílt kapukkal” várjuk az érdeklődőket.

Átmenet a családból az óvodába – befogadás

A csoportok szervezésénél minden évben az adott gyermeklétszámot vesszük alapul. Vegyes életkorú és homogén csoportokkal dolgozunk. Fontos szempontunk a csoportok kialakításánál az életkor, a nem, a gyermek személyisége, egyéni fejlettsége, a szülők igénye. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel induljon már az óvodába lépéskor. Egyre több vegyes életkorú csoport működik, melynek számos előnye is van. A fiatalabb gyermekek nagyobb ütemben fejlődnek, míg a nagyobbak érzelmi töltése, kötődése, toleranciája magasabb szintű hasonló korú társaihoz mérten. Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekek az óvodába kerülés előtt, lehetőleg otthoni környezetben találkozzanak leendő óvónőikkel. Ezt a célt szolgálja az előzetes családlátogatás. A családdal folytatott beszélgetés során szerezhetünk információkat a gyermek születési körülményeiről, addigi beszéd- és mozgásfejlődéséről, étkezési, alvási, vagy egyéb szokásairól, egészségi állapotáról/ pl. allergia /. A tapasztalatok alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, nevelési gyakorlata, a gyermeknek a családban elfoglalt helye. Ez nagymértékben segíti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását. Szükségesnek tarjuk, hogy a szülők megismerjék az óvoda nevelőprogramját, s az óvónővel közösen segítsék a gyermek első óvodai napjait. A fokozatos beszoktatás meghatározó az egész óvodai életre. A gyermekek többsége vágyik a gyermektársaságra, viszont a szülőtől való elválás nehézséget okozhat, és az elválás, szorongással töltheti el. A szülők fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt ebben a folyamatban. A szülővel való együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadására, a társak, az óvodában dolgozó felnőttek megismerésére. Ugyanakkora a szülő is megismerheti az óvoda belső életét, rendjét, s könnyebben tud segítséget adni a további neveléshez. Az óvodakezdés időszakában körültekintéssel járunk el. Tiszteletben tartjuk igényeiket, otthonról hozott személyes játékaikat elfogadjuk. Különös szeretettel vesszük körbe őket. Ölbeli játékokkal, testközelséggel, szeretetteljes és meleg hangvétellel törekszünk a felnőtt és gyermek közötti bensőséges kapcsolat kialakítására.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés Értelmi nevelés

Mivel programunk tevékenységszemléletű s a gyermek természetes aktivitásán alapul, így a célokat, s feladatokat ez a szemlélet határozza meg.

Cél:

- változatos tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése.
- spontán tapasztalatszerzéssel, sokféle tevékenykedéssel, a gyermek értelmi képességei, az egyéni optimum szintjére fejlődjenek.

Alapelv:

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- elfogadjuk a gyermek adottságait, amit öröklött tényezők, a méhen belüli fejlődés sajátosságai, valamint a szülés körülményei határozzák meg. Ez megnyilvánul a gyermek viselkedésében, tevékenységében.
- tiszteletben tartjuk a kisgyermekkor életkori jellemzőit. A kisgyermek környezetéről és az énjéről szerzett tudását döntően mozgásos és képi struktúrákba rögzíti. Gondolkodása szemlélete, cselekvő és/vagy képszerű.
- esélyt adunk a spontán tanulásnak. Az érzékelés, az észlelés, a figyelem, a tanulás, a spontán tevékenységek folyamatában jelennek meg, és segítik a gyermek gondolkodási struktúrájának fejlődését, összerendeződését. Összefüggések meglátása, hasonlóságok, különbségek észlelése, rendezések stb.
- a gyermek érzelem vezérelt személyiség. A gyermek személyes vonzalma, a világhoz való érzelmi viszonya befolyásolja az értelmi funkciók működését, és egyben jelzi terhelhetőségét.

Feladat:

- a nevelés során a gyermek személyiségfejlődésének, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk;
- a gyermek életkorából adódó, érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével a változatos tevékenységek biztosítása, mellyel elősegítjük értelmi képességeik fejlődését. A sokféle tevékenység (kiemelten a szabad játék) folyamán lehetőséget teremtünk a tapasztalatszerzés örömeinek átélésére;
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése
- az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása
- a pedagógiai eljárások a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építenek;
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása;
- a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ugyanígy a migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében lehetőséget biztosítunk az önazonosság megőrzésére, ápolására, s biztosítjuk az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Programunk élménykörök, tematikai csokrok, projektek formájában tervezi és szervezi a gyerekek megismerési folyamatait, óvodai életét. Mivel a gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának legfontosabb forrása maga a természet a közvetlen tapasztalatszerzés a kiemelt tanulási forma. A természet változásai, a keletkezés, az elmúlás folyamatai eleven szemlélettel, tevékenykedéssel felfoghatók és feldolgozhatók, a kéz, a nyelv, a fantázia segítségével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Attitűd:

Érdeklődik környezete változásai, eseményei iránt.

Kompetencia:

- Keresi, kutatja, vizsgálja a jelenségek okát.
- Képesé válik a vele kapcsolatos élmények feldolgozására: észlelése differenciálódik, megfigyelése pontosabbá válik, felismeri és megnevezési a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képes összehasonlítani, következtetéseket levonni, valamint képes történések elmondására.
- A meglévő élményeit sajátos egyéni módon, szabadon kifejezi: mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban.
- Meg tudja ítélni saját helyzetét, teljesítményét a közösségen belül.
- Képes önmaga szabályozására, a szokások betartásában, a feladatok végzésében, szóbeli megnyilvánulásaiban.
- Figyelemmel követi a felnőttek útmutatásait, kitartóan elvégzi feladatait.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. A csoportok alakításának szempontjai

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, melyet igyekszünk biztosítani. Óvodáinkba járnak roma nemzetiségű gyermekek, ezért kiemelten fontos feladatként kezeljük az etnikummal való együttnevelés nehézségeinek kezelését.

Tárgyi feltételek

Az óvodáink rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését igyekszünk olyan módon kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tesszük a mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra

hozzáférhetővé tesszük és ügyelünk a biztonságukra. Az óvodáink egyidejűleg biztosítják megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és megteremtjük a lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre minden tagóvodánkban. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemezi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Tevékenységek megszervezésénél elvi szempont:

Folyamatosság, kötetlenség, és a választhatóság a gyermek egyéni szükségleteihez, helyi szokásokhoz, igényekhez igazodva. Rugalmas napirendben lehetővé tesszük az előre nem tervezett események beillesztését. A napirenddel igyekszünk hozzájárulni a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Arra törekszünk, hogy a család napirendje az óvodáéval összhangban legyen, és harmonikusan egészítse ki egymást. Kialakításánál főszerepet, a gyermek alaptevékenysége a játék kapja, napirendben a legtöbb időt a játéktevékenységre fordítjuk. A jó napirendet a folyamatosság, rugalmasság jellemzi, a különböző tevékenységeket a gyermekek párhuzamosan végezhetik, biztosítva a differenciált tevékenységek lehetőségeit. Az évszakok változásához rugalmasan alkalmazkodunk.

4.2 Napirend

Általános napirend az óvodákban

6.00 Nyitás

6.00 – 7.30 Gyermekek fogadása, korán érkező gyermekek egyéni igénynek megfelelően lefektetése reggeliztetése otthonról hozott reggelivel.

7.30 – 11.00 Játék, szabadon választott tevékenységek. Folyamatos tízóraiás. Tisztálkodás

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek / egyéni és kis csoportos fejlesztések/ Mindennapos mozgás. Fejlesztési feladatok elvégzése szűrések, tehetséggondozás. Hátránykompenzáló tevékenységek.

11.00 – 12.00 Öltözködés, udvari játék, élményszerző séta

12.00 – 12.45 Készülődés az ebédhez. Tisztálkodás, terítés, ebéd. Fogmosás, készülődés a pihenéshez.

12.45 – 13.00 Pihenésre hangolódás: mesével, zenével, csendes beszélgetéssel a pihentető környezet biztosítása.

13.00 – 15.00 Pihenés, alvás

15.00 - 15.30 Folyamatos ébredés, öltözködés, tisztálkodás, uzsonnázás

15.30 – 17.00 Játék, egyéb szabadon választott tevékenység csoportban vagy szabadban. Külön szolgáltatások. / mozgásos, vizuális, néptánc, mazsorett, ovifoci stb.

4.3 Heti rend

A heti rendet az óvodapedagógusok alakítják ki, élve a pedagógiai szabadsággal.

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe veszik a gyermekek életkorát, életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt. A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz tervezik meg. A heti rend kialakításánál a napi rendszeres mozgásfejlesztésnek helyet kell adni. Egy-egy témakör köré tervezzük és szervezzük a gyermekek tevékenységét. A napirend szervezésénél az óvónő feladata a megfelelő idő, hely és eszközök biztosítása. A napi tevékenységek tervezésénél, szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét. Igyekszünk olyan légkört teremteni, ahol a gyermekek önként választhatnak a lehetőségek között, s fejlettségüknek megfelelően felszabadultan tevékenykedhetnek. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

5. TEVÉKENYSÉGEK

5.1. Játék

A játék a gyermek önként választott szabad és leggyakoribb tevékenysége, ezért a fejlesztés legfőbb eszközének tekintjük. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kapunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. Pedagógiai elveink szerint az a legfontosabb, hogy a gyermekek az óvodában játékkal töltsék idejük legnagyobb részét.

Célunk:

Olyan játékközpontú óvodai élet kialakítása, melyben a gyermekek szabadon választva gyakorolhatják azokat a funkciókat, amelyek fejlődésüket a legjobban elősegítik. A játéktevékenység során a gyermekek ismerjék meg a külvilág dolgait, szerezzenek tapasztalatokat. Változatos lehetőségek biztosítása, melyben egyéni vágyaik, ötleteik kibontakozhatnak, szárnyalhat fantáziájuk, fejlődhet képzelőerejük, megvalósíthatják önmagukat.

Feladataink:

Olyan tevékenységek és alapvető eszközök biztosítása, amely igazodik a gyermekek életkorához, egyéni fejlődésükhöz, érdeklődésükhöz, és a csoport összetételéhez. A jó játék

kialakításához alapvető feltétel az, hogy derű, nyugalom, vidámság és a változatosság jelen legyen. Feltárjuk a különböző játékfajtákban rejlő spontán tanulási lehetőségeket, utánnalással, kipróbálással, kitalálással. Segítjük a gyermekek szociális és érzelmi funkcióinak együttes fejlődését (mozgás, testséma, percepció és verbális fejlesztés). **A nyugodt légkör megteremtése érdekében igyekszünk biztosítani:**a gyermekek testi és fizikai biztonságának kielégítését,

- ❖ az otthonos környezet megteremtését,
- ❖ a közösségi élet szokásainak betartását,
- ❖ a szeretetteljes, derűs légkört,
- ❖ az óvodapedagógus elfogadó magatartását.

Feladatunk, hogy megteremtjük az elfogadó légkört, melyben a gyermekek felszabadultan valósíthatják meg elképzeléseiket, önmagukat. Biztosítjuk a gyermekeknek, hogy játékok során önállóan kezdeményezhetnek, szervezhetnek, kiválaszthatják játékeszközöket, megvalósíthatják ötleteiket. A játék helyét és idejét nem határozzuk meg, hiszen az egész óvodai udvarunk és csoportszobáink a játék színterei. A játék mindig elkezdődhet és abbamaradhat, nem egy a többi tevékenység között, hanem áthatja az egész napot. A játékidőbe beágyazva zajlanak a kezdeményezések, fejlesztések. A délelőtt többi részét az udvari játék tölti ki, mely lehetőséget ad szabad mozgásra, sétára, különböző megfigyelésekre. Napirendünkben törekszünk a hosszabb, összefüggő játékidő biztosítására, hogy a gyermekeknek legyen elég ideje és helye játszani. Rugalmas szervezéssel csökkentjük a várakozási időt. A környezetet úgy alakítjuk, szervezzük, hogy megfeleljen a gyermekek játékanak és mozgásigényének. Csoportszobáink szépek, tágasak, világosak, a gyermekeknek megfelelő mozgásteret biztosítanak játéktevékenységükhöz. Különböző sarkokat, kuckókat alakítottunk ki, melyek variálhatók, alkalmasak a meghitt együtt játszásra anélkül, hogy a gyermekek zavarnák egymást. Jól beváltak a térelválasztó paravánok, függönyök, melyek segítségével a gyermekek kialakíthatnak maguknak kis teret, kuckót játékokhoz. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük a földön, asztalon és asztal mellett is játszani, valamint legyen elegendő hely a mozgásos játékok átélésére. A csoportösszetétel és a gyermekek egyéni igényeinek, életkorának figyelembevételével, minden évben tervezzük, és ha kell, átrendezzük csoportszobáinkat. Minden csoport átgondolja udvari életét is, s ennek megfelelően a szülők aktív részvételével, segítségével alakítjuk ki saját kis udvarrészüket, mely nagyon közkedvelt tér a mozgásra, levegőztetésre.

Az udvaron elsősorban nagymozgásos tevékenységre ösztönözzük gyermekeinket, mint a fogócskák, futójátékok, labdajátékok, mint az ugró és szökdelő játékok, ügyességi és versenyjátékok is helyet kapnak.

A megfelelő játékeszközök kiválasztásában, biztosításában nagy felelősségünk van, ezért törekszünk arra, hogy játékeszközök esztétikusak, korszerűek, biztonságosak, fejlesztő hatásúak legyenek.

Szükségesnek tartjuk, hogy minél több félkész, összeállítható játék legyen minden csoportban, melyek beindítják gyermekeink alkotó és beleélő fantáziáját. Fontos, hogy a játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek, hogy azokhoz bármikor hozzáférhessenek.

Mozgásfejlődésükhöz a gyermekek érdeklődésének és kérésének megfelelően visszük be a csoportba a mozgáshoz szükséges eszközöket (pad, body-roll 1-1 eleme, ugráló-asztal, ugró-labda, karika, szőnyeg). Játék közben a gyerekek bújnak, kúsznak, másznak, ugranak, gurulnak, így elősegítjük a mozgásfajta fejlődését, differenciálását.

A testséma fejlesztéshez minden csoportban van nagyméretű tükör, melynek segítségével gyermekeink megismerkedhetnek külsőjükkel, megfigyelhetik saját mozgásukat, testrészeit, mimikájukat. Nagyban hozzájárul én-képük kialakulásához.

A kicsik számára gondoskodunk több öltöztethető, húzható, rakosgató játékeszközökről, melyeket tologathatnak, beleülhetnek, húzhatnak vagy tolhatnak is. Ezért kiscsoportban főként a többféle gyakorló játéknak adunk teret, így biztosítva az érzékszervi, mozgásos intelligencia fejlődését és az „én csinálom!” érzését.

Már ebben a korban elkezdődnek a szimbolikus játékok, melyekben a behelyettesítés, a tettetés, a kitalálás dominál. Megjelenik a „mintha tudat”.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy sok élménnyel, ismerettel gazdagítsuk a gyermekeket séták, kirándulások, látogatások szervezésével.

Az óvodai életünk éves ritmusa is lehetőséget ad a sokféle élménygyűjtésre, tapasztalatszerzésre. Az élmények behatása kiteljesedik a gyermekek játékában, jelzéseket kapunk arra is, hogy milyen információk szükségesek még a további tapasztalatgyűjtéshez. A játék során lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy próbálja ki önmagát és a kezében lévő tárgyakat, eszközöket, oldjon meg konfliktusokat, gyakorolja a helyes viselkedést, az együttélés szabályait.

Pedagógiai szempontból értékes játékot motiválhatnak a bábok, melyek minden termünkben megtalálhatók, a gyermekek számára elérhetőek. A bábok mozgatását megmutatjuk a gyermekeknek, hogy játéku minél kifejezőbb, tartalmasabb legyen. Verbális fejlesztésben közös bábozás során fejlődik a gyermekek önbizalma, fantáziája, emlékezete. Lelki problémáik megoldására, leküzdésére is alkalmas ez a játékszer. A báb, terápia céljával a lelki problémák feloldására, leküzdésére is alkalmas eszköz.

Az építő-konstruáló játékok biztosításával lehetőségünk adódik a **gyermekek** szem – kéz koordináció, a percepció, a finommotorika fejlesztésére. A konstrukciós és szabályjátékok 5-7 éves korban jelennek meg. Ezek a játékfajták már igénylik a gyermekektől a társak elfogadását, a mások szempontjainak tudomásul vételét és némi kezűgyességet. A percepció és a finommotorika fejlesztésére biztosítunk még olyan tevékenységet is, mint a barkácsolás, kézművesség, vagy kirakókat, manuális játékokat, hogy a gyermekek megtapasztalhassák az összerakás, szétszedés örömét. A barkácsolást mindig gyűjtőmunka előzi meg, és az elkészített eszközöket a gyermekek mindig felhasználhatják játékukhoz.

Az építkezés, konstruálás közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása, meg tanul tervezni, megtapasztalja a rész – egész viszonyát.

Ehhez a tevékenységhez változatos játékeszközöket biztosítunk a gyermekeknek.

A játékok kiválasztását meghatározza a gyermekek életkora, egyéni fejlettsége, a csoport összetétele, érdeklődése. Tudatosan változtatjuk és bővítjük a játékkészleteinket, a megunt játékokat elrakjuk.

A csoportok fejlettségi szintjének megfelelően mozgásos, értelmi és nyelvi játékokat játszunk a gyermekekkel. Segítjük őket abban, hogy megtanulják a játék szabályait, tudjanak türelmesen várni, tudjanak nyerni és veszíteni egyaránt. Elvárjuk, hogy a játék szabályait mindig tartsák be, igény szerint mi is részt veszünk a játékaikban.

Pedagógiai szemléletmódunk:

- ❖ Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus személyiségét, emberségét, empátiás készségét, aki képes az igazi alkotómunkára.
- ❖ Olyan óvodai életteret próbálunk kialakítani, ahol szeretetet és biztonságot éreznek a gyermekek.
- ❖ Törekszünk arra, hogy annyi öröm és jó tapasztalat érje a gyermekeket játéku során, melyből a későbbi életükben is meríthetnek.

- ❖ Kezdetről fogva tudomásul vesszük, hogy gyermekeink más-más egyéniséggel, vérmérséklettel, érési ütemmel, szülői mintával érkeznek óvodába.
- ❖ Olyannak fogadjuk el őket, amilyenek és egyéniségükhöz alkalmazkodva próbáljuk segíteni őket helyük, szerepük megtalálásában.
- ❖ A játék belső indítékai normális környezetben elegendők ahhoz, hogy a gyermek tanuljon. Minden új ismeret akkor épül be igazán a gyermek gondolkodási sémába, ha nyitott és befogadó állapotban van.
- ❖ Egyaránt lehetőséget és időt kell biztosítani a spontán szabad játékban és a tervszerű játékban való tanulásnak is.

Az óvodapedagógus helye, szerepe a játék során:

Figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz játék során, kik játszanak együtt, milyen társas kapcsolatok alakulnak ki, akad-e a játszótársak között konfliktus, azt hogyan oldják meg és milyen irányba terelik, fejlesztik játékukat. Másrészt segítjük a gyermekeket ötleteinkkel, javaslatainkkal, de csak úgy, hogy nem kívánunk beleavatkozni játékukba, hanem cselekvő, tevékeny részesei kívánunk lenni. A gyermekek kezdeményezéseit mindig tiszteletben tartjuk, játékosan igyekszünk bővíteni tapasztalataikat, ismereteiket. Sikertelenség esetén kedvet ébresztünk az újrakezdéshez, a visszahúzó, bátortalanokat ötleteinkkel segítjük. A segítség mindig olyan mértékű, melyre az adott gyermeknek éppen ott, akkor van szüksége. Csak akkor lépünk közbe, ha nem képesek önállóan megoldani problémáikat, durvák egymáshoz, veszélyeztetik egymás testi épségét, játékát. A játékokat csak annyira pakoljuk el, hogy az ne zavarja a másfajta tevékenységet a nap során.

A fejlődés várható eredménye:

- ❖ A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődjön.
- ❖ Játékuk során fogadják el pajtásaik ötleteit, elgondolásait, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- ❖ Tartósan alakuljon ki a kisebb – nagyobb csoportokban való játék igénye.
- ❖ Fejlődjön testi képességük, mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb legyen.
- ❖ Tapasztalataik során vonjanak le következtetéseket, fedezzenek fel ok-okozati összefüggéseket, bontakozzon ki feladatmegoldó képességük.
- ❖ Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük, törekedjenek embertársaiknak örömet szerezni, vágyaikat kifejezni.
- ❖ Jussanak el az önállóság és kezdeményezés olyan fokára, hogy képesek legyenek a játékot eltervezni, szerepeket kiosztani, eszközöket megválasztani.
- ❖ Tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit.
- ❖ Igyekezzenek megoldani saját konfliktusaikat, erősödjön kudarctűrő képességük.
- ❖ Képesek legyenek különféle anyagokból, különféle technikákkal, saját elképzelésük szerint alkotásokat létrehozni.

5.2. Munka jellegű tevékenységek

Célok, feladatok:

Játékos formában a munka megszerettetése, készségek, képességek pozitív tulajdonságok kialakítása, melyek saját szükségleteik kielégítésére és az együttműködéshez szükségesek.

Célunk továbbá, hogy olyan készségeket, tulajdonságokat, szokásokat, attitűdöket alakítsunk ki, melyek cselekvő tapasztalással és pozitívan befolyásolják a gyermek környezetéhez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. Fontosnak tartjuk a munka iránti tiszteletet, a munka eredményének megbecsülését, a munka fontosságának megéreztetését. Célunk olyan munka lehetőségek biztosítása, amelyben a gyermek megtapasztalhatja saját képességeit és együttműködést társaival. Az adott munka eszközeinek és azok használatának megismertetése, gyakoroltatása.

Munkajellegű tevékenységek formái:

- ❖ Önkiszolgálás,
- ❖ Alkalomszerű munka, megbízások,
- ❖ Közösségért végzett munka, naposi munka,
- ❖ Növény – és állatgondozás

A gyermekmunkára nevelése a családdal, szülővel együtt történik. Fontosnak tartjuk a személyes mintaadást, a felnőtt segítségnyújtását.

Munkavégzéshez biztosítjuk az eszközöket, a gyermekek számára elegendő időt, hogy a különböző feladatokat, egyéni tempójuknak megfelelően végezhesék. Munkavégzés során olyan készségekhez, ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket, melyek további fejlődésben az eszközök helyes használatában, a munkában szükséges készségek használatában nyilvánulnak meg. Olyan tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket, melyek során a munka eredményét, célját és hasznosságát ismerik meg. Az eszközök helyes használatával, a balesetveszélyt kerüljük el. Arra törekszünk, hogy a félnélkebb gyermekek is végezzenek megbízásokat, melyet buzdítással, dicsérettel próbálunk elérni.

A feladatok további elvégzésére ösztönözzük a gyermekeket. Az önkiszolgáló munkát fontosnak tartjuk, különösen a legkisebbeknél fektetünk nagy hangsúlyt, a saját személyükkel kapcsolatos feladatok elvégzésére. 4- 7 éves korban a naposi munka (étkezés, növénygondozás, játékelrakás, eszköz-előkészítés) bővül. A naposi munkánál az egyes munkafolyamatokat, részfolyamatokat megismertetjük a gyermekekkel. A naposi munkát akkor vezetjük be, amikor a gyermekek az önkiszolgálást készség szintjén végzik.

A feladatvállalás indirekt módon történik. A nagyobb gyermekek bekapcsolódnak teremrendezésbe, ágyigazításba, növénygondozásba, udvar rendbetételébe. A gyermekek egyéni képességeinek megfelelően kapnak feladatot. Fokozatosan ismertetjük meg a munkavégzést, nehézségi sorrendben.

Közösen végzett munkák során a munkát megosztjuk a gyermekek között, az együttműködést megszervezzük. Az óvoda életében a kisebbeknek segítünk az öltözködésben.

A fejlődés várható eredménye

A gyermek:

- ❖ Szívesen dolgozik önállóan és közösen, örömmel teljesíti kötelességeit.
- ❖ Közreműködnek növények és állatok gondozásában, örömmel tevékenykednek az udvaron és a kertben.
- ❖ Segíti a kisebbeket, kialakul feladattudata, kitartása.

5.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás

A nevelési folyamat egésze, azaz az óvodai élet valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy a gyerekek erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon ismerkedhessenek az őket körülvevő világ tárgyaival, jelenségeivel, az összefüggésekkel és következményekkel, tehát tanuljanak.

A spontán tanulás, ismeretszerzés önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat, elég hozzá egy tárgy, egy eszköz, személy, mely a gyermeket meglévő tapasztalatai felidézésére, újak megélésére készíti. A spontán lehetőség tudatos kiaknázása ideális alkalmat nyújt az egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztésre.

A szervezett tanulás, ismeretszerzés és alkalmazás alatt azokat a kötetlen és kötött foglalkozásokat értjük, melyeket az óvodapedagógusok napi rendszerességgel tudatosan terveznek és szerveznek, irányítanak. A világ megismerésének folyamatában mindkét formát azonos fontosságúnak tartjuk, s a nevelőmunkánkban azonos súllyal érvényesítjük. Óvodánkban a szervezett tanulás alatt a játékba ágyazott tanulást értjük, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását. Óvodapedagógusaink szabadon választhatnak módszereket munkájukhoz a kompetencia alapú óvodai nevelési programból, melyet az eddigi évek tapasztalatai alapján jónak tartunk, valamint a hagyományos programokból. Az óvodapedagógusok a tervezésben a háromhavi tervezést valósítják meg. Melyet azért tartunk fontosnak, mert ez által a tervezőmunkánk átlátható, pontosságra szoktat.

Célunk:

A gyerekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése és az alapvető tanulási kompetenciák fejlődése. A kognitív képességek egyéni adottságokhoz mért fejlődése. A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő készség, képesség és jártasság kialakítása. Valóság-hű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladatunk:

A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek megismerése, rendszerezése, tudatos, célirányos bővítése. Képességeik fejlesztése, készségeik alakítása, sok-sok tapasztalási lehetőség megteremtése. A gyerekek természetes kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére építve differenciált fejlesztés. Sokszínű spontán és irányított ismeretszerzési, gyakorlási lehetőség állandó biztosítása, ahol megtapasztalhatják a kutatás-felfedezés örömeit. Motiválás a részvételre, kitartásra, az eredmény elérésére.

Gyakorlati probléma- és feladatmegoldással a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a probléma megoldására törekvő beállítódás kialakítása.

Értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlődésére alkalmas lehetőségek, szituációk megteremtése. (Valóság-hű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés- célunknál ugyanez szerepelt). Kitartás, pontosság, feladattudat fejlesztése saját teljesítőképesség megismerése.

A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzés biztosításával. Problémaszituációkkal szellemi aktivitásra ösztönzés, a felfedezés örömeinek átélése. Az iskolai alkalmasság kritériumainak – a szociális érettség, értelmi – mentális fejlettség kialakítása. A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük. Az észlelést sok - sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden esetben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük az önbizalmukat,

önállóságukat. Egy - egy tevékenységre bármikor visszatérünk, így lehetőség adódik, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vegyen benne. Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre. A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani. A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvónő részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül. Játék tevékenységeken keresztül ismerjük meg a gyermekek egyéni sajátosságait, s a játék folyamatában történik a műveltségtartalmak elsajátíttatása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.

Kötött formát főleg a nagyobb gyermekeknek alkalmazunk - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelem, feladattartás, türelem fejlesztéséhez.

Az ily módon megszerzett tudás eredményeként, a gyerekek elindulnak az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás kialakulásának útján, s megalapozódnak az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák.

A fejlődés várható eredménye:

Képes figyelemösszpontosításra, problémamegoldó kreatív gondolkodásra. Kialakulóban van a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is. Lényeges jegyek alapján általánosításokra képes. Érdeklődő a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt. Meglátja az elemi ok-okozati összefüggéseket. Feladatainak végrehajtásában kitartó, kialakul szabálytudata, feladattudata. Önkéntelen figyelve a szándékos, és tartós figyelem felé halad, megfelelő motiváltsággal kellő ideig tart. Sokoldalú tevékenysége során formálódik és tökéletesedik megfigyelő-képessége.

Kialakul tér- és időészlelése. Képes ún. gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre. Érthetően, folyamatosan kommunikál. Érzelmait, gondolatait meg tudja fogalmazni, élményeit el tudja mesélni. Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal. Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkezik megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

6. TEVÉKENYSÉG FORMÁK AZ ÓVODÁKBAN, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

6.1. Verselés, mesélés

Az óvodai anyanyelvi, irodalmi nevelés az óvodai élet egészét átható folyamat. Az irodalom kínálja a legtöbb lehetőséget anyanyelvi művelésre, a nyelvi struktúrák elsajátítására. A mesék, versek, mondókák a nyelvi nevelés eszközei: a szóhasználat a sajátos stílus (népi mondóka, népmese) az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják.

A gyerekek sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő népi mondókák, rigmusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A versek mondogatása, mesedramatizálások, a mesék újra és újra való átélése jelentős a gyermekek érzelmi életében és fontos a beszédnevelés szempontjából. Az irodalmi foglalkozás a játéktevékenységhez áll a legközelebb: a külsődleges játék áthelyezése egy verbálisan konstruált képzeleti világba. Így erre a tevékenységi formára is igaz, ami a játéokra: Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekközösség tagjai önkéntesen, belsőleg motiváltan vegyenek benne részt, és a tevékenységet belefeledkezés, oldottság, örömeztetés kísérje. A tevékenység fő célja magának az irodalomnak a megszerettetése: az óvodások mozgás-, kép- és történetéhségének

kielégítése, a hallás utáni belső képalkotás és a személyes, közvetlen kommunikáció iránti igény kialakítása a vizuálisan túlingerelt gyerekekben. Fontos feladatunk, hogy az irodalmi tevékenység más tekintetben is kedvezően befolyásolja a gyermekek személyiségfejlődését.

Alapvető feladataink:

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Cél:

- ❖ a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése;
- ❖ a helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztés, dallam, ritmus elsajátítása;
- ❖ a biztonságos önkifejezés megalapozása;
- ❖ korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a gyermekek szemléletmódjának, világképének alakítása, erkölcsi ismereteik alapozása, szókincsük gyarapítása.
- ❖ érzelmi és szociális intelligencia fejlesztése
- ❖ értelmi képességek fejlesztése (koncentráció, odafigyelés, emlékezet realitás, logikus gondolkodás stb.)
- ❖ anyanyelvi képességek fejlesztése

Feladat:

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- ❖ A 3 - 6 - 7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

- ❖ Az életkornak megfelelő változatos irodalmi művek segítségével az emberi kapcsolatok megismertetése, a gyermekek önismeretének elmélyítése, a világ megismerésének segítése.
- ❖ Az irodalmi alkotások heurisztikus élményének biztosítása
- ❖ A mesék, versek általa gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése
- ❖ Átékelhető esztétikai élmény nyújtása
- ❖ A fantázia működésének segítése
- ❖ Önkifejezés, önismeret elősegítése
- ❖ A gyermek látókörének bővítése, a világ sajátos megismerésének biztosítása, értékközvetítés
- ❖ A belső képteremtés képességének kialakítása, fejlesztése
- ❖ Az anyanyelv szépségének, árnyaltságának felismertetése, a kommunikáció élményének megélése
- ❖ A mesék, történetek által a kulturális sokszínűség, a „másság” bemutatása
- ❖ A kortárs művészet, irodalom, nyelv, humor óvodai jelenlétének biztosítása
- ❖ A gyermekirodalmi alkotások személyiségformáló, képességfejlesztő hatásának érvényesítése (csoporthatás, egyéni/differenciált bánásmód)
- ❖ A mese és versélmény komplexitásának kibontása: más művészetiágak tevékenységek együttes, egymást kiegészítő hatásának érvényesítése az irodalmi nevelésben (pl. dramatizálás, élményfestés, illusztráció)

A fejlesztés tartalma:

- ❖ népi mondókák;
- ❖ altatók, hintázók, kiszámolók, lovagoltatók, csiklandozó;
- ❖ párválasztók, labdázók, felelgetők;
- ❖ csúfolódók;
- ❖ gyermekversek, népköltészeti alkotások;
- ❖ verses mesék;
- ❖ mesék (állat, halmozó és láncmesék, tréfás mesék, tündérmesék, népmesék, műmesék, hosszabb folyamatos mesék);
- ❖ színházi előadások.

A felhasznált irodalmi anyagok összeállítása:

A 3 - 4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból, zenei hatású játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyeknek a cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. A 4 - 5 éves gyermekek részére állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, realisztikus mesék mellett a mai magyar írók modern meséiből is felhasználunk az irodalmi anyag összeállításához. Ez a korosztály már szereti a halandzsza szövegű kiolvasókat, a névcsúfolókat, a népi mondókákat, ezért a tervezett mondókázás anyagánál ezt a figyelembe vesszük. Vidám, humoros, ritmusélményt is nyújtó versekből válogatunk. Az 5 - 6 éves kor a mesehallgatás igazi ideje, ezért a cselekményesebb népmeséket, klasszikus tündérmeséket, a tréfás meséket is beépítjük a gyermek mesetárába. Meseregény közül is válogatunk, ezeket folytatásokban, napokon keresztül meséljük a gyermekeknek. A gyermekek versanyagát népi mondókákkal, kiolvasókkal, közmondásokkal gazdagítjuk. A hagyományápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, mondásoknak. A kiválasztott

versek, mesék, különböző történetek erősítik a környezet megszerettetését, hagyományok ápolását, az évszakok szépségének felfedeztetését. A művek kiválasztásában pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság érvényesül.

A 3-4 évesek anyagát népi mondókákból, rigmusokból, zenei hatású játékos versekből állítjuk össze. Különös gondossággal, körültekintően járunk el az óvodakezdet időszakában, amikor ölbeli játékokkal, rigmusokkal, mondókákkal, játékos állatos versekkel könnyítjük meg az elfogadást. Olyan meséket válogatunk, melyeknek cselekménye egyszerű, könnyen megérthető, ritmikus ismétlődés jellemzi. Állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat sokszor használjuk, de igyekszünk változatos helyzetet teremteni, játékos módszereket alkalmazni, hogy a többszöri ismétlés minden alkalommal a gyermek számára érdekes legyen. A 4-5 éveseknél már kialakul a szokás a mesehallgatásra. Nagy érdeklődéssel kísérik különösen, ha ennek megszokott indíttatása van pl. gyertya vagy zene. A gyermekek élményeihez állítjuk össze az anyagot. Ebben a korban már megértik a közmondásokat, melynek a pozitív személyiségjegyek alakulásában fontos szerepe van. Lehetőséget kapnak a különböző mesék, játékok eljátszására. Ezek a tevékenységek segítséget adnak abban, hogy a mese tartalmának feldolgozása, megértése a gyermek önálló elképzeléseit fejlessze. Az év folyamán 4-5 vers, 5-6 mondóka, 10-14 új mese kerül feldolgozásra. 5 - 6 - 7 éves korban minden alkalmat felhasználunk a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. Új kiolvasóval gazdagítjuk a gyermekmondóka repertoárját, játszunk találós kérdésekkel. Ismételtetjük az előző évben tanult verseket. A 15 - 20 új vers bemutatását a gyermekek élményeihez kapcsoljuk. Ügyelünk a szavak tiszta ejtésére, az értelemeszerű hangsúlyozására.

A gyermekeknek folyamatos mesét is olvasunk. A mese önálló befejezésére, illetve új mese kitalálására ösztönözzük őket. Olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese, vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Ez a tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Minden csoportban más-más szertartása van. Mesesarokban vagy a csoportszoba valamely kis „kuckójában” gyertyafénynél, vagy más szertartással zajlik, minden óvodai csoport külön szokásrendet alakít ki. Alkalmanként a dramatikus megjelenítésre is. Mondókázunk, verselünk a hangulathoz illő más foglalkozásokon is. Ebéd után az ágyban ülve, fekve hallgatják a mesét. Ilyenkor a kedvenc-, vagy az aktualitásnak megfelelő meséket hallgathatják.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ❖ Végig hallgatják és megértik a mese tartalmát
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, tudnak képről önállóan mesét megfogalmazni
- ❖ Pozitív, negatív hősökkel kapcsolatos érzelmeiket szóban, esetleg rajzban ki tudják fejezni
- ❖ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, és 15-20 mesét.
- ❖ Képesek meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ❖ Helyes nyelvhasználattal fejezik ki gondolataikat.

6.2. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

A környezet megismerése közben a gyermekek téri viszonyai, mennyiségi, alaki, nagyságbeli ismereteinek fejlesztése. Tanulja meg a természet és az emberi alkotások védelmét és az értékek megőrzését. Valósuljon meg a természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése. Érvényesüljön a gyermekek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása. Alakuljon ki a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viszony, az értékek megőrzésével, ápolásával. Alapozódjon meg az ökológiai szemléletmód és a szűkebb és tágabb környezetükben jól tájékozódó, azt védő, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése. Fedezzék fel környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseit tevékenységeken keresztül és szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat.

Alapvető feladat:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Feladat:

Az óvodapedagógus biztosítson alkalmat spontán- és szervezett ismeretszerzésre, segítse elő döntési képességeinek fejlődését, véleményalkotását. A környezettudatos magatartásformálás megalapozása feladatunk, miközben a gyermek felfedezi környezetét, megismeri a szülőföld, a helyi táj, a helyi hagyományok, szokások, családi kultúra értékeit.

Matematikai tartalmú tapasztaltok gyűjtése során nemcsak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat ismernek fel, hanem fejlődik ítélőképessége, tér-, sík és mennyiség szemléletük is. A társadalmi és természeti környezet tevékeny megismertetése is fontos feladat. Környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok teendők aktív beépítése a mindennapokba aktív munkát igényel a pedagógusaink részéről. A környezettudatos magatartás megalapozásához bevonjuk a szülőket is.

A környezet formai és mennyiségi viszonyainak közvetlen tapasztalatokra épülő megismertetésével megalapozzuk a tudásukat. A tevékenységek tervezésének irányvonala a természeti környezet változásai, az ünnepek és a természet és a környezetvédelmi jeles napok:

- ❖ Október 4. Állatok Világnapja,
- ❖ Március 22. A Víz Világnapja,

- ❖ Április 22. A Föld Napja,
- ❖ Május 10. Madarak és Fák Napja,
- ❖ Június 5. Környezetvédelmi Világnap.

Minden tagóvoda más és más prioritás mentén kezeli a feladatokat, meghagyva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

A Bercsényi utcai „Kincskereső” Tagóvoda, a Fő utcai „Platánfa” Tagóvoda és Bokrosi „Napsugár” Tagóvoda is viseli a megtisztelő címet. Igyekszünk olyan feltételeket teremteni, amelyek lehetővé teszik minél több spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Azon igyekszünk, hogy úgy segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, hogy az gyermekeink hasznát szolgálja.

A környezeti nevelés során igyekszünk erősíteni a már meglévő, helyes viselkedési és udvariassági szokásokat, a spontán létrejövő, illetve szándékosan kialakított szituációkban pedig gazdagítjuk azokat. A megfigyelések során megteremtjük az olyan beszédhelyzetet, amely során a gyermek gondolatait kifejezheti. Viselkedésünk, cselekedeteink, reakcióink minden helyzetben legyenek modellértékűek, követhető minták a gyermek számára.

A tervezésben a matematikai tapasztalatokat, ismereteket külön feladatként fogalmazzuk meg, de integráltan jelenik meg a megtapasztalás a mindennapi helyzetekben, a játékban.

A képességfejlesztő játékok tervezésekor és megvalósításakor minden esetben a gyermek eltérő fejlettségi szintjére alapozunk, önmagához képest fejlesszük.

Közös séták alkalmával megismerkedünk lakóhelyünk fontosabb intézményeivel orvosi rendelő, posta, iskola, bolt, zöldszécsény stb. Részt veszünk városi rendezvényeken, illetve az óvodához közeli Idősek Otthonába színvonalas műsorokkal tesszük szebbé az ott élő idősök napjait.

Várható eredmény óvodáskor végére:

- ❖ Felismerik az évszakokat, hónapokat, a hét napjait, a napszakokat.
- ❖ Képesek felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket, megkülönböztetik az irányokat, helyesen használják a névutókat, jól tájékozódnak térben és síkban, mennyiségállandóságuk, a bal és jobb oldal megkülönböztetése kialakulóban van.
- ❖ Tudnak tulajdonságok szerinti válogatásra, képesek a sorba rendezésre.
- ❖ Szeretik és védik a természetet, a növényeket és az állatokat.
- ❖ Aktívan részt vesznek felnőtt segítségével a növények gondozásában, és a kerti munkákban.
- ❖ A gyermekek érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezet felé.
- ❖ Közvetlen környezetüket ismerik, abban biztonságban érzik magukat.
- ❖ Ismerik lakóhelyük nevezetességeit és betartják az alapvető viselkedési normákat és kulturált szokásokat.
- ❖ Személyes adataikat ismerik, bemutatkoznak, szülei nevét, születési adatait, lakcímét meg tudják mondani.
- ❖ Környezettudatos magatartása, környezetbarát szokásaik kialakulóban vannak. Megtanulják a környezet szeretetét, tiszteletét, védelmét.
- ❖ Ismerik a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai tájakat, a helyi néphagyományokat, a szokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- ❖ Megnevezik, érzékszerveiket ismerik azok funkcióit.
- ❖ Közlekedési eszközöket ismerik: jellege, használati módjuk szerint.
- ❖ Ismerik az állatok élőhelyét, életmódjukat, testfelépítésüket, utódaikat, táplálkozási szokásaikat. Az állatok és növények védelme beépül a gyermek értékrendszerébe.

6.3. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

A gyerekek mozgásfejlettsége képet ad általános fejlettségéről, a fejlődés tempójáról.

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenységek által szereznek információt szűkebb és tágabb környezetükről. Programunkban a mozgásfejlesztés az aktív nagymozgástól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Cél:

A gyermek testi-lelki fejlődésének biztosítása, természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, egészséges életvitel, életkornak megfelelő mozgáskultúra kialakítása. Közvetlen cél a természetes mozgáskészségek fejlesztése, melyet az alapvető mozgásformák és a mozgásos játékok rendszeres gyakorlásával érhetünk el. Eközben szerteágazó mozgástapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek. Mindez segíti a gyermek mozgásbiztonságát, és lehetőséget teremt a mozgásműveltség további fejlesztéséhez. Az óvodai testnevelés a sokoldalú mozgástapasztalatok biztosításával járul hozzá a kívánt cél eléréséhez. A mozgásos tevékenységek iránt különösen érdeklődő, átlagon felüli mozgáskultúrával rendelkező gyermekek továbbfejlesztése.

Feladat:

- ❖ Lehetőség biztosítása minden gyermeknek a mindennapos örömteli mozgásos tevékenységre, játékokra csoportszobában, udvaron az egyéni képességeinek, szükségleteinek megfelelően.
- ❖ A szervezett és irányított mozgásfejlesztésen túl, szabad mozgástevékenység kötetlen formában történő biztosítása. Irányított mozgásfejlesztés alkalmával lehetőség teremtése tudatosan tervezett testedzésre, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő, komplex képességfejlesztésre. Az egész nap folyamán a gyermekek számára megfelelő hely és változatos eszköz biztosítása, a szabad mozgásos tevékenységekben az udvaron és a csoportszobában egyaránt. A gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.
- ❖ A mozgásfejlesztő játékok széleskörű alkalmazása. A kondicionális, koordinációs képességek és a keresztcsatornák fejlesztése.
- ❖ A mozgás tevékenységek anyagának összeállításakor a csoport- és az egyén fejlettségi szintjének figyelembevétele.
- ❖ Prevenációs gyakorlatok beépítése a mozgásos tevékenységekbe. A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása.
- ❖ Az aktív nagymozgástól a finommotoros manipulációig történő fejlesztés elősegítése. A gyermekek finommotorikus képességeinek fejlesztése.
- ❖ A mozgásra inspiráló, biztonságos környezet megteremtése. Ovifoci délutáni foglalkozással lehetőséget biztosítani a labdajáték alapjainak elsajátítására, a labdarúgással történő ismerkedésre.
- ❖ Vízhez szoktatás alkalmával az új közeghez való alkalmazkodás, otthonos viselkedés kialakítása. A vízben biztonságosan és jól érezzék magukat.

- ❖ Gyógytestnevelés keretein belül az egészség javítása, mozgáskorlátozott gyermek esetében konduktor, külső szakember segítségével.
- ❖ A mazsorett és az ovitornával, birkózással, a harmonikus és összerendezett mozgás fejlesztése a feladatunk.

A mozgásfejlesztés tartalma:

- ❖ szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben,
- ❖ mozgásos tevékenységnél,
- ❖ mindennapi mozgás keretében.

Valamennyi szintéren fontos a feladat **természetes mozgáskedv** megőrzése, felkeltése és a mozgásigény kielégítése, valamint a motiváló, mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása teremben, a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában.

Az óvodáink udvarain a különböző anyagból készült több funkciós mászóka, csúszda, illetve az ezeket kiegészítő tornaszerek, jól szolgálják a testi képességek fejlődését, mozgásuk összerendezettségét, sok lehetőséget biztosítanak mozdulataik kipróbálására, téri tapasztalataik megszervezésére.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek, meg tanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. Tudatosan szervezzük a fejlesztési feladatokat. Az udvaron minden gyermek életkorától független, érdeklődésének megfelelően csatlakozhasson bármelyik óvónő vagy gyermek által kezdeményezett mozgásos játékhoz, feladathoz. A feltételek birtokában fontos, hogy megtanítsuk a gyermekeket a sport és a manipulációs eszközök használatára. Tanítunk sok, mozgásos játékot, régi népi játékot is, pl.: ugrókötelezés, ugróiskola, dalos játékok.

Az udvari játékeszközök ugyan elavultak, de folyamatosan karbantartjuk a balesetveszély elkerülése céljából. A felülvizsgálatuk folyamatos.

Az irányított mozgásos tevékenységek anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük, és alkalmazzuk. A gyermekek megfelelő intenzitású mozgásfejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a nagy mozgások összerendezettsége, a rugalmasság, egyensúly fejlesztése, a mozgás koordináció megalapozása, a testvonal keresztező gyakorlatok végzése. A nagy motoros mozgások (járás, futás, torna) gyakorlásán keresztül jut el a gyermek, a finomabb motorikus mozgáshoz (írás), végül a legfinomabb motorikus mozgáshoz (gondolkodás, koncentráció, érzelmek). A mozgásfejlesztő gyakorlatok alkalmasak a tanulási nehézségek (beszéd, írás, olvasás) korrigálására és segítik a gyermek önálló személyiséggé válását. Az irányított tevékenységek arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákkal az agyi funkciókat serkentsük. A sokoldalú mozgástapasztalat, alapvető mozgáskészségek, mozgásformák megismerése, a testi képességek kibontakoztatása mellett a gyermekeknek sok testnevelési játékra van szükségük. Mindezek mellett a testnevelési tevékenységek tartalmában és gyakorlatában a komplexitást is érvényesítjük, azaz több tevékenységi forma művelődési anyagát építjük össze.

Óvodáinkban alapkérdésnek tekintjük a sport, tornaszerek és kézi szerek folyamatos bővítését, amelyek magukban hordozzák a játék és a mozgásanyag gyakorlati lehetőségét. A kézi szerek segítségével –tornabot, kendő, szalag, labda, babzsák, karika –végzett gyakorlatok, a különböző fogásmódok, forgatások, emelések, dobások, stb., mind jól szolgálják a finom mozgások kialakítását, a téri irányok gyakoroltatását, az oldaliság tanítását, segítik a kéz fogóizmainak erősítését.

A tudatos fejlesztési céllal tervezett nevelői munka eredményeként minden gyermek láthatóan, mérhetően magasabb fejlődési szintet ér el a korábbihoz képest.

Mozgásfejlesztés a mindennapokban:

Naponta egyszer 10-15 perces időtartammal szervezzük meg. (kivétel: mozgás tevékenység után és bizonyos ének-zene tevékenység után). A tevékenység napirendbe történő illesztése állandó. A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. Az örömmel és jó hangulatban végzett játékok jó lehetősége nyújtanak a fejlesztőprogram egy-egy feladatának megvalósításához, társas kapcsolatok alakításához (a futó és fogó játékokkal a nagymozgások és a térészlelés, labdajátékokkal a szem-kéz, szem-láb koordináció és a finommotorika fejlődik. A játékok, térformák felidézésével a vizuális, verbális memóriájuk fejlesztésére, valamint szókincsük gyarapítására nyílik lehetőség.

Vízhez szoktatás: kiemelt terület, nevelésünk során lehetőséget biztosít a víz, mint újközeg megszerettetésére, a játékos vízi gyakorlatok (merülés, leállás, légzés, siklás, guggolás) segítségével az úszástanulás elősegítésére. Fontos szempont a megfelelő vízbiztonság kialakítása. Ez a tevékenység nagyban segíti a gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejleszti ügyességüket, edzettségüket, akaraterejüket és biztosítja a mozgás változatosságát. A vízhez szoktatás önként és szabadon választott tevékenység, gyakorlásához fontosnak tartjuk a fokozatosság és a rendszeresség elvét.

Gyógytestnevelés:

Minden évben a családok házi orvosai megvizsgálják gyermekeinket, testi fejlődésüket, mozgásukat egyaránt. A szűrővizsgálatok eredményeképpen és a házi orvosok javaslatára szakképzett gyógytestnevelő foglalkozik a rászoruló gyermekek speciális mozgásfejlesztésével, heti 1 alkalommal, nevelési időn belül. A gyógytestnevelő tanácsokkal látja el az óvodapedagógusokat is a mozgásfejlesztést illetően, melyeket beépítünk a mindennapi mozgásba.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.
- ❖ Változatosan alkalmazza a mozgásformákat, cselekvőképessége legyen gyors és kitartó.
- ❖ Betartja és követi az adott szabályokat, ismeri a vezényszavakat, tud hallás útján cselekedni.
- ❖ Tud irányt változtatni, képes sor- és köralkotásra, tud szökdelni váltott és páros lábon, átugrik akadályokat, tud labdával dobni, gurítani, célozni.
- ❖ Szívesen tartózkodik a szabadban, örömmel végzi a különféle mozgásokat.
- ❖ Bekapcsolódik a felnőttek és társaik által kezdeményezett játékba, tud küzdeni a közös cél érdekében.
- ❖ A szabály-, fogó- és versenyjátékokban társaihoz toleráns, megértő, tud nyerni és veszíteni.
- ❖ Szeressen mozogni, legyen kitartó a mozgásos játékokban.
- ❖ Ismerje, és biztonságosan használja a tornaszereket.
- ❖ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett mozgása kialakulttá válik.

- ❖ Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- ❖ Betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- ❖ Tud ütemtartással járni, gimnasztika gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ❖ Szeret futni.
- ❖ Tud labdát fogni, gurítani, dobni s célozni vele.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás a festés a mintázás napi rendszerességgel jelen van a mindennapokban. A tevékenységek a gyermek természetes, hajlandóságára és kíváncsiságára építenek. Fontos hogy a gyerekek az alkotásaikon keresztül megtanulják kifejezni érzéseiket, gondolataikat. Számos technika közül választhatnak a gyerekek, minden csoportban megtalálhatók a rajzolás sarkok, polcok. Többféle eszközt biztosítunk a tevékenységekhez, lehetőséget adva a választásra.

Alapvető feladataink:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival

Cél:

A gyerekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által a személyiség fejlesztése. Az alkotói és esztétikai befogadáshoz szükséges képességek megalapozása. A vizuális észlelés, emlékezés, képzelete, a vizuális gondolkodás, az intellektuális látásmód megalapozása. A tevékenység közvetett célja: a szem-kéz koordináció, a finommozgások fejlesztésével olyan képességekhez juttatni gyermekeinket, amelyek alkalmassá teszik az írás elsajátítására.

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Célunk, hogy a gyerekek ismerkedjenek meg az ábrázolás változatos technikáival, anyagaival, eszközeivel és formáival és fejlődjön finommotorikus képességük, kézügyességük az ábrázoló tevékenységek által. Fontosnak tartjuk, hogy alakuljon ízlésük, alkotó- befogadó képességük, fantáziájuk és bontakozzon ki kreativitásuk. Igyekszünk, gazdagítani tér-, forma-, és színérzéküket. Alakítjuk szép iránti nyitottságuk, igényességük, esztétikai érzékenységüket. Munkánkkal azon vagyunk, hogy a belső képeik gazdagodjanak, vizuális észlelésük, emlékezetük, képzeletük, gondolkodásuk fejlődjön.

Feladat:

Építő – ábrázoló – alkotó tevékenység közben alakítjuk a gyermekek tér-, forma- és szinképzését. A természet színeire való rácsodálkozással, a művészi alkotások nézegetésével az esztétikai érzék fejlesztését is vállaljuk. Megismertetjük a gyerekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikáit. Az alkotás szépségével, örömeivel igyekszünk felkelteni a gyermekekben a vágyat a sokféle, az ábrázoló tevékenység iránt. Mivel környezetünkben folyamatosan áradnak felénk a vizuális ingerek, fontos feladat a gyermekeink látásmódjának fejlesztése. Ügyelünk arra, hogy esztétikus, egymással harmonizáló tárgyakkal vegyük körül a gyerekeinket. Személyes példánkkal szeretnénk ízlésformáló hatást kiváltani a gyermekeinkben. Feladatunk az, hogy kiválasszuk a megfigyelésre, emlékezetbe vésésre érdemes dolgokat, hiszen a gyermekeink szelektív figyelme még fejletlen.

A gyermeki alkotó tevékenység feltételeit biztosítjuk, megfelelő légkört, elegendő helyet, időt, valamint kiváló minőségű anyagot és eszközt bocsátunk a gyermekeink rendelkezésére.

Az óvodások valamennyi munkáját megbecsüljük, mindig figyelembe vesszük a gyermekeink aktuális fejlettségét. Elősegítjük, hogy a gyerekeinknek a családban is lehetősége nyíljon a különböző technikák gyakorlására. Ösztönözzük a gyermekeinket, hogy sikereik alapján örömmel ábrázoljanak.

Elősegítjük, hogy a gyermekeink ismerkedjenek meg az ábrázolás valamennyi eszközével, minél többféle, technikával, hiszen a jó technika ismerete alapfeltétele az alkotásnak.

Ösztönözzük a gyermekeinket részletezésre, díszítésre, folytatásra, hiszen a legfontosabb feladat az alkotó tevékenység orientálása.

Segítjük a hátrányos körülmények között ingerszegény környezetben élő gyermekeink kompenzálását (a játékos ábrázoló tevékenységnek terápiás értékű kompenzáló szerepe van)!

Ösztönözzük az óvodásainkat egyéni elképzeléseik érvényesítésére, a megjelenítés örömeire, izalmára.

Tevékenységek

- ❖ A 3. életév körül indul gyors fejlődésnek a különböző ábrázolási tevékenységekhez szükséges kézmozgások érése, fejlődése. A gyermekeink az óvodánkban az első perctől kezdve ismerkednek az ábrázolás anyagaival, ezek használhatóságával, variálhatóságával.
- ❖ A gyermekeink az óvodában firkálnak, festenek, rajzolnak, egyéni és közös kompozíciókat készítenek közös élmények vagy elképzelések szerint.
- ❖ Az életkor előre haladásával a rajzolt formák gazdagítása, díszítése is előtérbe kerül.
- ❖ Kísérleteznek a színekkel, a festékek keverésével, új színárnyalatok létrehozásával.
- ❖ Képeket készítenek a gyermekek, legkülönbözőbb módon (például nyomattal, ragasztással), a megszokottól eltérő formájú, minőségű felületre.
- ❖ A plasztikai munkáknál, a minél képlékenyebb anyagok (például homok, hó, agyag, gyurma...) egyre változatosabb módon kerülnek a gyerekeink kezében felhasználásra.
- ❖ A papírtépés, nyírás, applikálás mind lehetséges variáció a változatos gyermeki tevékenységre.
- ❖ Hagyományörző technikákat próbálunk ki (például szövés, csuhézés, gyékényezés, nemezés...).
- ❖ Műalkotásokat, művészeti albumokat nézegetnek, népművészeti tárgyakkal, alkotásokkal ismerkednek meg.

- ❖ Az építő és konstrukciós játékok szintén a gyermeki alkotás sajátos formái, amelyek egyre bonyolultabb tevékenységgé érlelődnek (makett készítés, színpad, meseélmény kialakítása).
- ❖ Az udvari játékok során nagy térbeli alakzatokat, építményeket hoznak létre.

A fejlődés várható eredménye:

Fokozott önállósággal használják megismert technikákat, eszközöket. Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, megfigyeléseiket, elképzeléseiket. Alkotásaikra, emberábrázolásukra részletező formagazdagság jellemző. Plasztikai munkáik változatos, egyéniek. Téralakításban, építésben közösen vesznek részt. Ismerik a színeket, alkalmazzák kedvenc színeiket. Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne. Képi megjelenítésnél ábrázolásuk változatos, kihasználják a felületet, figyelnek az arányokra és elképzelés után színekkel, formákkal, mozgással ábrázolnak. Igényné válik, hogy részt vegyenek a közös alkotásokban, csoportosan is készítenek játékot, kellékeket, ajándékot, együttműködnek társaikkal. Finommotorikájuk már fejlett, a helyes eszközfogást – ceruza, olló, ecset... - készségszinten alkalmazzák. Gyakorolják a vonalvezetést, mintakövetést, másolást, körberajzolást. Bátran ötletesen alkotnak síkban, térben.

6.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés során szoros egységben áll az erkölcsi, értelmi és az esztétikai nevelés. Az óvodapedagógusaink a zenei nevelés során a gyermekeket a szép észrevételére és annak igényére nevelik. Megalapozzák zenei ízlésüket, elmélyítik érzelmi életüket, fejlesztik alkotóképességüket, készségeiket és szokásaikat. A nevelés során az egyik alappillér a zenei nevelés. Az ének, a zene az óvodás gyermek számára az élmény és ismeretszerzés szempontjából kiemelt fontosságú. Igyekezünk, hogy a gyerekeket érő zenei hatásokat folyamatosan biztosítsuk, és a közvetlen érzelmi hatást igyekezünk úgy elérni, hogy a közös zenehallgatást biztosítsuk. Az éneklés legtöbbször játékkal párosul, ez fokozza a gyermek örömet, egyben erősíti a biztonságérzetét és fejleszti alkalmazkodó képességét. A szabályosan ismétlődő játékos mozdulatok a gyermeket fegyelemre nevelik.

A zene által a gyermekek érzelmileg kiegyensúlyozottakká válnak, belső feszültségük feloldódik, megnyugszanak és a dalok által színesebbé és változatosabbá válik az érzélemviláguk, és megtanulják kifejezni érzéseiket.

Cél:

Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedeztetése, alapozódjon meg zenei anyanyelvük. Érezzék meg a közös éneklés, közös játék örömet, és ezen keresztül alakuljon zenei ízlésük, esztétikai érzékük.

Fejldjenek zenei képességeik / ritmus, hallásfejlesztés / és zenei kreativitásuk.

Ismerjék meg a népzene, a népdalt, az énekes népi gyermekjátékdalokat, a népi hangszereket és a népszokások ápolásával alakuljon ki az identitástudatuk, becsüljék meg népművészeti értékeinket. A néptánc alaplépéseivel való ismerkedés közben harmonikus, szép mozgásuk fejlődjön. Célunk, hogy olyan gyermekekké váljanak, akik kedvelik a zenét, élvezik a táncot, és abban örömet is lelik. Célunk továbbá az ígéretes gyermekek tehetségének felismerése, gondozása is.

Feladat:

A zenei képességek fejlesztését, az énekhang ápolását, a zenei továbbfejlődés megalapozását,

a zene megkedveltetését, az esztétikai érzék fejlesztését tekintjük alapvető feladatnak. A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. A rendszeres zenei nevelés fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, emlékezetét, serkenti gondolkodását, logikus gondolkodásra készíteti, tehát nagymértékben elősegíti értelmi fejlődését. A zene elemei külön – külön is értékes nevelő eszközök. A ritmus fejleszti a figyelmet, a koncentrációt és a határozottságot. A dallam az érzésvilágot nyitja meg. A dinamika, a hangszín a hallást élesíti. Az éneklésnek – mivel a helyes légzés erősíti a hangadó szerveket – testnevelő hatása is van. A közös éneklés fegyelmezettséget, önuralmat kíván, ezáltal fejlődik a gyermek akarat ereje is. Feladatunk, hogy a felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően válogassuk. Törekszünk arra, hogy a tevékenység differenciált szervezeti formáit biztosítsuk. Az éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, harmonikus mozgás fejlesztése pedig elsődleges feladatunk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ Képesek gátlások nélkül egyedül énekelni és mondókákat mondani, élvezettel játszani az énekes játékokat.
- ❖ Ügyesen különböztetik meg az egyenletes lüktetést, és képesekké válnak arra, hogy a dalok és mondókák ritmusát akár ritmushangszerekkel is kísérik.
- ❖ Tudnak ritmust és dallamot rögtönözni, visszaadni.
- ❖ Felismerik motívumokról is a már ismert mondókákat, dalokat.
- ❖ A zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- ❖ Képesek kiemelni a dalból, mondókából az egyenletes lüktetést, a ritmust mozgással, járással, tapssal.
- ❖ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ❖ Képesek a hangmagasság átvételére, tempót tartani, tisztán énekelni.
- ❖ Térben és mozgással kifejezve érzékeltetni a különbséget az egyes zenei fogalompárok között / magas- mély, gyors- lassú, halk- hangos/között.
- ❖ Évezettel végig tudnak hallgatni hosszabb énekes, vagy hangszeres előadást.
- ❖ Képesekké válnak esztétikus mozgásra, változatos térforma kialakítására, játékos táncmozdulatokra.
- ❖ Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- ❖ Megfigyelik, megkülönböztetik hallás után környezetük hangjait, zörejeit.

6.6 Az iskolára való felkészítés elvei és a fejlődés jellemzői:

Az iskolára való felkészítés már az óvodába lépés első pillanatában megkezdődik. Arra törekszünk, hogy a felkészítés minden gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével történjen.

Elvek:

- ❖ Minden gyermek egyéniség
- ❖ Egyéni fejlődési ütem betartásának elve
- ❖ A fokozatosság elvének szem előtt tartása
- ❖ Esélyegyenlőség biztosítása
- ❖ Hátrányok leküzdésének segítése
- ❖ A tehetségsírák felkutatása, tehetséggondozás
- ❖ Fokozatosság elvének betartása a tanítás-tanulási folyamatok során
- ❖ Differenciálás elve

- ❖ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tanulási nehézségeinek segítése
- ❖ Együttnevelés, integráció elve
- ❖ Tudatos, tervezett megalapozott módszertani segítségnyújtás elve

A fejlődés jellemzői az iskoláskor elérésekor:

Testi jellemzők:

A gyermek:

- ❖ Túljutott az első alakváltozáson, megnyúlt, testmagassága 110 cm körül, testsúlya 18kg körül alakul.
- ❖ Megindult a fogváltás, a tejfogak elvesztése következtében már kezdenek megjelenni a maradandó fogak.
- ❖ Mozgása egyre harmonikusabb, már képes mozgását koordinálni.
- ❖ Finommotorikus képességei jók, kialakult a kéz dominanciája, jól fogja a ceruzát.
- ❖ Képes testi szükségleteit késleltetni, szándékosan irányítani.

Lelki jellemzők:

A gyermek:

- ❖ Motivált az új dolgok iránt, érdeklődő, természetes kíváncsiság jellemzi.
  - A sikeres tanuláshoz szükséges képességek terén:
  - érzékelése, észlelése differenciált, testsémája kialakult, jól tájékozódik térben és síkban, felismeri az irányokat (lent, fent, előtt, mögött, között, jobb, bal, stb.), vizuális és akusztikus észlelése differenciált, képes az alak-háttér megkülönböztetésére, képes a rész és egész viszonyát felismerni, képes a lényeg kiemelésére, képes felismerni az azonosságokat és a különbözőségeket,
  - képes szándékosan figyelni, ennek terjedelme minimum 15 perc.
  - megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, egyre nő a megőrzés időtartama,
  - kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.
- ❖ Nem beszédhibás, a hangokat tisztán, érthetően ejti, képes gondolatait, érzelmeit kifejezni.
- ❖ Képes türelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket.
- ❖ Megfelelő ismeretei vannak az őt körülvevő világról:
  - tudja nevét, lakcímét és a szülei foglalkozását,
  - felismeri és megnevezi a napszakokat,
  - ismeri és betartja a gyalogos közlekedés szabályait,
  - ismeri a szűkebb lakóhelyét, az ott élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
  - tudja, hogy az adott időjáráshoz milyen öltözék szükséges,
  - tisztában van a viselkedés alapvető szabályaiban, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
  - képes a mennyiségek összehasonlítására, helyesen használja a mennyiségi fogalmakat (több-kevesebb, kisebb-nagyobb stb.), számolási készsége életkorának megfelelő (tízes számkörben mozog.)

Szociális jellemzők:

A gyermek:

- ❖ Érzelmileg kiegyensúlyozott,

- ❖ Képes a közösség által kialakított szokásokhoz, szabályokhoz alkalmazkodni.
- ❖ Képes társaihoz alkalmazkodni, társas kapcsolatokat kialakítani és fenntartani. A kapott feladatokat megérti, képes azokat kitartóan, eredményesen elvégezni.
- ❖ Megfelelő önfegyelemmel rendelkezik.

6.6.1. A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó iskolakezdésre felkészítő foglalkozások

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága minden Tagóvodájában történnek felkészítő foglalkozások a napi időkeretbe rugalmasan beépítve azoknak a gyermekeknek, akik a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kaptak.

A felkészítő foglalkozások a délelőtti folyamán aktuálisak, a csoportok napirendjéhez rugalmasan igazítva akkor, mikor mindkét óvodapedagógus átfedési időben együtt dolgozik. A felkészítő foglalkozások helyét és idejét a csoportok óvodapedagógusai határozzák meg egyeztetve a Tagintézmény vezetőjével.

Az óvodapedagógusok felméri a gyermek aktuális tudásszintjét és erre építve tudják elkezdni a részképességek játékos fejlesztését. Játékos feladatmegoldások közben gyakorolják a különböző számkörökben való számolást, a mintamásolással kapcsolatos feladatokat, az írás – mozgásos és sorozatkészség fejlesztését, a látási, szóbeli emlékezettel kapcsolatos feladatokat, a formaérzékelési képességet, a különböző relációkat, stb. Minden alkalommal a részképesség fejlesztése is történik, melynek eredményeképpen a gyermekek az iskolába lépéskor könnyebben veszi az akadályokat, könnyebben alkalmazkodnak az új elvárásokhoz. A foglalkozások kiscsoportos formában, illetve egyénileg történnek.

A foglalkozások célja

A tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztése, a hátrányok ledolgozása a cél. Logikus gondolkodás kialakítása, szövegértés fejlesztése, szókincsbővítés, beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, figyelemfejlesztés, emlékezetfejlesztés. Felkészítés az iskolára sokrétű óvodapedagógiai eszköztárral.

7. ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE JÁRVÁNYHELYZET IDEJÉN

Egy esetleges járvány miatt kialakult helyzetben közös a felelősségünk van abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsük oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen és élményekkel teli legyen.

Home Office-ban dolgozó óvodapedagógusok lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, online segítséget adnak a családoknak. Ennek érdekében új közösségi oldalakat, felületeket is alakítottunk ki, ahol a szülőkkel folyamatos kommunikációt, a gyermekek számára fejlesztő tevékenységeket tudunk biztosítani.

Az óvodapedagógusaink a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlanak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak.

Az óvodapedagógusaink a szülőket informálják az interneten elérhető információ forrásokról, a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz a támogató segédanyagok elérhetőségeiről.

A szülőkkel és gyermekekkel a közösségi megosztókon keresztül zárt csoportokban, telefonon, e-mailen valósul meg a kapcsolattartás. 8:00 – 12:00 óra között (4 óra időtartam) elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.

8. ÜNNEPEK, JELES NAPOK, RENDEZVÉNYEK AZ ÓVODÁKBAN

Ünnepek:

Sok gyermek életében az óvoda az első közösségi élmény a család után. Itt kezdődik el a szülőktől való elszakadás és ezzel együtt elkezdni érdekelní őket a világ és a közösség tagjai. A családból hozott szokások nagyban meghatározzák személyiségüket és ebbe az ünnepekkel való találkozás is beletartozik. Az óvodai ünnepek, a hagyományok őrzése fejlesztí a közösségi érzést, a valahová tartozás fogalmát. Szívesen mesélünk és részt veszünk tevékenyen a jeles napokban, hogy legyen a gyermeknek "személyes élménye", amit az óvodából és a családból hozott. Minden tagintézményünkben megemlékezünk a nemzeti ünnepekről, valamint olyan jeles napokról, mint a Madarak-fák napja, vagy az Anyák napja. Sok játékon, mondókán és dalon keresztül tanulják meg, hogy mit is ünneplünk. Óvodáink igyekeznek minél színesebb programokkal felkelteni a gyerekek érdeklődését az ünnepek iránt, ha az ünnepi megemlékezés egy élménnyel párosul, biztosan maradandó emlék lesz a kicsik számára, amire nagyobb korukban is szívesen gondolnak vissza, ez pedig segít abban, hogy aztán később felnőttként is tartssanak bizonyos szokásokat, hagyományokat. Óvodánként más szokásrend alapján, az udvaron, külső helyszínen vagy szervezett külső programon vesznek részt a gyerekek, melyet az egyes intézmények a helyi sajátosságokhoz igazítanak. A lényeg, hogy személyes élményen keresztül kerüljenek közelebb az ünnepek lényegének megértéséhez. Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvodák életében. A közös élmények erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézük a népi hagyományokat. Ügyelünk arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyerekek és felnőttek, a meglepetések, és az ajándékozás öröme. Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal. Óvodákban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk.

Jeles napok:

A jeles napok azok a napok, melyekhez állandó szokás vagy babonás hiedelem fűződik. A jeles napok a nép ősi tapasztalataiból alakultak ki. A népszokások olyan közösségi magatartási és cselekvésmódok, melyeknek a közösség tagjai alávetik magukat, mert megfelel az élő kulturális hagyományoknak. Szeretnénk játékos formában tovább vinni a hagyományokat úgy, hogy azt a gyermekeink nyelvére lefordítva élmény formájában éljék meg a kicsik. A néphit akkor él a legtovább az emberek körében, ha a gyermekek gyakorolják a hagyományokat, szokásokat.

Rendezvények az óvodákban:

Minden óvodánkban a munkatervekben jelenik meg az óvodákra jellemző sajátos rendezvények száma. Az ünnep fényét emelheti a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha, a meglepetések és a kölcsönös ajándékok, amit a csoportokban saját kézzel készítenek a gyerekek gyakran a szülők, családtagok bevonásával. A gyerekek érzékelik, hogy az ünnep nemcsak óvodai esemény. Részt vesznek benne a körülöttük élő emberek is. Így átélhetik azt is, hogy mit jelent egy nagyobb közösség tagjának lenni. A gyerekek megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetést igyekezünk elkerülni. Az ünnep közös örömét a későbbiekben újra és újra felidézzük. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Az óvónők jóval az ünnep előtt közösen megtervezik az óvodára és a szülőkre váró feladatokat. A gyermek számára az ünnep akkor igazán ünnep, ha az óvoda pozitív hatását a család megerősíti. Az ünnepek tényleges sikerének előfeltétele az átgondolt, alapos, előkészület. Ez az időszak, amikor megteremtjük a szükséges tárgyi és személyi feltételeket, kidolgozzuk az ünnep menetét. Minden ünnep jellemzője, hogy rendkívüliséget, hoz a hétköznapi egyhangúságába. Az ünnep, nevelési eszköz, amelynek beiktatása az óvodai nevelés folyamatába szükséges is. Hozzá kell járulni a gyermek sokoldalú fejlődéséhez. Az ünnep pedagógiai hatékonyságát az adja, hogy a gyermekhez közelálló, gazdag, változatos formában sok örömet, vidámságot jelent. Elsősorban tehát a gyerek érzelmeire hatva fejt ki nevelő hatását. A pozitív érzelmek olyan állapotot, amely kedvező talajt teremt a gyermek minden irányú fejlődéséhez. Az óvodában megtartott bármilyen jellegű ünnep kiindulópontja estében szükséges, hogy az a gyerekeknek a lehetőleg több örömet jelentse, fejlessze pozitív érzelmeit.

8.1. Nemzeti hagyományok megismertetésére, a magyarságtudat, hazaszeretet alakítása

Nemzeti hagyományaink megismeréséhez minden óvodapedagógusunk hozzájárul. Versek mesék mondókák elmondásával, megtanításával színesítik a nemzeti ünnepeinket. Ilyen alkalmakkor a szorgos kis kezek zászlókat, lovacskákat, kokárdát barkácsolnak minden csoportban változatos ötletek felhasználásával. Természetesen a magyarságtudat alakításának feladata nem csak a csoportszoba falain belül fontos, gyakran mennek a csoportok sétálni, zászlót tűzni, vagy egyszerűen megcsodálni a felkoszorúzott szobrokat, emlékhelyeket. Az óvodapedagógusok színes történetekkel és játékokkal színesítik a mindennapi megismerést. Hazánk hagyományainak ápolását olyan formában valósítjuk meg, hogy az a játék során élményt biztosítson, és emlékezetes maradjon gyermekeink számára.

Célunk, hogy ismerjék meg a magyar hagyományos ünnepeink lényegét, hazánk nemzeti kultúráját és vegyék ki részüket a hagyományok ápolásából. Ismerjék meg az ünnepekhez fűződő szokásainkat, alakuljon magatartásuk, magyarság tudatuk. Feladatunk, hogy ünnepeink, hagyományos értékeink megőrzése méltó módon, életkoruknak megfelelően történjen közös élmények, tevékenységek kapcsán. A Magyar Kultúra Napja (január 22.) alkalmából változatos programok pl.: mesemondó verseny, a város kulturális intézményeinek látogatása életkoruknak megfelelően; múzeum, színház, könyvtár, valamint az oktatási-nevelési intézmények által szervezett műsorokon, tevékenységekben való részvétel.

Március 15. A szabadságharc ünnepe, június 04. a nemzeti összetartozás ünnepe, Trianon emléknap méltó megünneplése az óvodás korosztály számára egy-egy élményszerző séta, emlékmű meglátogatása keretében történik. Mindezek mellett projektek, téma hetek szervezésével, az ünnep tartalmának mesével, verssel, dallal, dramatizálással való feldolgozását helyezzük előtérbe.

9. KAPCSOLATAINK

9.1. Fenntartó

Városunk óvodái Csongrád Város Önkormányzatának fenntartásában működnek. Célunk óvodáink szakmai munkájának megismertetése, színvonalas nevelői munkánk elismertetése, valamint az érvényes jogszabályok szerinti együttműködés. Közös feladat az intézményeket érintő pályázatokban való részvétel, valamint a gazdaságos, törvényes működés és működtetés betartása. A kapcsolattartás formái: írásbeli szóbeli beszámolók, folyamatos információ csere és betekintés az intézmények munkájába.

9.2. Gyermek, szülő, pedagógus együttműködésének formái

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül. A folyamatos pozitív irányú együttműködés a szülőkkel alakítja és elősegíti a gyermekek harmonikus fejlődését. Sok esetben a szülők is bátorításra, támogatásra szorulnak, ezért fontos, hogy őszinte, kielégítő válaszokat kapjanak az őket foglalkoztató kérdésekre, támaszt és partnert találjanak bennünk, óvodapedagógusokban a problémáik megoldására. Számítunk, alapozunk érdeklődésükre, nyitott, közös programjaink még több lehetőséget nyújtanak a betekintésre, az együttműködésre, a partneri kapcsolatunk, jövőképünk alakítására. Az óvodába lépés előtt **Óvoda Nyitogató** keretében ismerkedhetnek a szülők az egyes óvodák egyéni, sajátos arculatával és az ott dolgozó óvodapedagógusokkal. A gyermekek körülményeinek megismerése érdekében családlátogatásokat kezdeményezünk. A szülői értekezletek, fogadó órák, aktuális megbeszélések lehetőséget adnak a folyamatos, kétoldalú kommunikációra. Nyílt napok, rendezvények, közös ünnepek során más, kissé rendhagyó megközelítésből is láthatják az óvodákban folyó szakmai munkát.

9.3. Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

Óvodásaink pszichés, ill. tanulási, magatartási problémáinak vizsgálatát végzik, irányt mutatnak, a fejlesztésükre vonatkozólag. Fontosnak tartjuk a gyermekek felmérését követően a fejlesztés mielőbbi megkezdését, a szülők óvodapedagógusok írásbeli tájékoztatását. Rendszeres, tervszerű fejlesztőmunkát végeznek az intézményekben a logopédusok a beszédhibás gyermekek körében. Év elején a kiscsoportosok preventív felmérését végzik, a nevelési év második felétől „szól-e” mérést is végeznek az iskolába készülő nagycsoportosoknál. Hatékonyan együttműködnek a nevelőtestülettel.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítja az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat az iskolakezdéshez szükséges felkészítő foglalkozásokat. Valamint az óvodapedagógusok a csoportban biztosítják a fejlesztő foglalkozásokat a gyermekek számára az előzőleg elkészített vizsgálatok eredményei alapján, különös figyelmet fordítva az egyes részterületek sokoldalú fejlesztésére.

9.4. Bölcsőde

Az óvodák más intézményekkel való együttműködésének alakításában első lépcsőfok a bölcsőde. Velük az integráció megszűnése után is jó kapcsolatot ápolunk, törekszünk a továbbiakban is egymás munkájának megbecsülésére. Az egymáshoz közeli intézmények biztosítják az átjárhatóságot, ismerkedést a kijelölt időpontokban, így segítve a majdani óvodába lépést. A bölcsődéből óvodáinkba érkező gyermekek a szocializáció alapjait, első lépéseit már a bölcsődékben élik meg. Így a bölcsőde-óvoda közötti átmenet gördülékenyebben valósulhat meg.

9.5. Iskolák

A zavartalan átmenet érdekében rendkívül fontos egymás nevelő munkájának, céljainak, feladatainak megismerése. Ennek érdekében immár hagyománnyá vált Nyílt napok, délelőtti szervezése a tanítók számára, meghívás nyitott programjainkra. Az iskolák is nagy izgalommal, változatos programokkal készülnek az óvodásoknak, mesedramatizálás, bábelőadás, hangszerbemutató stb. ezekkel az előadásokkal sok esetben ellátogatnak az óvodákba. Így a kisebbek is részesülnek az iskolások által nyújtott élményekben. Szívesen látnak bennünket, óvodapedagógusokat is rendezvényeiken. Nyílt óráikon, szakmai napokon a hatékony tanulást segítő, újító módszereiket ismerhetjük meg.

9.6. Közművelődési Intézmények

Idősek otthona: Néhány tagóvodának rendszeres, jól működő kapcsolata van az idősekkel. A területi megoszlás miatt a környezetük közelében lévő idősek intézményét látogatják, melynek célja az idősek megbecsülése, a nemzedékek közötti kapcsolatok erősítése.

Művelődési ház, gyermekkönyvtár, múzeumok: A gyermekek fejlődését szolgáló kulturális programok, valamint az intézmények látogatásával folyamatos, élő a kapcsolatunk a közművelődési intézményekkel. Színes, tematikus, aktuális programjaik maradandó élményt nyújtanak óvodásaink számára. Célunk, hogy óvodán kívül, más helyen, helyszínen is érdeklődésüknek megfelelő, tartalmas, színvonalas programokban vehessenek részt, alkalmazkodjanak a kultúra befogadásának szokásaihoz, szabályaihoz.

9.7. Védőnői hálózattal, gyermekorvosokkal történő kapcsolattartás és formái

Minden tagóvoda a gyermekek egészségvédelmével kapcsolatos munkáját egy-egy védőnő segíti tervezett időszakonként és alkalomszerűen. Főként fejtetvesség kezelésében a szülők felvilágosításában nyújtanak segítséget. Egyes esetekben óvodlátogatás alóli felmentés céljából kérjük a véleményüket az ügy megítéléséhez. Gyakran kérjük a segítségüket óvodai programokon az egészséges táplálkozással kapcsolatosan, kerti partik egyéb rendezvényeken szűrések elvégzésében.

9.8 Fogorvos

Fogászati szűrést végez a fogszakorvos a nevelési év elején, ugyanekkor felvilágosítást nyújt a gyermekek számára a fogápolás fontosságáról, bemutatja a helyes fogmosás technikáját.

Alapelvek:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

10. SAJÁTOS FELADATOK AZ INTÉZMÉNYBEN

10.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A hátrányos helyzet fő okai:

- alacsony jövedelmi, fogyasztási szint;
- alacsony műveltségi szint;
- egyedül álló szülő;
- szülő tartós betegsége;
- rendezetlen családi helyzet, megromlott családi kapcsolat;
- felelőtlen életvezetés.

Veszélyeztetettség okai:

- szegénység;
- nevelési hiányosságok;
- rokkant szülő;
- primitív értelmi színvonal, a szülők iskolázatlansága;
- alkoholizmus.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzet megszüntetése érdekében kialakított együttműködés:

- az óvoda orvosával, házi orvosokkal, védőnővel;
- az iskola ifjúságvédelmi felelősével;
- Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Irodájával;
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatlal;
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálatlal
- Gyámhivatallal

Célunk:

Az általános nevelési célokkal megegyezően a gyermekek egészséges személyiségének, egyéni képességeinek kibontakoztatása. A hátrányokkal induló gyermekek védelme, segítése az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérésében. Fő cél tehát a megelőzés, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, segítségnyújtás a veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozásában, ill. ennek lehetőség szerinti megszüntetésében.

Feladat:

Az óvodába kerülő gyermekek családi körülményeinek felmérése az óvoda vezetőjével, valamint a csoportban dolgozó óvónők segítségével. A gyermekvédelmi szempontból

problémás gyerekek közös látogatása. A hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele. A hátrányos helyzet típusának, súlyosságának mérlegelése, az okok lehetséges feltárása a nevelők, szülő segítségével; ezek ismeretében segítség nyújtása.

Szociális ellátások számbavétele. Tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről. Speciális fejlesztő foglalkozások, a megfelelő szakemberek segítségének igénybevétele; A hátrányos helyzetű gyermek csoporton belüli felzárkóztatása; Egészségügyi, pedagógiai tanácsadás a szülőnek; Kapcsolattartás a külső segítő intézményekkel, személyekkel; A gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekeknél visszatérő családlátogatások az óvónővel. Folyamatos együttműködés a nevelőtestülettel. Együttműködés lehetőségei a családdal. Családlátogatások; szülői értekezlet; nyílt nap az óvodában; tájékoztató előadások szervezése, óvodai ünnepek, rendezvények, közös kirándulás, családi nap a szülőkkel. Tagintézményeinkben egy gyermekvédelmi felelős látja el a gyermekvédelmi feladatokat.

10.2. Az intézmény integrációs feladatai

Az óvodai integrációs program nem jelent külön programot az óvodáink munkájában, hiszen minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembevételével, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében fontos feladatunk az egyenlőtlenségek megszüntetése. Ahhoz, hogy a hátrányokat megszüntessük, olyan óvodai tevékenységeket kell szerveznünk, amely minden gyermek számára biztosítja az egyenlő hozzáférést. Célunk a szegregáció és diszkriminációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek hátrányainak csökkentése, integrációjuk biztosítása. A célok megvalósítása érdekében az óvodai nevelőmunkánkban kiemelt feladatokat kell megvalósítanunk. A közoktatásról szóló törvény hatályos rendelkezései megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt pedig azt, hogy minden gyermeknek joga van, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.

1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) 14. bekezdése szerint hátrányos helyzetű az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek. Kiemelt feladatunknak tartjuk a hátrányos helyzetű, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, esélyegyenlőségük biztosítását. Óvodáink a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve szolgálják a gyermekek fejlődését. Fokozott felelősség hárul az óvodapedagógusokra a gyermek nevelésében, mivel a családi nevelés hiányosságai megmutatkoznak. Ezért kellő hangsúlyt kell fektetnünk a családok alaposabb megismerésére. Célunk, hogy segítsünk a HHH gyermekek hátrányainak leküzdésében, elősegítve majdani iskolai sikerességüket. Az SNI gyermekek száma csökken, egyenlő eséllyel kezdik meg iskolai tanulmányaikat. Az integráció akkor mondható sikeresnek, ha nem csupán egyszerű fogadás történik, hanem befogadás, inklúzió valósul meg, melyhez más pedagógiai szemlélet szükséges. Az integráció minden gyermeknek jó, hiszen alakul és fejlődik empátiájuk, toleranciájuk, meg tanulnak segíteni egymáson. Könnyen elfogadják azt, amit a normál társadalom másnak nevez. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megtanulják a társadalom valódi „játékszabályait”, óvodás társaik pedig a segítség helyes és természetes módjait. Pozitívuma az óvodai integrációs nevelésnek, hogy az együttlétek olyan attitűdök, értékek kialakulásához vezetnek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a társadalom egymástól kölcsönös függő tagjaként jól tudjanak együttműködni.

Ezért feladatunk, hogy ugyanazokat a feltételeket biztosítsuk minden gyermeknek, melyek a szükségleteik, vágyaik kielégítését szolgálják.

Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülőkkal, a Gyermejkölési és Családsegítő Szolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Általános Iskolákkal, Kisebbségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg. Az óvodába járó HHH gyermekek teljes köre, kiknek mindenkori létszáma az óvoda „Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek” nyilvántartásában kerül kimutatásra

Célunk:

- Valamennyi 3 éves, HHH gyermek óvodába kerüljön.
- Valamennyi 3-7 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába.
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek olyan tudatos óvodai nevelésben, fejlesztésben részesüljenek, mely biztosítja, hogy sikeresen, egyenlő eséllyel kezdjék meg az általános iskolát a nem hátrányos helyzetű társaikkal együtt.

Jellemzők:

Az óvodai integrációs program meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében. Az óvodai IPR az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt. A rendszer elemei a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagyobb tudatossággal és mérhetően is nagyobb eredményességgel áll a nevelési folyamatában.

Legfőbb jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Feladataink:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása

A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a HHH gyermekek körében A 3 évet betöltött gyermekek létszámának, kilétének felkutatása minden évben, a védőnők, jegyző, anyakönyvvezető, igazgató segítségével történik.

A Cigány Önkormányzattal közös célunk a 3 éves korú gyermekek óvodába járatása. Az óvoda gyermekvédelmi felelősének nagy szerepe van, mert ő vezeti a nyilvántartást. A gyermekvédelmi felelősök kapcsolatot tartanak a Családsegítő Szolgálattal.

„Óvodanyitogató” már több éve működik városunkban. Az óvodai beíratás előtti héten lehetőséget adunk az óvodák megtekintésére, az óvodai életbe való betekintésre.

Óvodai beíratás alkalmával, a szülők a törvényi előírásoknak megfelelő okmányokkal íratják be gyermekeiket.

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Csoportok kialakítása az Igazgató és a Tagóvoda vezetők feladata a törvényi előírásoknak és a szülők szabad óvodaválasztásának megfelelően. A csoportok kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI gyermekek arányos elosztására törekszünk, figyelembe véve a szülők kívánságait is. (pl.: testvérek, barátok, ismerősök egy csoportban)

Igazolatlan hiányzások minimalizálása

Az igazolatlan hiányzások nullára csökkentése érdekében feladataink a következők:

Év eleji szülői értekezlet szervezése, amelyen tájékoztatjuk a szülőket. Megismertetjük a szülőket az óvoda házirendjével, a mulasztások igazolásának rendjével.

Érzelem gazdag, családias óvodai környezet kialakításával arra törekszünk, hogy az óvodába érkező gyermekek otthonosan és jól érezzék magukat.

Nyitott óvodai működés, nyitott kapcsolat, bizalom kialakítása a szülőkkel. Közös óvodai programok szervezése.

A nyilvántartás pontos vezetése és a hiányzások folyamatos figyelemmel kísérése, főleg HHH gyermekekre vonatkozóan.

Jelzőrendszer működtetése az orvos, védőnő, Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat, Cigány kisebbségi Önkormányzat és az Óvoda között. Fontos, hogy időben jelezzük az illetékes partnerek felé az igazolatlan hiányzásokat.

A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Minden nevelési évben a nyitvatartási igények felmérése a szülők körében. Már az év eleji szülői értekezleten megbeszéljük a szülőkkel, hogy számukra megfelelő-e az óvoda nyitvatartási ideje. Az óvodai nyitva tartás egyeztetése a fenntartó önkormányzattal.

Nevelőtestületi együttműködés

A problémás helyzetek megoldására fórumokat, értékelő esetmegbeszéléseket szervezünk a külső szakemberekkel együtt.

A rendszeres hospitálások alkalmat adnak egymás munkájának megismerésére, tapasztalatok átadására, a jó gyakorlatok átvételére, új módszerek megismerésére, ötletbörzékre. Mindezeket beépítve pedagógiai munkánkba még hatékonyabban fejleszthetjük a ránk bízott gyermekeket.

A pedagógiai munka kiemelt területei

Céljaink:

Az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodó egyéni képességfejlesztés

Esélyegyenlőség biztosítása, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása

Egyénre szabott fejlesztő program kidolgozása a sajátos nevelési igényű és részképesség zavarral küzdő gyermekek számára.

Feladataink:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának segítése.

A HHH gyermekek be óvodázásának segítése.

Bizalmi, jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel az együttneveléshez.

A gyermekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése – „A gyermek érdeke mindenek felett”. Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló emberi kapcsolatok kialakítása.

Komplex állapot felmérés, anamnézis készítése

Az előzetes családlátogatás során lehetőség nyílik a kisgyermek jobb megismerésére, a szülőkkel való bizalmi kapcsolat megalapozására. A beszélgetések, megfigyeléseink kellő információval szolgálnak az anamnézis kitöltéséhez és a gyermek aktuális fejlettségi szintjének megállapításához. A hiányzó adatok pótlásához a szülők együttműködése, a gyermek minél alaposabb megismerése nélkülözhetetlen.

A gyermek megfigyelésével (játék, viselkedés, kommunikáció, társakhoz való viszony, neveltségi szint, ismeretek, értelmi képességek, önkiszolgálás...) fontos információk birtokába juthatunk, melyek meghatározzák a gyermeki személyiség egyénre szabott, differenciált fejlesztését.

Kommunikációs nevelés

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves kor a beszédfejlődés legszenzitívebb időszaka mivel ekkor fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde, amely játékosan fejleszhető, - az otthoni hátrányok ellensúlyozhatók, s a gyermekek egymástól is tanulhatnak. Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai életet átszövi, hiszen minden pillanatban valamilyen módon megjelenik a kommunikáció. A gyermekek anyanyelvüket sokféle tevékenység közben, társaikhoz, felnőttekhez való viszonyuk fejlődése során sajátítják el. Az anyanyelvi nevelés a beszéd fejlődésének alapja.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kommunikációs készsége elmaradást mutat életkoruktól, többségi társaiktól. Mindez a szülők alacsony iskolázottságával, az ingerszegény környezettel, az eltérő nevelési módszerekkel magyarázható.

A gyermekek nyelvi hátrányai közé tartozik, hogy szókincsük nagyon szegényes, nem minden esetben értik a szó jelentését, beszédészlelés, szóbeli kifejezés zavara mutatkozik, zsargon szavakat használnak.

Anyanyelvi nevelés megvalósítása az óvodai gyakorlatban

Az anyanyelvi nevelés a nap minden szakaszában jelen van, valamennyi tevékenységi forma keretében alkalmazzuk, az egész óvodai életet átszövi. Biztosítjuk a gyermekek számára a napi mesehallgatást, a mondókázást, énekes együtt játszást. Gyermekekhez érzelmileg közelálló, erkölcsi szabályokat közvetítő irodalmi műveket választunk, melynek nyelvezete egyszerű és képszerű.

Nagyobb gyermekek esetében a dramatizálás, bábozás a metakommunikációs helyzetekre, folyamatos, tiszta beszédre ad lehetőséget.

A változatos tevékenységi formák, játék során a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire építünk. Különböző szituációs játékok során a gyermekek megszólaltatására, szókészletének bővítésére, beszédkedvük fokozására van módunk. A mindennapi apró beszélgetések, események nagyon sokat számítanak az óvodapedagógus és gyermek közötti kapcsolat alakulásában.

Céljaink:

- a hátrányos helyzetű gyermekek nyelvi hátrányainak enyhítése

- sikerélmény nyújtása a kommunikációs helyzetekben
- szókincsbővítés, szavak és fogalmak megismertetése és azok használata, beépítése a gyermekek passzív és aktív szókincsébe
- a gyermekek kommunikációs gátlásainak feloldása elfogadólétkör megteremtésével

Feladataink:

A hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása, a szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal, kifejezésmód, illemszabályok hiányának korrigálása.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik, aki a különböző beszédhangok javítását, artikulációs gyakorlatokat végez az iskolába menő gyermekekkel.

Arra törekszünk, hogy kérdezzenek bátran, nyugodt légkörben mondják el élményeiket, kérdéseikre mindig választ adva. Fórumok szervezése – előadás, szülői értekezlet, esetmegbeszélés, előadás. A gyermeket körülvevő beszélő, kommunikáló, értő környezet kialakítása. Gyermekeket érintő programok szervezése.

Érzelmi nevelés, szocializáció

Az óvodáskorú gyermekek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi befolyásoltsága. A gyermek akkor fejlődik a legjobban, ha neki megfelelő bánásmódban részesül, szükségletei kielégülnek és az önmagában rejlő adottságokat, lehetőségeket sajátosságainak megfelelően bontakoztathatja ki. Az óvoda feladata, hogy a gyermek minél több tapasztalatot szerezzen a változatos tevékenységek során, melyek elősegítik képességei fejlődését.

Céljaink:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. A közösségbe való beilleszkedés segítése. A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása. Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában. Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben.

Feladataink:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- A HHH gyerekek be óvodázásának segítése.
- Bizalmi, jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel az együttneveléshez
- A gyerekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló emberi kapcsolatok kialakítása.

A szocializációt az óvoda pozitív, szeretetteljes légköre biztosítja. Az ilyen légkörben nevelkedett gyermeknek fejlődik az „ÉN” tudata, természetes magatartássá válik a különbözőségek elfogadása. Fejlődik erkölcsi tartása és akarata. A befogadás időszakában a gyermekekhez olyan személyes bánásmóddal kell közeledni, amely enyhíti a bizonytalanság és kiszolgáltatottság érzését és a gyermek személyes szükségleteinek kielégítésére épül.

A gyermekek együttnevelése érdekében arra törekszünk, hogy bizalmon alapuló, jó kapcsolatot alakítsunk ki a szülőkkel, akik ez által nyitottabbá, elfogadóbbá válnak, mely megkönnyíti az együttnevelés gyakorlatát.

Egészséges életmódra nevelés

Óvodánk nevelési programjában kiemelt feladat az egészséges életmód alakítása. Ennek megvalósítása érdekében, a gyermekek életkorát, egyéni szokásait figyelembe véve, fontos a megfelelő óvodai életritmus, az egészséges testi, szellemi fejlődés, az egészség iránti igény kialakítása, lehetőségek biztosítása. Feladatunk az, hogy a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére alapozva elősegítsük, hogy kialakuljanak a helyes szokások és az igény az egészséges életmód iránt.

Fontosnak érezzük az egészség megőrzését, az egészséges, vitamindús ételek fogyasztását. Az egészségnapon különböző zöldség-és gyümölcsfélék, magvas kenyerek, búzacsíra kóstolására kerül sor, - a szülők nagy segítséget nyújtanak a szervezésben és az előkészítésben egyaránt - valamint a gyermekek mozgásos játékokkal bizonyíthatják ügyességüket. Bővülnek lehetőségeink az egészséges életmódra nevelés szokásrendszerének alakításában mozgással, sportolással, kirándulással. Az egészséges életmódra nevelés magában foglalja - a helyes táplálkozás és mozgás mellett az egészséges életritmus és napirend kialakításának, a higiéniai szabályok betartásának igényét, az ápoltság és tisztaság iránti igényességet, melyek megalapozása már a családban kell, hogy elkezdődjön.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges életmódra nevelésének továbbfejlesztési lehetőségei

- Az egészséges életmódra nevelés terén a szülők még szélesebb körben való bevonása.
- Speciális témájú szülői értekezlet tartása
- „Szülők Klubja”- nak megalakítása - védőnő, gyermekorvos, más szakember meghívása. A szülők tájékoztatása gyermekbetegségekről, ezek tüneteiről, a kezelésükről, a megelőzés fontosságáról.
- Sportnap megszervezése a szülők aktív részvételével, hiszen az egészséges életmódra nevelésnek szerves része kell, hogy legyen a mozgás.
- Munka vagy teadélután szervezése / mint a felnőtt közösségformálás eszköze/ például az egészségnapon készült fotók megtekintése. Vagy a következő rendezvényhez ötletek gyűjtése, szervezés, előkészítés.

Úgy gondoljuk, hogy segíteni, támogatni kell minden olyan törekvést, amely a gyermekek egészségének megóvását, az egészségkultúra javítását, fejlesztését szolgálja.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

A mai világban, amikor a természeti, társadalmi környezet válságban van, nagyon fontos már kisgyermek korban a természeti és társadalmi környezet védelmére nevelés. A hátrányos helyzetű gyermekek ugyanúgy szeretik a szépet, a szép környezetet, valamint szükségük van tapasztalatokra, élményekre.

Céljaink:

- A környezet tudatos nevelés megalapozása
- A helyes környezettudatos magatartás normáinak kialakítása – a természeti és környezeti értékek védelme és tisztelete

- A gyermekek szokásrendszerébe épüljön be a tudatos környezetvédelem, váljon természetes igényükké
- Alakuljon ki az előítélet-mentesség, a tolerancia a társak és a különbözőségek iránt
- Ismerjék meg nemzeti ünnepeinket, környezetünk hagyományait

Feladataink:

- A gyermekek természet szeretetének kialakítása
- A természeti és társadalmi környezet értékeinek védelmére ösztönzés közös tevékenységeken keresztül
- A környezet megóvására, védelmére való nevelés a munkára nevelés során
- A gyermeki szemlélet formálása – tolerancia erősítése a mindennapi kapcsolatokban és a közös tevékenységek által
- A nemzeti tudat kialakítása - környezetünk hagyományainak ápolása, nemzeti ünnepeink életkornak megfelelő megünneplése
- Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben.

Az országos alapprogram szerint: „A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.”

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A korábbi jól bevált módszerek mellett új oktatási programok és módszerek megismerése és alkalmazása szükséges. Ehhez fontos az óvodapedagógusok szakmai továbbképzése és önképzése. Óvodáinkban a tanulás a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek teremtésével, valamint komplex foglalkozások rendszerén keresztül történik. Mindennapjaink során a célnak leginkább megfelelő módszereket alkalmazzuk az adott gyermek egyéniségéhez igazodva, képességi szintjének megfelelően, módszereink: differenciált munkaszervezés, mikro - csoportos foglalkoztatás, felfedeztetés. A játék, játékoság személyiségfejlesztő hatását felhasználva a gyermekek aktuális fejlettségének, életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik a készségek fejlesztése. A gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek segítik a motiváció fenntartását. A pedagógus számára legnehezebb, többszörös feladatot jelent a gyermekek eltérő képességeihez való alkalmazkodás, differenciált fejlesztés. Differenciált tevékenységeket biztosítunk, melyekben a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően fejlődnek. Kiscsoportos foglalkoztatási formákat alkalmazunk, amelyek biztosítják az egymástól való tanulás lehetőségét. A témákat komplexen dolgozzuk fel.

- projekt módszer bevezetése
- kooperatív technikák alkalmazása (aktivizáló, játékos módszerek; cselekvő, problémamegoldó, sok érzékszervet aktivizáló megismerés; mikro - csoportostevékenység)
- drámapedagógiai módszerek beépítése a csoportok mindennapi életébe

10.2.1 Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése

A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési- fejlesztési rendszerének része, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatit. Nevelő-fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit. Mint ahogy társadalmunk, városunk lakossága is sokszínű: kulturáltságban, anyagi lehetőségeiben, nemzeti és etnikai hovatartozás tekintetében.

Ez a sokszínűség jellemzi az óvodába járó gyermekeink családi hátterét is. A cigány gyermekek száma, aránya az egyes óvodákban emelkedést mutat. Többségük hátrányos szociális környezetben él.

Cél:

Kompenzálni a családi nevelés esetleges hiányát. Segíteni a család valamennyi tagját a többségi társadalom érték- és normarendszeréhez való minél sikeresebb alkalmazkodásában, együttműködésben. A gyermekeknek - beilleszkedésük során - szeretet és biztonságérzet biztosítása, éreztetve, hogy a különbözőséget elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, ezzel megalapozzuk érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözzük társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Feladat:

Annak elérése, hogy az elsődleges szocializációs közeget minél előbb egészítse ki a másodlagos szocializáció. A gyermekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradás területeinek, mértékének megállapítása. A családi nevelés jellemzőinek megismerése. (A cigány gyermekek óvodai nevelését meghatározza az eredet, a beilleszkedés foka, az életvitel, a szülők iskolázottsága, munkavállalása. Tudnunk kell, hogy a gyermeknek hogyan teltek életének első évei. Mindez fontos a családi házzal való együttműködés szempontjából is.) Körültekintő testápolási, higiénés, öltözködési szokások alakítása, az étkezési kultúra alapozása. Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása. Az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének kialakítása, a különbözőség tiszteletben tartása, az identitás alakítása.

Nyelvi képességek, a kommunikáció fejlesztése, szókincs gyarapítása.

Erkölcsei, kulturális értékek megismertetése, a magán tulajdon tiszteletben tartásának erősítése. A magyar és roma gyermekek megismertetése egymás hagyományaival, szokásaival és azok tiszteletben tartására nevelés. A kisebbség szokásainak megismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, fokozatos, tapintatos közelítés egymáshoz, melynek hatására erősödik az identitás. A nehézségek ellenére arra törekszünk, hogy a szülők hároméves kortól szívesen adják óvodába gyermekeiket, felismerve ezzel azt, hogy így nagyobb lehetőség kínálkozik az esélyegyenlőség megteremtésére.

Pedagógiai elvek az együttnevelés során:

Esélyegyenlőség elve

A cigány gyermek ne érezzen hátrányos megkülönböztetést, hátrányos helyzetét kompenzáló, megkülönböztetett figyelemmel vegye körül környezete, mely segítséget nyújt számára.

Tolerancia elve

Az óvodapedagógus személyisége tükrözze a különbözőségek elfogadását. A gyermekek, az óvoda valamennyi dolgozója, a szülők, és nem cigány szülők szemléletének alakításával a kisebbséghez tartozó gyermekek befogadásának, elfogadásának elősegítése.

Differenciált fejlesztés elve

Egyéni eltéréseket toleráló, megfelelő módszerekkel, építő személyiségfejlesztés megvalósítása. **Felzárkóztatásukban** első lépésnek tartjuk a szülők megnyerését az óvodai neveléshez, az esélyegyenlőség megteremtéséhez. Hangsúlyozzuk, hogy képesek vagyunk a különbözőség tolerálására, ezt közvetítjük a gyermekcsoport és a nem cigány szülők felé. Ezt tapasztalhatja valamennyi szülő az óvoda, különböző rendezvényein, szülői értekezleten,

kirándulások alkalmával stb. Intézményünk munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel) a kisebbségi intézménnyel való együttműködés. Az óvodai nevelésben a szülők érdekét, jelenlétük biztosítását természetesnek, sőt kívánatosnak tartjuk. A nevelésben együttműködő szülők segítségükre vannak a csoportközösség szervezésében, a gyermek fejlődésének elősegítésében, az identitás megalapozásában, fejlesztésében. A gyermekek nevelése integrált keretek között történik. Városunk Kisebbségi Önkormányzata támogatja munkánkat. Segítségükre van a felmerülő akadályok megoldásában, a családok szociális és egyéb problémáinak megoldásában. A családokkal való kapcsolattartás során beszél az érintett szülőknek az óvodában folyó munkáról, annak fontosságáról a gyermek fejlődésével összefüggésben. Igyekszik segíteni ezzel azt a törekvésünket, hogy a gyermekek három éves koruktól részesüljenek óvodai nevelésben.

10.2.2. Az esélyegyenlőséget szolgáló nevelési feladatok

Programunk alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belüli szegregáció mentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvetőnek tartjuk, hogy az intézményünk biztosítsa a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására. Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a beiratkozásra, gyermekfelvételre, az oktató-nevelőmunkára, a gyerekek egyéni fejlesztésére, az értékelés gyakorlatára, a fegyelmezés használatára, a feladatok kiválasztására az alkalmazásban és a fejlesztésben. Különös figyelmet fordítunk, a pedagógusok szakmai továbbképzésére, valamint a partnerépítésre és kapcsolattartásokra (szülők, segítők, szakmai és társadalmi környezet).

Célunk, hogy legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése. Fontos feladatnak tarjuk, hogy valósuljon meg a diszkrimináció- és szegregációmentesség az intézmény minden tevékenysége során. Működtetjük az inkluzív pedagógiai szemléletet, érvényesítjük az esélyegyenlőséget annak biztosításával, a hátrányból adódó különbségeket toleráljuk, csökkentjük. Igyekszünk megvalósítani a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködést a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

10.2.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő nevelési feladatok

Célunk:

A halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése. A gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet kialakításával, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása. Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés, játékos tevékenységek által. Jellemezze az óvoda és a szülők együttműködését kölcsönös tisztelet, partneri kapcsolat kialakítása a hátrányok csökkentése. Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő együttműködés, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása

Feladataink:

A szociálisan hátrányban lévő gyermekek tekintetében a pedagógusok differenciált foglalkozás keretében csökkentik a hátrányból fakadó esetleges lemaradást, a gyermek fejlődési üteméhez

igazodva. A gyermekeket megillető jogok érvényesülése az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot teszünk. A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés. Törekedni a szociokulturálisan veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására. Az új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenő mentessé tétele. A gyermekek és a családok minél jobb megismerése. Egészségnevelés felzárkóztatás. Sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése. Mozgáslehetőség biztosítása. Felmérni a problémákat, a veszélyeztetettség okozta tüneteket, okokat felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni. Folyamatos kapcsolattartás az óvónőkkel az esetleges változásokról, fellépő veszélyekről. Differenciált fejlesztés. A tehetségígéretes gyermekek felkészítése. Kulturális rendezvények csoportos látogatása. Közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében. A gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson. Szakemberek bevonása annak érdekében, hogy segítsük megoldani a családok nevelési problémáit, külső segítség felajánlása.

10.2.4. Migráns gyermekek integrált nevelése

Migráns gyermek az, aki hazáját családjával elhagyni kényszerült és most itt tartózkodik Magyarországon. A Csongrádi Óvodák Igazgatósága biztosítja, hogy az óvodai nevelést a magyar gyermekekkel azonos módon, azonos jogokkal vehetik igénybe. Kultúrájával, vallásával, nemzetiségével, nyelvi ismereteivel kapcsolatos ismeretek összegyűjtése után, egyéni bánásmóddal, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtésével igyekszünk a közösségbe befogadni, beilleszkedését segíteni.

A gyermek fogadása:

Fontos feladatunk, hogy a többségi gyermekekkel tudjuk fogadtatni a többiekkel, az érkező gyermeket, a más kultúráról, nyelvről, bőrszínről szükséges –a gyermekek életkorának megfelelő ismereteket igyekszünk nyújtani.

A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, játékkal, verseléssel, mondókázással énekléssel a közösségben.

Alapvető gyermeki tulajdonság, hogy a gyermekek – nemzetiségtől függetlenül – keresik egymás társaságát, szívesen játszanak egymással. Közösségben ez fokozottan érvényesül. Fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyermekeket hátrányos megkülönböztetés ne érje!

10.3. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 14§13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek,

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- a) sajátos nevelési igényű gyermek, SNI,
- b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, BTM
- c) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- d) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,
- e) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. Az irányelvekben foglaltak célja, hogy a társadalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a sajátos nevelési igényű gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Intézményünkben az ép és sérült gyermekek együtt nevelése megoldott, eszerint a sajátos nevelési szükségletekkel jellemezhető – értelmileg enyhe fokban sérült (tanulásban akadályozott), valamint hallás- vagy mozgássérült, esetleg egyéb speciális problémával küzdő – gyermekek közül néhányan egy csoportba járnak ép társaikkal. Ennek lényege, hogy a korai együttlét során a sérült gyermek – személyiségfejlődése harmonikussá válik – és szülei megtapasztalják a toleranciát, az ép gyermekek számára pedig természetessé válik a „másság”. A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadják, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

10.3.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek /SNI/

Cél:

A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül. A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés. A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása. A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladat:

Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést. A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása. A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével. Speciális módszerek, terápiai eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése. Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen. Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján. Interperszónáliskapcsolatok alakítása. Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését. Mind ezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése. Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.

Az SNI gyermekek integrálásának feltételei:

- ✓ A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel
- ✓ Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény Alapító Okiratában

A sajátos nevelési igény megállapítására jogosult:

(Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szeged)

(Beszéd fogyatékoság esetében – Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest)

(Mozgásfogyatékoság esetében – Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottság – Budapest)

Szemponatok az integrálás során:

Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg. Az integrált óvodai csoportok számított létszáma maximum 25 fő, amelybe sérült gyermek kerülhet. Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

Intézményünkben a fejlesztés területei:

Mozgáskorlátozott gyermekek

Jelenlegi személyi és tárgyi feltételeink mellett csak a mozgásukban enyhe fokban akadályozott gyermekeket tudjuk fogadni. Emellett, egyes belgyógyászati problémákkal küzdő gyermekek speciális ellátását is felvállaljuk.

Mozgáskorlátozott gyermeknek azt tekintjük, akinek károsodása irreverzibilis (visszafordíthatatlan) és ez életvezetését tartósan befolyásolja, valamint a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól szakvéleménnyel rendelkezik.

A tartó- és mozgatórendszer elváltozásai

Tartási rendellenességek, nyaki és súlyosabb mellkasi deformitások, csípőízületi elváltozások láb deformitások.

Belgyógyászati és egyéb betegségek

Enyhe fokú szív problémák, gyermekkori magas vérnyomás, elhízás, asztma.

A fejlesztés célja: A károsodott tartási és mozgási funkciók javítása

Feladatok

- mindennapos tevékenységek során az önellátás fokozása
- szakképzett óvónők és gyógy testnevelő biztosítása a terápiás ellátásra
- az elváltozások sérülés specifikus korrigálása

Nagyothallók

A beszéd tartományban mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, az e tartományba tartozó halláskárosodásban szenvedő gyermekeket tudjuk vállalni intézményünkben.

A fejlesztés célja: A nagyothalló gyermek közelítse meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Feladatok:

A verbális kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása. A gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása, a családi háttér bekapcsolása a kommunikáció-

fejlesztés rendszerébe. A beszédértés, szókincsfejlesztés, a beszédérthetőség folyamatos javítása a beszédkedv felkeltése, a „beszédbátorság” alakítása.

Beszéd fogyatékosok

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszédfejlődése és beszédtevékenysége az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.). Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének zavaraiiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmankénti, vagy tartós hátrításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei, a hangadás kóros elváltozásai is.

Beszéd fogyatékosági kategóriák

- megkésett beszédfejlődés
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés
- pöszeség
- orrhangzós beszéd
- hadarás
- dadogás
- tartós, kóros rekedtség

A fejlesztés célja: A beszéd fogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenció fejlesztése, a kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladatok

Tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása. Módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével. A kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése. A gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére. Anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése. Speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével

Értelmileg enyhe fokban sérült gyermekek

Intézményünkben az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szeged, állítja fel). Esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában, abban az esetben, ha gyógypedagógiai asszisztentst tudunk biztosítani abban az évben a számára. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárskapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja: A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladatok

A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás. A fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása. A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

Egyéb fogyatékosok

Ebbe a körbe soroljuk azt a gyermeket, aki mutista, aktivitás- vagy figyelemzavaros, kórosan hiperaktív, tanulási zavar veszélyeztetett, illetve aki pervazív zavarban szenvedő, autisztikus.

A fejlesztés célja: A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése, alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladatok

A szülővel együttműködve a „másság” korai felismerése, diagnosztizálata (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik). A zavar okának kiderítése, ennek megfelelő nevelői attitűd alkalmazása. Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás. Komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.

Fejlesztési kompetenciák

	Gyógytestnevelő	Logopédus	Fejlesztő pedagógus	Nyelv- és beszédfejlesztő
Mozgás	X	X	X	
Beszéd		X	X	X
Részképességek		X	X	X
Értelmi fogyatékos			X	

A speciális ellátás rendszere:

Sérülés	Intézményen belül	Intézményen kívül
Mozgás	- preventív gyógytorna és nagymozgás fejlesztés - finommotorika fejlesztés	Gyógy úszás
Beszéd és kommunikáció	- logopédiai terápiák	Kiegészítő terápiák
Értelmi fogyatékos	- Utazó gyógypedagógusok segítségével	Testi és érzékszervi terápiák
Részképességek	- fejlesztőpedagógia	Egyéb speciális igényeket ellátó terápiák
Orvosi, pszichológusi esetek		Szakorvosok, nevelési tanácsadó, szakértői bizottság

Személyi feltételek

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

Óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, logopédusok, fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógiai asszisztens, dajkák.

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- nagyméretű tükör
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör

- vizuális tábla
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Ayres, Wesco eszközök,)
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

10.3.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermek /BTM/

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek problémáinak korai kiszűrése, a beilleszkedési, magatartási rendellenességek felismerése és egyéni fejlesztése az óvodai mérés szabályzata és a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján. **Általános feladatok:** Az egészséges énkép kialakítása. Kudarctűrő képesség növelése. Önállóságra nevelés. Szűrés, felmérés, szakvélemények elemzése. A gyermek szűrése és fejlesztése a DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer) és a Sindelar fejlesztőprogram alapján történik. Szakmai dokumentáció vezetése (egyéni fejlődési lap, - és fejlesztési terv készítése). Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése. Szakmai együttműködés, kapcsolattartás a különböző szakemberekkel. A gyermek hátrányainak leküzdéséhez minden segítség biztosítása.

További feladatok: taktilis (tapintási) észlelés fejlesztése, finommotoriak fejlesztése, vizuális észlelés, figyelem és emlékezet fejlesztése, auditív észlelés, figyelem és emlékezet fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, ujjtorna, vonalvezetési gyakorlatok.

10.3.3. A kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Többféle tehetség létezik: intellektuális tehetség(különböző tudományterületeken: matematika, fizika, nyelvi), művészi tehetség(képzőművészeti, zenei), pszicho motoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület), szociális tehetség(vezető, szervező, irányító). A tehetség felfedezésében szerepet játszik a motiváció, hogy milyen elmélyülten foglalkoznak egy- egy őket érintő kérdéssel. Milyen szívesen dolgoznak önállóan, hogy mindig a tökéletességre törekszenek, valamint a kreativitás, egyfajta speciális viselkedés is jellemző.

Célunk: A tehetséges gyermekek fejlődésének elősegítése, tehetségük kibontakoztatása és megerősítése.

Feladatok: a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelemmel kísérése, differenciált, egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés, a gyermekek speciális, tehetséggondozó intézményekbe való irányítása, hogy tehetségét minél jobban kibontakoztathassa. Mivel a tehetséges gyermekeknél megfigyelhető más területekben lemaradás, a kompenzálás segítése is feladatként jelentkezhet.

„A tehetséggondozás kiterjed a teljes óvodáskorra, és minden gyermekre.”

A gyermekek fejlesztését két síkon kívánjuk megvalósítani:

- óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva,
- kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében.

A tehetségcsírák gondozása a gyermekcsoportokban: Célunk, hogy a gyermekek adottságai minél teljesebben kibontakozzanak, kiemelten fontos a tanulás iránti érdeklődésük felkeltése. Megtalálni a gyermek legjobb adottságait és személyiségük erős oldalát, és ezek pozitív megerősítésével, és fejlesztésével hatni a gyermek egész személyiségének fejlődésére. Ezt differenciálással tudjuk megoldani. Mivel mindegy gyermeknek mások és mások tanulási szükségletei és a már meglévő tapasztalatai, ezért a gyermek tanulási folyamatát úgy segítjük elő, hogy azt az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

Műhelymunka

Ma már az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja is elvárja a gyermekek egyéni, mikrocsoportos, avagy kiscsoportos fejlesztését. Az óvodai tehetségigérek gondozása ezekre a tanulási formákra épülő olyan gazdag kiscsoportos műhelymunka az öt-hat éves gyermekek részére, ami teljesen más nevelőtestületi hozzáállást, tartalmat és szervezést igényel nevelési gyakorlatunkban. A gyerekek adottságai között már 3 évesen nagy különbségek fedezhetők fel. A kiemelkedő zenei tehetség mellett másoknak a kézügyessége, a kreativitása kiemelkedő, esetleg a logikai, nyelvi, mozgásos adottsága átlagon felüli, netán a környezet felfedezésében mutatnak rátermettséget.

A gyermekek kiválasztása: Az új nevelési gyakorlatunk szellemében az óvónőink ezeket az adottságokat az óvodáskor első két évében megfigyelik a gyerekeknél, majd mielőtt nagycsoportba kerülnének, megállapítják, hogy melyik tehetségterületen a legígéretesebbek. Ehhez egészen pontos diagnosztikát nyújt a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, a képességfejlődés mutatói. Az óvodák ezt követően az egyes tehetségterületeknek megfelelően a gyermekeknek 6-8 fős műhelyeket szerveznek szakképzett, a témához kedvet érző óvodapedagógusok vezetésével, akik heti egy alkalommal maximum 40 percen immár célzottan foglalkoznak a gyerekekkel.

A gyermek anamnézisének kiegészítése a tehetséggondozás elkezdésével. A szülővel való beszélgetés során kitérünk a gyermek erős oldalainak megismerésére, érdeklődésük kifürkészésére. Ötéves kori bevalogatásnál az esélyteremtés elvének érvényesülésére törekszünk.

Speciális szolgáltatások szervezése: Óvodánk elsősorban a szülők igényeit és gyermekeink érdekeit veszi figyelembe, amikor speciális szolgáltatásokat szervez meg, megfelelő képzettségű szakemberek pl. birkózó és fitneszedző közreműködésével. Ezek a szolgáltatások viszont a nevelési idő keretein belül szerveződnek. A kiválasztott speciális műhelyvezetők feladatai:

- A szülők megnyerése a kora gyermekkori tehetségigérek támogatásához.
- A tehetséges gyermekek erős oldalainak megtámogatása mellett a gyenge területek és az egész személyiség feltérképezése, megtámogatása.
- Megbeszéljük a tehetségigérek bevalogatásának szempontjait.
- Meghatározzák a tehetségterületeket, a megfigyelés céljának kidolgozásával.
- Célcsoport meghatározásával – azoknak az 5-6 éves korú gyermekek kiválasztása történik, akiket az óvodapedagógusok beazonosítottak (egyéni fejlesztési terv)
- Szülői értekezletet szerveznek.
- Átgondolják a szükséges tárgyi feltételeket, az időpontokat és azok rendszerességét.
- Állandó, helyet jelölnek ki a műhelymunkának, amelyek megmutatják a műhely speciális tehetségterületének a jellegét, a műhely munkájához szükséges tárgyakkal. A nevelési év végén bemutatkozási lehetőséget biztosítunk a nevelési évet záró rendezvényeken. Pl. kerti party; év végi nyitott foglalkozás szülők részvételével. A gyermekek fejlesztését tehát két síkon valósítjuk meg, óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében. A tehetséggondozás akkor

lesz sikeres, ha össze tudunk fogni - az óvodapedagógusok, különböző speciális szakemberek, szülők - a gyermekek pontos megismeréséért és okos támogatásáért.

10.3.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek

Az óvodánkban egyre több gyermek szociálisan hátrányos környezetből érkezik. Sok család igen szegény, korlátozott anyagi forrásokkal rendelkezik, melynek nagyrésze a megélhetésre fordítódik, így az óvodáztatás költségei a háttérbe szorulnak.

Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítése. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei óvodáinkban:

- Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekekről.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet - közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása)

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Természetesnek tartjuk a akadályokkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást. Alapelvünk, hogy mindenkire szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- A türelem, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- Segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- Működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak,
- A családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
- Hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Egészséges életmódra nevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája

- Tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- Felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Mozgáslehetőség biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- Az eltérő egyéni igények kielégítése
- Az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
- A személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli
- A különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
- Személyes gondozottság kialakítása
- Fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása
- Az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
- Fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk

10.3.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Amennyiben a gyermek, tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé, a gyermek szülője, gondviselője kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy az a gyermeket az óvodába járási kötelezettsége alól felmentse.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt, azaz tankötelessé válik.

A szülő kérelme alapján (általános esetben a tárgyév április 15. napjáig kell benyújtani), a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti. Különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a felmentést engedélyező szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.

Ha az eljárásban szakértőt kell bevonni, akkor tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Fontos, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható.

Abban az esetben, ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, a Csongrádi Óvodák Igazgatósága a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálatához vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a hatályos törvények az óvodába járás alól felmentés lehetőségét biztosítják. A csoportnaplóba is feltölthetők a gyermek, tartós gyógykezelésére vonatkozó, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakértői vélemények, fejlesztési és rehabilitációs tervek, pedagógiai vélemények, feljegyzések, szakorvosi és iskolaorvosi diagnózisok.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatott pedagógus, a Csongrádi Óvodák Igazgatósága vagy az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére, célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére, nevelési-oktatási tevékenységnek az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az e rendeletben foglaltak szerint, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottaira vonatkozó szabályok betartásával végzi.

11. TERVEZÉSI FELADATOK

Az óvoda nevelési feladatainak alapjául többszintű tervezőmunka szolgál, melynek kritériumait és formáját a nevelőtestület együttesen határozta meg.

11.1. A nevelőmunka dokumentálása

Az intézményvezető a nevelési év végéig elkészíti a következő évre a munkatervét, melyet minden nevelőtestület véleményezése után az évnnyitó értekezleten elfogadásra javasolunk. A nevelőtestület egyetértésével és a kiemelt éves feladatok mentén a tagintézmények vezetői is elkészítik saját óvodáik munkatervét. A munkaterveik elkészítésekor a helyi sajátosságok figyelembevételével terveznek a lehetőségek számbavételével. Az egyes helyi munkatervek elfogadtatása után, minden csoport tervezőmunkája a munkaterveknek rendelődik alá, és figyelembe véve az egységes irányvonalat, kezdődik a nevelőmunka tervezése lebontva. Az egyes csoportokban a csoportnaplókban dokumentálunk, hiányzási naplót vezetünk, melyek mellékletei biztosítják a széleskörű és komplex tervezést. A munkacsoportok vezetői, valamint a szakmai munkaközösség vezetője is éves tervet készítenek a vezetői munkaterv alapján. A tehetséggondozó műhelyek /mazsorett, ovitorna, dráma stb./ óvodai szinten elkészítik az éves munkatervüket és a műhelynaplójukat, programtervekkel, modulokkal.

Csoportnapló

Célja, hogy biztosítsa az intézményünk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását. Működjön benne a tervezési folyamatok egymásra épülése, ugyanakkor a gyermekekhez, a pedagógusokhoz és a folyamat minden résztvevőjéhez igazodva biztosítsa a rugalmas alkalmazást. Valósuljon meg a pedagógusok módszertani szabadságának, szakmai önállóságának lehetősége.

Az anyaggyűjtés az adott nevelési évre az pedagógiai program fő tevékenységeihez igazodva, vegyes óvodai csoport esetén korcsoportonkénti felosztásban való megjelenése.

Beszoktatási terv készítése és értékelésének megfogalmazása minden esetben. Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. Negyedévenként készítjük el a tematikus terveket, melyekben tevékenységi területenként meghatározzuk az adott terület témáját.

A nevelési terv a gyermekcsoport szabály- és szokásrendszeréhez, a nevelés fő feladataihoz, és az addig elért fejlettségi szinthez való igazítása. A heti rend összeállításában állandó, és az aktualitásoknak megfelelő rugalmas elemek beillesztése. Az ütemterv formájának, időkeretének meghatározása (Pl.:1- 2- 3 heti bontás, vagy projekt- terv...) az adott nevelőtestület döntése alapján, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű. Az ütemtervekben a gyermekek fejlettségi különbségeit, egyéni sajátosságait figyelembe vevő, differenciáló, több szintre épülő tervezés megjelenése, a tehetséggondozás feladatainak,

tartalmainak jelölésével. A tevékenységek anyagának, feladatának a helyi sajátosságokhoz, a csoport és a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez való igazítása. A konkrét tevékenységek, feladatok differenciált, legalább két szintre történő tervezése. A sokoldalú, különböző nézőpontú tapasztalatszerzés és gyermeki tevékenykedés biztosítása. A pedagógiai munka tervezését követő értékelésben az önreflexiók megjelenése, amelyek elősegítik majd a következő időszak hatékony nevelőmunkáját. A baleset megelőzés tervének évente egyszer történő, a gyermekbalesetek megelőzését szolgáló feladatok meghatározása. A szülői házzal történő kapcsolattartás tervezett és megvalósuló formáinak megjelenése. A szervezési feladatok rugalmas tervezése, megjelenítve az aktuális időszak tennivalóit. Tartalmazza továbbá az alábbiakat: gyermek jele, neve, a fiúk és lányok számának összesített adatai, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét, a napirendet, a csoportprofil, a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban. A nevelési éven belüli időszakonként: a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat, és azok időpontját, a gyermek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: verselés és mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ megismerése.

Felvételi és mulasztási napló: rögzítünk minden szükséges adatot, hiányzásokat.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Tartalmazza a gyermek anamnézisének, a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

12. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS, KORREKCIÓ RENDSZERE

12.1. A pedagógiai munka ellenőrzése

A pedagógiai munka ellenőrzése az éves munkatervekben előre meghatározott módon, tervezetten és adott szempontok figyelembevételével történik.

Az intézményvezető ellenőrző tevékenysége kiterjed:

A tagintézmény vezetők munkájának ellenőrzését, Csongrádi Óvodák Igazgatósága Tanügy igazgatási, szakmai, munkaügyi, gazdálkodással kapcsolatos belső ellenőrzési éves terve tartalmazza. Intézményünkben egy alapos, minden területre egyformán kiterjedő ellenőrzés valósul meg. Az ellenőrzés biztos visszajelzést ad a dolgozónak és a vezetőnek egyaránt, mely a további munkavégzés sikerét nagymértékben befolyásolhatja. Az ellenőrzés pontos, kidolgozott, megtervezett folyamatban valósul meg. A változatos módszerek és ellenőrzési

fajta alkalmazása lehetővé teszik, hogy a munkavégzés minősége a lehető legrealisabb értékelést eredményezze. Az ellenőrzési terv pontosan megjelöli a célt, a feladatot, meghatározza a területet és az alkalmazott módszereket. Az ellenőrzési folyamatban biztosított önellenőrzés, felkészültséget igényel az ellenőrzött személytől. Pontos meg tudja határozni, hogy mit, miért csinált, mi a gyengesége, erőssége és miben kell fejlődnie. Ezáltal képessé válik saját munkavégzésének önálló megítélésére, értékelésére is, ami segítheti abban, hogy mihamarabb eljuthasson az elvárt minőségi munkavégzés megvalósításához, munkája minőségi fejlesztéséhez.

A belső ellenőrzés, értékelés, mérés három területre irányul:

- az intézmény dolgozóira
- a gyermekek fejlődésének nyomon követésére
- helyi nevelési program megvalósítására.

Az éves ellenőrzési terv mellékleteként az egyes ellenőrzéstípusokra adaptálható minták találhatóak egységes formában, melyek megkönnyítik az írásbeli adminisztrációt. Az ellenőrzésekről természetesen hét nappal a látogatás előtt írásban értesítjük az óvodapedagógust, hogy tervezetten tudjon készülni.

Az ellenőrzésekről írásos feljegyzés készül. A pedagógiai ellenőrzések változatos módszerekkel történnek. (Dokumentumelemzés, feltételek vizsgálata, megfigyelések, mérések, beszélgetés). A vezető ellenőrzésén kívül a pedagógusok írásos és pontozásos értékelése dokumentálja az egyes gyermek és a csoport fejlődését, a pedagógiai feladatok megvalósulását. Kiemelt helyen szerepel a nevelési programban a gyermekek fejlesztésének és fejlődésének ellenőrzése a megfogalmazott célok és feladatok teljesítésének nyomon követése.

A pedagógiai belső ellenőrzés célja:

- A tervezett feladatok kellő időben, és megfelelő minőségben történő megvalósulása.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű információ gyűjtése, elemzése.
- A tényleges állapot összehasonlítása a pedagógiai céllal, és a Pedagógiai programmal való koherencia.
- Az intézményi szabályozóknak való megfelelés biztosítása
- A megvalósulás értékelése, ténymegállapítás és értékelés.
- Visszajelzés a pedagógiai munka színvonaláról.
- A tagintézmény vezető tervező munkájának segítése.

A pedagógiai munka belső ellenőrzésének feladatai:

- Biztosítsa az intézmény munkájának jogszerű működését
- Segítse elő az oktató- nevelő munkaeredményességét
- Megfelelő mennyiségű információt szolgáltasson az óvodapedagógusok munkavégzéséről
- Szolgáltasson megfelelő számú adatot az intézmény, nevelő- oktató munkájával kapcsolatos külső és belső értékelések elkészítéséhez

12.2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan

vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Tartalmazza a gyermek anamnézisének, a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

13. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, FELSZERELÉSEK, ESZKÖZÖK

Az óvodáink épületeit, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését-fejlődését, valamint lehetővé tegye mozgásigény és a szabad játék feltételeinek teljesülését. A gyermekeket esztétikus, harmonikus színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. Megfelelő munkakörnyezetet teremtünk az óvodapedagógusok és a nevelő munkát segítő alkalmazottak számára, valamint a szülők fogadására.

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda által meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, testméretéhez. Eszközre van szükség minden olyan jellegű ismeretanyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve gyermeki tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Az eszközöket, felszereléseket a létszám figyelembevételével szerezzük be, az adott eszközből, felszerelésből annyit, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen.

Célunk

Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk

- korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése
- az elhasználódott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele
- a gyermekek által használt eszközök, berendezési tárgyak könnyen elérhető, biztonságot nem veszélyeztető elhelyezése
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök biztosítása, beszerzése

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében az alábbi **alapelveket** érvényesítjük:

- az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak
- a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméreteihez
- a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentes környezeti tényezők biztosítása

A Csongrádi Óvodák Igazgatóságának tagintézményei rendelkeznek a rendeletben meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal. Ez alól kivételt képez az integrációs nevelés tárgyi szükségletei, melyek folyamatos beszerzése, fejlesztése a sérülés típusának megfelelően történik. Állandó feladatunk az eszközök karbantartása, pótlása.

14. PEDAGÓGUSOK ETIKUS MAGATARTÁSA

A pedagógusfoglalkozás azok közé tartozik, ahol a társadalom a pedagógus belső sajátosságaival és személyiségével kapcsolatosan is normatívákat ír elő. A pedagógus etika tartalmát azok a sajátos erkölcsi normák adják, amelyek a pedagógus munkájához, a nevelési-oktatási feladatok ellátásához kapcsolódnak. A pedagógus intézményen belüli és kívüli magatartását, a gyermekekhez, a szülőkhöz, a kollégákhoz való viszonyát szabályozzák. A pedagóguspálya különlegesen fontos társadalmi szerepéből adódóan következnek:

- a pedagógus szakmai lelkiismerete
- hitvallása
- felelősségvállalása

A pedagógus erkölcsi arculata szerteágazó:

- kollegialitás etikája
- példamutatás a természet-tisztelet és a környezettudatosság terén
- a másik ember tiszteletben tartása
- fontosak, a gyerekekkel szembeni etikai normák
- a szülőkhöz való etikai normák
- munkatársakkal, munkahelyünkkel kapcsolatos tiszteletteljes vélekedés

A Nemzeti Pedagógus Kar – mindenkori – Etikai Kódexe irányadó intézményünkre. (Elérhető a [http://www.nemzetipedkar.hu/honlapon.](http://www.nemzetipedkar.hu/honlapon))

15. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: a nevelőtestület határozata alapján visszavonásig szól.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- törvényi változás
- szervezeti átalakítás
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosító javaslata
- a program beválását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

A programmódosítás előterjesztésének előírásai:

- írásbeli előterjesztés a Csongrádi Óvodák intézményvezetőjének
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásról.

A program módosításával kapcsolatos nevelőtestületi értekezletet abban az esetben hívunk össze, ha a nevelőtestület vagy a szülők közösségét képviselő fórum (SZMK) előterjesztésében a módosítást legalább a tagok 50%+1 fő kéri.

Nyilvánosság biztosítása:

A Pedagógiai Program dokumentumot a Csongrádi Óvodák Igazgatóságának iratkezelési szabályzata szerint kezeljük és a Közérdekű adatok megismerésére irányuló szabályzat szerint biztosítjuk a nyilvános hozzáférést.

A tagintézményekben a dokumentum hozzáférhető –helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára –a vezetői szobában elhelyezett példány, és a gyermekcsoportokban elhelyezett példányok formájában.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot véleményezte:
dátum:

.....
Szülői szervezet képviselője

Elfogadta: a nevelőtestület
dátum:

.....
a nevelőtestület képviselőjében
Tóthné Fodor Zsuzsanna, intézményvezető

Jóváhagyta: Csongrád Város Önkormányzata
dátum:

.....
Az önkormányzat képviselőjében
Bedő Tamás, polgármester

17. MELLÉKLET

17.1. Egészségfejlesztési program

**A CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGÁNAK
HELYI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA**

6640 Csongrád, Templom u.4-8 sz.

Intézmény OM- azonosítója: 102880

Intézményvezető: Tóthné Fodor Zsuzsanna

Készült: 2017. szeptember 1.

Intézmény OM- azonosítója: 102880	Intézményvezető: ..... Tóthné Fodor Zsuzsanna
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: ..... Alkalmazotti közösség nevében:	Szülői szervezet nevében: .....
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Érvényessége: visszavonásig	
Ph.	

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	.....
2. Az óvodai egészségfejlesztés célja.....	.....
3. Az egészség meghatározása	.....
4. Az óvodai egészségfejlesztés feladatai	.....
5. Intézményi célok	.....
6. Kiemelt feladatok	
6.1 Egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés)	.....
6.1.1 Személyi higiénia fejlesztése.....	.....
6.1.2 Környezeti higiénia fejlesztése.....	.....
6.1.3 Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása	.....
6.1.4 A betegségek megelőzésére nevelés.....	.....
6.1.5 Napi rendszeres testmozgás, testedzés	.....
6.1.6 Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás.....	.....
6.2 Szociálhigiénés egészségfejlesztés.....	.....
6.2.1 Egészséges életvezetés	.....
6.2.2 Stressz kezelés	.....
6.2.3 Egészségre káros szokások megelőzése	.....
6.2.4 Érzelmi nevelés	.....
6.3 Lelki egészségfejlesztés (pszicho-higiénés egészségfejlesztés).....	.....
6.3.1 Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés.....	.....
6.3.2 Egészségnépszerűsítő feladatok az intézményünkben, tevékenységek.....	.....

1. Bevezetés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme tanítható, fejleszhető. Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermek hogyan fejlődik tovább.

A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az óvodák használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint felelősséget vállaljunk. Fontos feladat, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben. A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő. A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- egészségfejlesztés
- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak

2. Az óvodai egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési - oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljestesti-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

- Gyermekünk egészséges életmódra, életvitelre nevelése, a testi, szellemi védettség biztosítása, higiénés szokások megalapozása és azok összehangolása a családok szokásrendszerével.
- Az egészség-gondozáshoz szükséges képességek, készségek, jártasságok megalapozása, kialakítása, testi fejlődés elősegítése.
- Gyermekünk egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.

3. Az egészség megfogalmazása

1948-as megalakulásakor a *World Health Organization*(WHO) az egészséget a következőképpen definiálta: „Az **egészség** a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”.

Az egészségképet alapvetően az orvostudomány fejlettsége, a lakosság átlagos egészségi állapota, valamint a társadalmi minták határozzák meg.

Az egészség:

- **biológiai egészség:** a szervezetünk megfelelő működése
- **lelki egészség:** személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- **mentális egészség:** a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- **emocionális egészség:** az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- **szociális egészség:** másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

Az óvodai egészségnevelés csak akkor lehet igazán eredményes, ha az óvoda és a szülők szorosan együttműködnek. Ebben a folyamatban az egészségnevelés támaszkodik az óvodapedagógusok szakismeretére, a megelőző programokra – prevencióra -, és a szülők aktív közreműködésére.

4. Az óvodai egészségnevelés feladata

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

5. Intézményi célok

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Fontos alapelv, hogy az intézmény minden dolgozója arra törekedjen, hogy egészséges környezet vegye körbe a gyerekeket, felnőtteket egyaránt.

Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Tegyük képessé a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra.

Környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek.

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

6. Kiemelt feladatok

6.1. Egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés)

6.1.1. Személyi higiénia fejlesztése

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.

Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használat és a papírhasználatot.

A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: minden gyermek számára biztosítják a szülők a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölközőt, fésűt, fogmosó felszerelést, torna felszerelést, ágyneműt. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben függönyökkel, elválasztó paravánokkal oldjuk meg az intimitást. A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely

szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezzük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására.

6.1.2. Környezeti higiénia fejlesztése

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk minden intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyerekek számára. A csoportszobák és az egyéb helységek, az óvodai udvar, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia iránti igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezet higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

6.1.3. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, a túlsúlyos gyermekekre odafigyelünk. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. Minden óvodában egyéni csoport szokásrend alapján, naposi munka során a gyermekekkel együtt történik a terítés.

A feltálatl ételek elnevezését, folyamatosan tanítgatjuk, és egy-egy ismeretlen étel esetében arra ösztönözzük őket, hogy kóstolják meg, ne utasítsanak el valamit csak a kinézete alapján. A pozitív íz élmények hatására ugyanis könnyebb megszerettetni az új ízeket is. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás igényét kialakítsuk bennük. Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás- egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. Az ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosításáról a konyha gondoskodik.

A konyha vezetőjével gyakori kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, és jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket fórum formájában, amit évente kétszer a szülők bevonásával rendezünk meg. Az óvodavezetők is gyűjtik a tapasztalatokat, és jelzik a konyha felé kéréseiket, észrevételeiket.

6.1.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk, hogy a beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében.

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.

Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. A tetvesség megelőzésére rendszeresen adunk ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken, ill. szóróanyagon is jelzünk. Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére.

Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

6.1.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

Korunk rohanó világában, a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek.

A családok gyakran hártják a feladatot, az óvodákra, és várják el azt, hogy a napi mozgás mennyiségét az óvodai kereteken belül kapja meg a gyermek. Sajnos az óvodán túli időben csak ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatásával készíthetjük a szülőket a gyermekek mozgására. A mozgásszegény életmód könnyen vezethet odáig, hogy romlik hosszú távon a szellemi képesség is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében

óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti.

Feladat:

- hideghez, meleghez szoktatás
- fokozatos terhelés
- szabadban tartózkodás igényének kialakítása
- a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása
- mozgásigény kielégítése
- mozgáskedv megőrzése
- kondicionálás
- délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű gyermekek mozgásának kielégítése
- réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során

A **testnevelés foglalkozások** szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben **mozgásos játékok** keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló. Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre. Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés) A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon. A preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi **mindennapos testnevelésbe**.

A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Tavasszal hagyományosnak mondható óvodai SPORTNAP is a rendszeres mozgást népszerűsíti. A rendezvényt minden óvoda bevonásával és partnereink bevonásával tervezzük.

6.1.6. Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel kell lennünk a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.

Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat.

A tanév megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakérdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR - ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra, és a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

Elsősegélynyújtás: Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát, és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén-segítséget hívni, felnőttek szólni.

6.2. Szociálhigiénés egészségfejlesztés

6.2.1. Egészséges életvezetés

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek-bevonásával.

Az óvodai napirend kialakításakor törekszünk arra, hogy alkalmazkodjon a gyermekeink igényeihez és arra, hogy kellően rugalmas legyen. Az egyes tevékenységek biztosítják az aktív és a pihenő szakaszokat. A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára. Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyerekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. A dühkezelési technikákat egyénileg tanítgatjuk. Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól.

6.2.2. Stressz kezelés

Az óvodai napirendünkben minden esetben biztosítjuk a rendszerességet és a rugalmasságot. Az óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztensek bevonásával közösen elfogadott álláspont alapján kerüljük a sürgetést és ügyelünk arra, hogy feleslegesen ne várokoztassuk a gyerekeket. Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.

A konfliktusok csökkentésével igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

6.2.3. Egészségre káros szokások megelőzése

Az egészségre káros hatásokról beszélgetéseket folytatunk a gyerekekkel, az alkoholfogyasztás, az indokolatlan gyógyszerfogyasztás és a dohányzás valamint az elhízás problémáiról.

Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatként jelöltük meg, hogy a gyerekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma. A helyes táplálkozás kialakításában a szülők által szponzorált zöldség és gyümölcsnapok rendszeressége is hozzásegíti az óvodákat. Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökkel is, beépítve azt a napi tevékeny életbe.

6.2.4. Érzelmi nevelés

Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében, melynek során fontos az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör. Az óvodai beszoktatás, meghatározó időszak az óvodás gyermekek számára, mert alapvetően befolyásolja, a gyermek óvodához fűződő kapcsolatát. Az óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, a segítségadásban nyilvánul meg. A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend veszi körül.

A gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns, minta értékű. A nevelésben az egyéni bánásmód elve érvényesül.

Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

6.3. Lelki egészségfejlesztés

6.3.1. Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket úgy fogadjuk el, hogy szeretetteljes együttműködés jellemezzen minket.

Feladatunk, hogy olyan pedagógiai légkörben nevelődjenek gyermekeink, ahol az egymásra figyelés és a kapcsolatok kiegyensúlyozottak.

Mivel óvodáinkban integrálunk, fontos követelmény az a hozzáállás a felnőttek részéről, hogy minden gyermeket egyformán elfogadjanak.

A szeretetteljes együttműködés és elfogadás fontos velejárója az integrálásnak.

Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítására törekszünk az egyén és a közösség között. A hatályos esélyegyenlőségi törvények betartását minden esetben szem előtt tartjuk.

Az óvodáinkba járó integrált gyermekek érdekeit betartjuk és betartatjuk. A többi gyermekkel történő együttnevelés során igyekszünk, pozitív példával elől járni. Viselkedésünkkel és gesztusainkkal pozitív mintát adunk a gyerekeknek, toleranciára neveljük őket.

A sajátos nevelési igényű gyermeket a pedagógiai programunk alapján látjuk el.

6.3.2. Egészségnepszerűsítő feladatok az intézményünkben, tevékenységek

Az iskolafogászattal kötött megállapodás szerint évente két alkalommal szűrések történnek minden óvodában, ahol a szűrést követően tanácsokkal látják el a gyerekeket a fogápolással kapcsolatban.

A védőnők tisztasági szűréseket végeznek, igény szerint és alkalmanként is. Az egészséghetek élő programok minden intézményben, ahol a védőnők, a körzeti gyermekorvosok bevonásával a szülők is hasznos tanácsokat kaphatnak a megelőzéshez.

6.3.3. Lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek a művészetek eszközeivel

Alapvető céljaink:

- ❖ Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- ❖ Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése.
- ❖ Komplex élmények biztosításával, segítségével erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között.
- ❖ A gyermekek társas kapcsolati készségeinek és a tanulási eredményességének fejlesztése;
- ❖ A lemorzsolódás, viselkedési függőségek, szenvedélybetegségek kialakulásának csökkentése;
- ❖ Gyermekbántalmazás és óvodai erőszak (pl. bullying) megelőzése; Egészségtudatosság javítása és egészséget támogató készségek fejlesztése.

A fenti célok megvalósítása érdekében a pedagógiai munka során figyelembe kell venni a gyerekek biológiai, társadalmi és életkori sajátosságait, és lehetőség szerint be kell vonni a családokat is az önállóságra és egészségtudatosságra nevelő programokba, tevékenységekbe. Az egyes egészségtémák feldolgozásához külső egészségfejlesztési programot is igénybe veszünk a lehetőségek függvényében.

Általános nevelési feladataink:

Az óvodások testi-lelki szükségleteinek kielégítése az

- erkölcsi-szociális,
- az esztétikai
- az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

A napi pedagógiai munkába beépítjük azokat az alapvető módszereket, mellyel az óvodásokat okos szeretetben, érzelmi biztonságban, humorral teli szabad légkörben, sok szép művészeti élményt biztosítva neveljük.

Felhasználjuk a verset, a mesét, a dramatikus játékokat, az éneket, énekes játékokat, zenehallgatást, a rajzot, mintázást, kézimunka léleknevelő erejét, és igyekszünk eljuttani a gyermekeket az „AH” élményig.

A bábozást is segítségül hívjuk a nevelési feladatok tervezésénél. Azon igyekszünk, hogy az óvónők a természeti, tárgyi környezet megismertetését úgy irányítsák, hogy a gyermekek a közvetlen környezetükben szerezzenek tapasztalatokat, ismerjék településük értékeit.

6.3.4. Egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése:

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi és környezeti higiéné

Minden fent jelzett terület a csoportnaplókban megtervezésre kerülő témák keretében kerül kidolgozásra életkornak és fejlettségnek megfelelő anyagválasztással.

Az egészséget támogató ismeretek átadásában szerepet vállalnak:

- védőnők
- gyermekorvos
- helyi szervezésű egészségnapok az óvodákban
- városi szervezésű programok, melyekre eseti jelleggel látogatnak ki a csoportok
- mentőszolgálat munkatársai
- mesterpedagógusunk, aki saját szervezésben vonja be a gyerekeket különböző programokba

A készségek fejlesztése minden esetben játékos cselekedtetéssel történik, komplex módon.

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Felelősök	Határidő
Hulladékgyűjtés	Minden óvodában a takarítási világnapon	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	egész évben
Európai Mobilitás hete programok Autómentes nap	KRESZ-park futóbiciklizés Óvodai futóversenyek	Intézményvezető	minden év szeptember 16-22-ig
Kirándulások	Óvoda környéki kirándulások. Szervezett buszos kirándulások.	óvodapedagógusok	esetenként kijelölt időpontban
Balesetek megelőzése	Ovi - Zsaru Program minden nagycsoportban. Balesetvédelmi oktatások minden csoportban.	rendőrség óvodapedagógusok	megbeszélés szerint esetenként
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	Szomszédos iskolák rendezvényeinek, kiállításainak látogatása. Városban szervezett rendezvények látogatása. Állatkerti látogatások. Ismerkedés a tanyasi étellel, háziállatokkal kirándulások alkalmával. Kirándulás a Tiszához, holt ághoz. Szüreti kirándulások	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	A megszervezett és egyeztetett időpontokban
Egészséges étkezés	Hetente tartunk vitaminnapokat a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak. Évente egyszer egészséghetet szervezünk ahol az egészséges táplálkozásra, és a	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	hetente a csoportok által egyénileg kijelölt napokon

	rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.		
Társadalmi környezet témájának feldolgozása	Lakóhelyünk. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkája. Könyvtárlátogatás. Épített környezetünk: szobrok, épületek. Városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan
Egyéb tevékenységek a program részeként:	Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás. Virágok, növények, növényápolás, állatgondozás. Természetsarok kialakítása Légtisztító és illóolajok használata	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon, időszakokban
Só szobák használata	A rendszeres használatlaltal felső légúti megbetegedések megelőzése	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők	A heti rendben meghatározott napokon
Óvodai Birkózó bajnokság	Játékos birkózóverseny, ahol minden gyermek nyer, és egészséges versenyszellemet tanul	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők edzők	március
Óvodai sportnap	sportválasztó és kedvesináló változatos mozgásformák bemutatása. Versengések, játékok	óvodapedagógusok tagintézmény vezetők pedagógiai asszisztensek	április

Több óvodában a **Zöld Óvoda** program működésével egészül ki az egészségfejlesztési programunk. Megtalálható az egyes Tagóvodák éves munkatervében.

Érvényes: visszavonásig

Tóthné Fodor Zsuzsanna

Intézményvezető

Módosítva: 2022. szeptember 30.

